

Mga Pang-araw-araw na Aralin

شعبة توعية الجاليات بالزلفي

هاتف: ٤٢٣٤٤٦٦ ٠٦ فاكس: ٤٢٣٤٤٧٧ ٠٦ ص.ب: ٨٢

الدروس اليومية

ترجمه إلى اللغة الفلبينية

شعبة توعية الجاليات بالزلفي

الطبعة الأولى: ١٤٢٤/٥ هـ.

ح) شعبة توعية الجاليات بالزلفي ، ١٤٢٤ هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

شعبة توعية الجاليات بالزلفي .

الدروس اليومية . / شعبة توعية الجاليات بالزلفي

الزلفي ، ١٤٢٤ هـ

... ص ؛ ... سم

ردمك : ٢٠٠٠ - ٨٦٤ - ٩٩٦٠

(النص باللغة الفلبينية)

١- الإسلام - مبادئ عامة ٢- الوعظ والارشاد أ. العنوان

ديوي: ٢١١ ١٤٢٤/ ٣٦٤٩

رقم الإيداع : ١٤٢٤/ ٣٦٤٩

ردمك : ٢٠٠٠ - ٨٦٤ - ٩٩٦٠

الصف والإخراج: شعبة توعية الجاليات بالزلفي

Mga Nilalaman

1. Ang Tungkuling Pag-ingatan ang mga Oras at ang Hindi Pagpapabayang Masayang Ito.....	7
2. Ang Hatol Hinggil sa Paggamit ng mga Agimat	8
3. Ang Pagbabawal sa Pagpunta sa Lahat ng Uri.....	10
4. Ang Panggagaway at ang Babala Laban Dito.....	11
5. Ang Ruqyah	13
6. Ang Pagbabawal sa Panunumpa sa Iba kay Allāh	14
7. Ang Paniniwala sa Masamang Pangitain	15
8. Ang Pananalig kay Allāh	16
9. Ang mga Sandali ng Pagtugon ng Panalangin	17
10. Ang Tungkuling Dumalo sa <u>Salāh</u> sa Jamā'ah	18
11. Ang Kalamangan ng <u>Salāh</u> sa Jamā'ah	20
12. Ang Kainaman ng Paglalakad Tungo sa Masjid nang may Kapanatagan at Kahinahunan	21
13. Ang Kalamangan ng Maagang Pagpunta <u>Salāh</u> at ang Paghihintay Nito.....	22
14. Ang <u>Salāh</u> ng Pagbati sa Masjid.....	23
15. Ang Kalamangan ng Unang Hanay.....	24
16. Ang Tungkuling Ituwid ang mga Hanay ng <u>Salāh</u>	25
17. Ang Kainaman ng <u>Salāh</u> sa Fajr sa Jamā'ah	26
18. Ang Kainaman ng <u>Salāh</u> sa 'Asr	28
19. Ang Kainaman ng Tahajjud o Tarāwīh.....	29
20. Ang Mga Katangian ng Tahajjud at Tarāwīh.....	31
21. Ilang mga Alituntunin sa <u>Salāh</u> na Nāfilah	32
22. Ang Kainaman ng Araw ng Biyernes, ang mga Sunnah at ang mga Kaasalan Kaugnay Rito	34
23. Ang Kainaman ng Pagdalo ng Maaga sa <u>Salāh</u> sa Jumu'ah at ang Babala Laban sa Pagliban Dito.....	35
24. Ilan sa mga Sunnah sa Araw ng Biyernes at mga Kaasalan Kaugnay Rito.....	37
25. Ilan sa mga Alituntunin Kaugnay sa <u>Salāh</u> sa Dalawang 'Īd.....	38
26. <u>Salāh</u> Para sa Eklipse	39

27. Ang Paghingi ng Ulan	41
28. Ang Salāh Para sa Paghiling ng Ulan	43
29. Mga Alituntuning Kaugnay sa Ulan	45
30. Ang Salāh al-Istikhārah.....	46
31. Ang Kainaman ng Pag-aaruga sa Isang Ulila at ang Pagiging Kana-nais na Pakitunguhan Ito ng May Kabaitan	49
32. Ang Babala sa Paglustay sa Yaman ng Ulila	50
33. Ang Tao at Kasama ng Kanyang Iniibig.....	51
34. Ang Kahatulan sa Paggawa ng Larawan at sa mga Larawan.....	52
35. Ang Panaginip: Ang Kabutihan Nito at ang Babala Laban sa Pagsisinungaling Tungkol Dito	53
36. Ang mga Alituntunin at ang mga Sunnah Hinggil sa Panaginip	54
37. Ang Pagtugon sa Paanyaya	55
38. Ang mga Kaasalan sa Paghingi ng Pahintulot	56
39. Ang Tungkuling Mag-ingat sa mga Kaguluhang Ihinahasik ni Satanas sa mga Muslim	58
40. Ang Pagtatalusira at ang Babala Laban Doon.....	59
41. Ang Pandaraya at ang Babala Laban Dito	60
42. Ang Pagbabawal na Magalit at ang Sinasabi at ang Ginagawa Kapag Nagalit.....	61
43. Ang Pagdalaw sa mga Libingan.....	62
44. Ang Pagbabawal sa Pag-inom ng Alak.....	64
45. Ang Pagbabanta Laban sa Pakikipagtalo, Pakikipangatuwiran at Pakikipagtungali.....	65
46. Ang Kainaman ng Pagtatanim at Pagsasaka	67
47. Ilan sa mga Alituntunin ng Pagtitinda at Pagbili	68
48. Ang Pagbabawal sa Madalas na Pagtawa	69
49. Ang Pagsaway sa Sinungaling na Panunumpa.....	70
50. Ang Pagdiin sa Pagbabawal sa Panunumpa sa Kabulaanan.....	71
51. Ang Babala Laban sa Pagsumpa (Cursing).....	72

52. Mga Nasasaad Kaugnay sa Tula	73
53. Ang mga Ipinagbabawal Sambitin	74
54. Ang Kabutihan ng Pakikibaka	75
55. Ang Gantimpala ng Martir at Nakikibaka	77
56. Ilang Saloobin ng mga <u>Ṣahābī</u> sa Pakikibaka	79
57. Ang Kainaman ng Pagtugon sa Pangangailangan ng Mga Kapwa Muslim.....	82
58. Ang Babala Laban sa mga Bid'ah at ang Tungkuling Sumunod sa Sugo (SAS)	83
59. Ang Kainaman ng Panalangin Para sa Sugo (SAS)	85
60. Kabutihan ng Pagpapapalugit sa Nagigipit	86
61. Ang Ribā at ang Babala Laban Dito	88
62. Ang Kabutihan ng Pagbigkas ng Qur'ān	89
63. Ang <u>Sūrah al-Baqarah</u> at ang <u>Sūrah Āl 'Imrān</u>	90
64. Ang Kabutihan ng Kawanggawa at Paggugol sa Landas ni Allāh	92
65. Ang Kabutihan ng Kawanggawa	93
66. Ang Kabutihan ng Pagkakawanggawa (2)	95
67. Ang Mainam sa Kawanggawa	95
68. Ang Kainaman ng Paglilihim ng Kawanggawa	96
69. Ang Pagpapahintulot sa Hayagang Pagbibigay ng Kawanggawa Kung Makabubuti Iyon	97
70. Pagbabawal sa Panghihingi at Pagpapahintulot sa Pagtanggap nang Hindi Humihingi at Dahil sa Kagandahang-loob	99
71. Ilang mga Katagang Ipinagbabawal	100
72. Ang Paggunita sa Kamatayan at ang Pagbabawal na Magmithi Niyon	101
73. Ilang mga Alituntunin Kaugnay sa Paghihingalo	102
74. Ang Batayan sa Pagtanggap sa mga Matuwid na Gawa ay Alinsunod sa Pananampalataya na Pinanghahawakan sa Huling Sandali ng Buhay	103
75. Ilan sa mga Alituntunin sa <u>Ṣalāh al-Janāzah</u> (1)	104
76. Ilan sa mga Alituntuning sa <u>Ṣalāh al-Janāzah</u> (2)	106

77. Ang Sinasabi sa <u>Salāh</u> Para sa Patay.....	106
78. Ilan sa mga Alituntunin Kaugnay sa Bangkay.....	108
79. Ilan sa mga Alituntunin sa Paglilibing sa Patay.....	109
80. Ang Pag-uudyok Na Tiisin ang Kasawian at ang Sinasabi sa Sandaling Sumapit Ito.....	110
81. Ang Tagubilin at ang mga Alituntunin Dito	111
82. Ilan sa mga Alituntunin sa Pagpapamana	113
83. Ang Pagpapahintulot na Iyakan ang Patay Kung Hindi Dahil sa Labis na Paghihinanakit at Pagkainis ..	113
84. Ang Gantimpala sa Katatagan ng Pagtanggap sa Kamatayan ng mga Anak	115
85. Ang Kabutihan ng Pagdarasal Para sa Patay, ang Pagdalo sa Libing at Ilan sa mga Alituntunin Dito	116
86. Ang Magaganap sa Patay sa Libingan Nito	117
87. Ang Atas na Patagin ang Libingan.....	119
88. Ang Kalamangan ng al-Masjid al-Harām at ng Masjid ng Sugo ni Allāh (SAS) sa Madīnah	119
89. Ilan sa mga Alituntunin Kaugnay sa Makkah	120
90. Ang Pagbabawal na Pilitin ang Babae na Mag-asawa ng Hindi Nito Naiibigan	121
91. Ang Atas na Magkaisa at ang Pagsaway sa Pagkakahati-hati.....	122
92. Ang Atas na Pangalagaan ang Katungkulan at Gampanan Ito	124
93. Ang Kabutihan ng Pag-aanyaya Para kay Allāh	125
94. Ang Pagsaway sa Labis na Pagpapapuri	127
95. Ang Pagbabawal sa Pag-awit.....	128
96. Ang Kalamangan ng Sampung Araw ng Buwan ng Dhulhijjah at Ilang mga Alituntunin Dito.....	129
97. Ang <u>Salāh</u> sa ‘Īd (1)	130
98. Ang <u>Salāh</u> sa ‘Īd (2)	131
99. Ang mga Alay na Hayop.....	131
100. Ang Kadakilaan ni Allāh at ang Lawak ng Kaharian Niya	133

الدروس اليومية

Mga Pang-araw-araw na Aralin**1. Ang Tungkuling Pag-ingatan ang mga Oras at ang Hindi Pagpapabayang Masayang Ito**

Ayon sa sinabi ni Ibn ‘Abbās (RA),¹ nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS):² *“May dalawang biyayang nakulangan sa dalawang ito ang marami sa mga tao: ang kalusugan at ang oras na walang gawain.”* Iniulat ni Imām al-Bukhārī.

Ayon sa sinabi ni ‘Ā’ishah: “Ang Sugo ni Allāh (SAS) noon, kapag sumapit ang sampu [sa mga huling araw ng Ramadān] ay nagdarasal siya sa gabi, ginigising niya, ang mag-anak niya, lalo siyang nagsisigasig [sa pagsamba] at umiiwas siya sa pakikipagtalik.” Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Ayon kay Ibn Mas‘ūd (RA), ayon sa sinabi ng Propeta (SAS): *“Hindi aalis ang dalawang paa ng anak ni Adan sa araw ng Pagkabuhay sa harap ng Panginoon niya hanggang sa tanungin siya hinggil sa limang bagay: hinggil sa buhay niya kung sa ano niya inubos ito, hinggil sa kabataan niya kung sa ano niya ginamit ito, hinggil*

¹ (RA): *Radiyallāhu ‘Anhu* para sa lalaki, *Radiyallāhu ‘Anhā* para sa babae, *Radiyallāhu ‘Anhum* para sa marami; ang ibig sabihin nito ay: Kalugdan siya (o sila) ni Allāh. Ito ay panalangin binabanggit sa tuwing nababanggit ang pangalan o taguri ng kasamahan o asawa ni Propeta Muhammad (SAS).

² (SAS): Sallallāhu ‘Alayhi wa Sallam: Basbasan at batiin siya ni Allāh. Sinasabi ito kapag binanggit ang pangalan o ang taguri ni Propeta Muhammad (SAS) o kapag tinutukoy siya.

sa yaman niya kung saan niya kinita ito at kung sa ano niya ginugol ito, at kung ano ang ginawa niya sa nalaman niya.” Iniulat ni at-Tirmidhī

Ayon kay Abū Hurayrah (RA), nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): ***“Ang sinumang nangangamba ay lumilisan nang maaaga sa gabi; at ang sinumang lumilisan nang maaga sa gabi ay nakararating sa bahay. Tunay ngang ang paninda ni Allāh ay mahal! Tunay ngang ang paninda ni Allāh ay ang Paraiso.”*** Iniulat ni Imām at-Tirmidhī.

Ang mga Mga Aral

1. Tungkuling samantalain ang paggamit sa mga oras sa anumang mapakikinabangan,
2. Na ang anak ni Adan at pananagutin hinggil sa paggamit niya ng kanyang mga oras,
3. Ang pagiging marami ng mga nagpapabaya sa mga oras nila, nagsasayang sa mga ito at ang mga nadayo rito.

2. Ang Hatol Hinggil sa Paggamit ng mga Agimat

Sinabi ni Allāh (39:38): ***“Sabihin mo: Sabihin ninyo sa akin ang mga dinadalanginan ninyo bukod pa kay Allāh; kung nagnais sa akin si Allāh ng isang pinsala, sila ba ay makapag-aalis sa pinsala mula sa Kanya; o kung nagnais sa akin si Allāh ng isang awa, sila ba ay makapipigil sa awa niya? Sabihin mo: Sapat na sa akin si Allāh; sa Kanya nananalig ang mga nananalig.”***

Ayon sa sinabi ni ‘Uqbah Ibn ‘Āmir (RA), nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): ***“Ang sinumang gumamit ng agimat ay hindi bibigyang katuparan ni Allāh ang layunin niya.”*** Iniulat ni Imām Ahmad Ibn Hanbal. Sa isa namang sanaysay:

“Ang sinumang gumamit ng agimat ay nakagawa na ng shirk.”

Ayon sa sinabi ni ‘Abdullāh Ibn ‘Akīm, nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): ***“Ang sinumang gumamit ng isang bagay [bilang agimat] ipagkakatiwala siya rito.”*** Iniulat ni Imām at-Tirmidhī

Ayon sa sinabi ni ‘Abdullāh Ibn Mas‘ūd (RA): “Narinig ko ang Sugo ni Allāh (SAS) na nagsasabi: ***Tunay na ang mga ruqyah, mga agimat at panggayuma ay Shirk.***” Iniulat nina Ahmad Ibn Hanbal at Abū Dāwūd.

Mga Aral:

1. Ang sinumang gumamit ng agimat sa paniniwalang ito mismo ay nakapagdudulot ng kapinsalaan o kapakinabangan ay nakagawa ng malaking shirk dahil sa paniniwala niya na ang kapinsalaan at kapakinabangan ay nagmumula sa iba pa kay Allāh. Subalit kung naniwala siyang ito ay nagsisilbing dahilan lamang, iyon ay maliit na shirk.
2. Hindi ipinahihintulot na gumamit ng mga agimat kahit pa man ang mga ito ay mula sa Qur’an dahil ang mga *Ṣaḥābī*³ ay hindi gumawa niyon at dahil iyon ay nagsisilbing daan sa paggamit ng iba pang agimat [na hindi mula sa Qur’an] at sa maling paggamit ng Qur’an.
3. Kabilang na roon, halimbawa, ang pagsabit ng *tasbīḥ* o ang paglalagay ng Qur’an bilang proteksiyon.

³ Kasamahan ng Propeta. Siya ay ang sinumang taong nakakita at naniwala kay Propeta Muhammad (SAS) at namatay na Muslim. Ang sinabi o ginawa niya ay magagamit na batayan sa *Shari’ah*. Ang pangmaramiha nito ay *Ṣaḥābah*.

3. Ang Pagbabawal sa Pagpunta sa Lahat ng Uri ng mga Manghuhula

Sinabi ni Allāh (27:65): “**Sabihin mo: Hindi nalalaman ng sinumang nasa mga langit at lupa ang Nakalingid, maliban kay Allāh,**”

Ayon sa ilang mga maybahay ng Propeta (SAS), ang Propeta (SAS) ay nagsabi: “**Ang sinumang magpunta sa manghuhula at magtanong dito hinggil sa isang bagay, hindi tatanggapin ang dasal niya sa loob ng apatnapung araw.**”⁴ Iniulat ni Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni Abū Hurayrah, nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): “**Ang sinumang nagpunta sa manghuhula at naniwala rito sa sinasabi nito, o nakipagtalik sa maybahay may buwanang dalaw o nakipagtalik sa maybahay niya sa puwit nito, ay iwinaksi na niya ang ang ibinaba kay Muhammad.**” Iniulat ni Abū Dāwūd.

Ayon sa sinabi ni ‘Ā’ishah: “Tinanong ang Sugo ni Allāh (SAS) ng ilang mga tao tungkol sa mga manghuhula kaya nagsabi siya: **Wala sila sa katotohan.** Kaya nagsabi sila: Tunay na sila ay nagsasabi sa amin minsan ng isang bagay at nagiging totoo naman? Kaya nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): **‘Ang salitang iyon na mula sa katotohanan ay panakaw na kinukuha ng jinni at ibinubulong nito iyon sa tainga ng kampon nito. Hinahalan ng mga ito (mga jinni) iyon ng isandaang kasinungalingan.**” Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

⁴ Subalit obligado pa rin siyang magdasal.

Mga Aral:

1. Ipinagbabawal ang pagpunta sa lahat ng uri ng mga manghuhula dahil sila ay nag-aangking nagtataglay raw sila ng kaalaman hinggil sa Nakalingid at kabatiran hinggil sa kung ano ang nangyari o mangyayari.
2. Ang manghuhula ay maaaring magsabi ng totoo sa isang pahayag ngunit hinahalian niya naman ito ng maraming kasinungalingan.
3. Kabilang sa panghuhula ang tinatawag na Panghihimalad (*Palmistry*), pagbasa ng bolang kristal, at *Horoscope*.

4. Ang Panggagaway at ang Babala Laban Dito

Sinabi ni Allāh (2:102): “Sinunod nila ang binigkas ng mga demonyo noong panahon ng paghahari ni Solomon. Hindi tumalikod sa pananampalataya si Solomon; bagkus ang mga demonyo ay tumalikod sa pananampalataya: itinuturo nila sa mga tao ang panggagaway at ang ibinaba sa dalawang anghel sa Babilonia, sina Hārūt at Mārūt. Ngunit hindi nagtuturo ang dalawang ito sa isa man hangga’t hindi sinasabi ng dalawang ito: Kami ay tukso lamang kaya huwag kang tumalikod sa pananampalataya. Natututuhan nila mula sa dalawa ang nagpapahihwalay sa lalaki sa maybahay niya; ngunit hindi sila nakapipinsala ng isa man sa pamamagitan nito kung hindi dahil sa pahintulot ni Allāh. Natututuhan nila ang nakapipinsala sa kanila at hindi nagdudulot ng pakinabang sa kanila. Talagang nalaman na nila na talagang ang sinumang bumili nito ay mawawalan siya sa Kabilang-buhay ng bahagi. Talagang kaaba-aba ang bagay na ipinagbili

nila rito ang mga sarili nila, kung nalalaman lamang nila.”

Sinabi pa Niya (20:69): **“Hindi magtatagumpay ang manggagaway saan man siya pumunta.”**

Ayon kay Abū Hurayrah, ang Propeta (SAS) ay nagsabi: **“Pangilagan ninyo ang pitong makapagpapahamak na kasalanan.”** Nagsabi sila: “O Sugo ni Allāh, at ano po ang mga ito?” Sinabi niya: **“Ang pagtatambal kay Allāh, ang panggagaway, ang pagpatay sa buhay na ipinagbawal ni Allāh [na patayin] maliban kung nasa katwiran, ang pakikinabang sa ribā,⁵ ang paglustay sa ari-arian ng ulila, ang pagtalikod [sa pakikipaglaban] sa araw ng digmaan, at ang paninirang-puri sa mga babaeng mararangal na mananampalataya na inosente.”** Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Mga Aral

1. Ipinagbabawal ang panggagaway at ito ay kabilang sa mga makapagpapahamak na kasalanan.
2. Ito ay kabilang sa mga sumasalungat sa kaganapan ng ka-Islaman batay sa sinabi ni Allāh: **“Kami ay tukso lamang, kaya huwag kang tumalikod sa pananampalataya.”** at dahil hindi ito naisasagawa kung hindi sa pamamagitan ng pagsamba sa Demonyo.
3. Ang pagbabawal sa pagpunta sa mga manggagaway o pakikipag-ugnayan sa kanila sa kanila.

⁵ Ang paggamit o ang pagtanggap ng patubo sa pautang.

5. Ang Ruqyah⁶

Ayon sa sinabi ni ‘Abdullāh Ibn Mas‘ūd (RA): “Narinig ko ang Sugo ni Allāh (SAS) na nagsasabi: ***Tunay na ang mga ruqyah, mga agimat at panggayuma ay Shirk.***” Iniulat nina Imām Aḥmad Ibn Ḥanbal at Imām Abū Dāwūd.

Ayon kay ‘Ā’ishah (RA): “Ang Propeta (SAS) ay nagpahintulot sa mga ruqyah sa bawat [nakagat ng hayop na] may kamandag.”

Ayon kay ‘Ā’ishah (RA): “Ang Propeta (SAS) noon ay umiihip sa sarili niya, noong panahon ng sakit na ikinamatay, [matapos bumigkas] ng mga mu‘awwidhah niya. Noong nahirapan na siya ay ako na ang umiihip sa kanya [matapos umusal] ng mga ito, at ipinanghahaplos ko ng sariling kamay niya dahil sa biyayang taglay ng mga ito.” Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Ayon kay ‘Ā’ishah (RA): “Ang Propeta noon ay bumibigkas ng mu‘awwidhah sa ilan sa mga mag-anak niya. Hinaplos niya ng kanang kamay niya [ang may-sakit] at nagsasabi: ***‘O Allāh, Panginoon ng mga tao; alisin Mo po ang sakit; pagalingin Mo po, Ikaw ang Tagapagpagaling, walang kagalingan kundi ang pagpapagaling Mo, [na nagdudulot] ng kagalingang hindi nagtitira ng sakit.***” Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Mga Aral

1. Ipinahihintulot ang ng ruqyah sa pamamagitan ng Qur’an at mga panalanging ipinahihintulot.

⁶ Ito ay panalangin na idinadalangin sa may karamdama gaya ng lagnat, epilepsi at iba pang mga karamdaman. Tinatawag din ito na ‘azimah (orasyon o bulong).

2. Ipinagbabawal ang ruqyah sa pamamagitan ng mga salita na hindi mula sa Qur'an o mga panalanging ipinahihintulot.
3. Kung ang ruqyah ay naglalaman ng pananalanging sa iba pa kay Allāh, iyon ay malaking shirk.
4. Ipinahihintulot sa tao na bumigkas ng mga mu'awwidhah para sa sarili niya at hindi kinakailangang ang ibang tao ang gumawa niyon.

6. Ang Pagbabawal sa Panunumpa sa Iba kay Allāh

Ayon kay Ibn 'Umar (RA), ayon sinabi ng Propeta (SAS): *“Tunay na si Allāh ay nagbabawal sa inyo na manumpa kayo sa [ngalan ng] mga magulang ninyo. Ang sinumang manunumpa ay manumpa kay Allāh o manahimik.”* Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim

Ayon kay Buraydah (SAS), ang Sugo ni Allāh (SAS) ay nagsabi: *“Ang sinumang manumpa sa katapatan [niya] ay hindi kabilang sa atin.”*

Ayon kay Ibn 'Umar (RA), may narinig siyang isang lalaking nagsabi: “Hindi, sumpa man sa Ka'bah.” kaya nagsabi siya: “Huwag kang manumpa sa iba ba kay Allāh sapagkat tunay na narinig ko ang Sugo ni Allāh (SAS) na nagsasabi: *Ang sinumang manumpa sa iba pa kay Allāh ay lumabag sa pananampalataya o gumawa ng shirk.*” Iniulat ni Imām at-Tirmidhī.

Mga Aral

1. Ipinagbabawal ang panunumpa sa iba pa kay Allāh dahil ito ay kabilang sa maliit na shirk na kabilang naman sa mga malaking kasalanan.

2. Ipinagbabawal n manumpa sa Propeta (SAS), sa Ka'bah, sa karangalan, sa buhay at sa iba pang mga nilikha ni Allāh.
3. Hindi ipinahihintulot ang panunumpa kung hindi kay Allāh o sa mga pangalan Niya at sa mga katangian Niya.

7. Ang Paniniwala sa Masamang Pangitain

Ayon sa sinabi ni Anas (SAS), nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): ***“Walang pagkahawa⁷ at walang masamang pangitain. Ikinatutuwa ko ang mabuting pananaw, ang magandang salita.”*** Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Ayon kay Ibn Mas'ūd (RA), ang Sugo ni Allāh (SAS) ay nagsabi: ***“Ang paniniwala sa masamang pangitain ay shirk.”*** Iniulat ito ni Imām Abū Dāwud.

Mga Aral

1. Ipinagbabawal ang pagkakaroon ng masamang pangitain at iyon ay ang paghinto sa pagkilos dahil sa pagkadama ng

⁷ Ang mga Arabe noong kapanahunan ni Propeta Muhammad (SAS), at pati na ang marami sa mga tao sa ngayon, ay may maling pagkaunawa sa pagkahawa, na ito raw ay **nakukuha sa pakikihalubilo sa may-sakit**. Ang ibig-sabihin ng Propeta (SAS) rito ay hindi mismo ang pakikihalubilo ang sanhi ng pagkasalin ng sakit kundi ang kalooban ni Allāh. Kung loloobin ni Allāh ay hindi magkakasakit ang tao. Pinatunayan ng makabagong medisina na ang dahilan ng pagkakahawa ay (1) ang pagkasalin ng mga mikrobyo, mga bakterya at mga virus ng isang uri ng sakit at (2) ang kahinaan ng inmunidad (kakayahan ng katawan na labanan ang sakit). Maaaring makuha ang mikrobyo, bakterya at virus sa hangin, sa tubig at kagat ng insekto, at hindi lamang sa pakikihalubilo. Ang taong may malakas na inmunidad ay hindi tatablan ng sakit kahit makihalubilo pa siya; ang mahina ang inmunidad ay madaling magkasakit kahit hindi makihalubilo sa may-sakit. Wala pang tao na nahawa sa AIDS at Hepatitis dahil lamang sa pakikihalubilo, gayong nakahahawa ang mga sakit na ito. Ang Tagapagsalin.

masamang pangitain kapag nakakita, halimbawa, ng pusang itim at iba pa.

2. Ito ay kabilang sa shirk kung nagsisilbing dahilan upang tumigil sa pagkilos dahil sa paniniwalang may naidudulot na kapinsalaan at kapakinabangan ang iba pa kay Allāh.

3. Minamabuti ang pagkakaroon ng mabuting pananaw dahil ito ay tanda ng mabuting saloobin kay Allāh.

8. Ang Pananalig kay Allāh

Sinabi ni Allāh (65:3): “**Ang sinumang manalig kay Allāh, Siya ay sapat na sa kanya. Tunay na gaganapin ni Allāh ang Kanyang ninanais.**” Sinabi pa Niya (64:13): “**at kay Allāh manalig ang mga Sumasampalataya.**”

Ayon kay Ibn ‘Abbās (RA): “Ang Propeta (SAS) ay nagsabi: *Itinambad sa akin ang mga sambayanan, at nakakita ako ng propeta na may kasamang isang pangkat, ng propeta na may kasamang isang tao at dalawang tao, at propeta na walang kasamang isa. Nang may iniharap sa akin na isang malaking pulutong ng tao ay nag-akala akong sila ay sambayanan ko, kaya may nagsabi sa akin: Ito si Moises at ang sambayanan niya. Tumingi ako at nakakita ako ng isang malaking pulutong ng tao, at may nagsabi sa akin: Ito ang sambayanan mo, at kasama nila ang pitumpong libong papasok sa Paraiso nang walang pagtutuos at pagdurusa.* Pagkatapos ay tumindig siya at pumasaok sa bahay niya. Nagtalakayan ang mga tao tungkol sa mga ito. Nagsabi ang iba sa kanila: Marahil sila ang mga ipinanganak sa Islam at hindi nagtambal ng anuman kay Allāh. Bumanggit pa sila ng ibang bagay. Lumabas ang Sugo

ni Allāh (SAS) at ipinabatid niya iyon sa kanila. Nagsabi siya: ***Sila ang mga hindi humiling na pagsagawaan ng ruqyah, mga hindi nagpapahero, mga hindi naniniwala sa masamang pangitain, at sa Panginoon nila ay nananalig.***” Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Mga Aral

1. Ang kahalagahan ng pananalig kay Allāh at na ito ay ilan sa mga napakadakilang pagsamba.
2. Ang pagsasagawa ng pananalig kay Allāh ay isang dahilan sa pagpasok sa Paraiso nang walang pagtutuos.

9. Ang mga Sandali ng Pagtugon ng Panalangin

Ayon kay Abū Hurayrah, ang Sugo ni Allāh (SAS) ay nagsabi: ***“Ang pinakamalapit na kalagayan ng tao sa Panginoon niya ay habang siya ay nakapatirapa; kaya damihan ninyo ang panalangin [habang nakapatirapa].”*** Iniulat ni Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni Anas (RA), nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): ***“Ang panalangin sa pagitan ng adhān at iqāmah ay hindi tatanggihan.”*** Iniulat ni Imām at-Tirmidhī.

Ayon sa sinabi ni Sahl Ibn Sa’d, nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): ***“May dalawang hindi tinatanggihan — o madalang tanggihan — ang pananalangin sa sandali ng panawagan [sa ṣalāh] at sandali ng digmaan habang may naglalaman ang isa’t isa.”*** Iniulat ni Imām Abū Dāwūd

Ayon kay Abū Hurayrah, ang Sugo ni Allāh (SAS) ay nagsabi: ***“Bumababa ang Panginoon nating Mapagbiyaya at Kataas-taasan tuwing gabi sa pinakamababang langit habang may natitira pa sa huling ikatlong bahagi ng gabi***

at nagsasabi: Ang sinumang manalangin sa Akin ay diringgin Ko siya; ang sinumang humingi sa Akin ay bibigyan Ko siya; at ang sinumang humingi ng tawad sa Akin ay patatawarin Ko siya.” Iniulat ni Imām Muslim.

Ayon kay Jabīr (RA): “Narinig ko ang Sugo ni Allāh (SAS) na nagsasabi: **Tunay na sa gabi ay may isang sandali na kapag natatapatan ito ng isang taong Muslim na humihiling kay Allāh ng isang mabuti sa bagay na kaugnay sa Mundo at Kabilang-buhay ay ibibigay Niya ito doon, at iyon ay tuwing gabi.**” Iniulat ni Imām Muslim.

Mga Aral

1. Mayroong mga sandali na maaasahang ang pagtugon sa panalangin ay higit na madalas kaysa ibang oras.
2. Hinihimok na samantalahin ang mga sandaling ito at magsigasig sa madalas na pagdalangin sa mga sandaling ito.
3. Kabilang sa mga sandaling ito ang sumusunod: habang nakapatirapa, sa pagitan ng adhān at iqāmah, sa huling bahagi ng gabi, at kapag nakatagpo ang kaaway sa digmaan.

10. Ang Tungkuling Dumalo sa Ṣalāh sa Jamā‘ah

Ayon sa sinabi ni Abū Hurayrah (RA): “Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): **Tunay na ang pinakamabigat na ṣalāh para sa mga Munāfiq ay ang ṣalāh sa ‘ishā’ at ang ṣalāh sa fajr. Kung nalalaman lamang nila ang taglay [na gantimpala] sa dalawang ito ay talagang dadaluhan nila ang dalawang ito, kahit pa man pagapang. [Minsan ay] talagang nagbalak na akong mag-utos na isagawa ang ṣalāh at isasagawa na ang iqāmah. Pagkatapos ay mag-utos ako sa isang lalaki upang mamuno sa ṣalāh sa mga**

tao. Pagkatapos ay lilisan ako na may kasama akong mga lalaki na may dalang mga bigkis ng panggatong, patungo sa mga taong hindi dumadalo sa ṣalāh at sisilaban ko sila sa mga bahay nila sa apoy.” Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni Abū Hurayrah (RA): “May dumating na isang lalaking bulag at nagsabi ito: O Sugo ni Allāh, wala akong taga-akay na aakay sa akin patungo sa masjid. Hiniling nito sa Sugo ni Allāh (SAS) na payagan ito na magdasal sa bahay nito. Pinayagan naman niya ito. Subalit nang nakatalikod na ito ay tinawag niya ito at nagsabi siya rito: ***Naririnig mo ba ang panawagan sa ṣalāh?*** Nagsabi ito: Opo. Kaya nagsabi siya: ***Kaya naman tugunin mo.***” Iniulat ni Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ‘Abdullāh Ibn Mas‘ūd (RA), nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): ***“Ang sinumang masisiyahang makatagpo niya si Allāh bukas bilang isang Muslim ay pangalagaan niya mga ṣalāh na ito yamang nananawagan sa mga ito, sapagkat tunay na si Allāh ay nagsabatas sa Propeta ninyo ng mga kalakaran ng patnubay. Kung kayo ay nagdasal sa mga bahay ninyo gaya ng pagdarasal ng nagpapaiwan na ito sa bahay nito, talagang napabayaan na ninyo ang sunnah ng Propeta ninyo. Kung napabayaan ninyo ang sunnah ng Propeta ninyo, talagang naligaw na kayo. Walang nagpapaiwan sa ṣalāh kundi isang Munāfiq na kilala sa pagka-Munāfiq. Talagang noon nga ay may isang lalaki na inihahatid na inaalalayan sa pagitan ng dalawang lalaki upang makatayo sa hanay.***” Iniulat ni Imām Muslim.

Mga Aral

1. Tungkulin ng mga lalaki na isagawa ang ṣalāh sa jamā'ah.
2. Ang pagpapaiwan sa ṣalāh sa jamā'ah ay kabilang sa mga tanda ng mga taong nagtataglay ng nifaq.

11. Ang Kalamangan ng Ṣalāh sa Jamā'ah

Ayon sa sinabi ni Abū Hurayrah (RA), nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): *“Ang ṣalāh ng lalaki sa jamā'ah ay pinag-iibayo ng dalawampu't limang ulit [ang gantimpala] kaysa sa ṣalāh niya sa bahay niya at sa tindahan niya. Iyan ay dahil kapag nagsagawa siya ng wudū' at hinusayan niya ang wudū, pagkatapos ay lumabas siya patungo sa masjid at walang nagpalabas sa kanya kundi ang ṣalāh, wala siyang hinakbang na hakbang na hindi siya tataasan ni Allāh ng antas sa pamamagitan niyon at aalisan siya Niya sa pamamagitan niyon ng masamang nagawa. Kapag nagdasal siya, hindi titigil ang mga anghel na nanalangin ng pagpapala para sa kanya sa sandaling siya ay nasa pinagdarasalan niya: O Allāh, pagpalain Mo po siya. Patuloy ang bawat isa sa inyo na nasa isang ṣalāh habang hinihintay niya ang ṣalāh.”* Iniulat nina Imām al-Bukhārī at ni Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni Abū Dardā' (RA): “Narinig ko ang Sugo ni Allāh (SAS) na nagsasabi: *Walang tatlong lalaki na nasa isang nayon ni nasa ilang na hindi isinasagawa ang ṣalāh sa kanila nang hindi sila nadadaig ng Demonyo. Kaya manatili kayo sa jamā'ah dahil nakakain lamang ng lobo mula sa mga tupang napapalayo.*” Iniulat ni Imām Abū Dāwūd.

Ayon kay ‘Abdullāh Ibn ‘Umar (RA), ang Sugo ni Allāh ay nagsabi: ***“Ang ṣalāh sa jamā‘ah ay nakalalamang ng dalawamput pitong antas sa ṣalāh ng nag-iisa.”*** Iniulat nina Imām al-Bukhārī at ni Imām Muslim.

Mga Aral

1. Malaki ang kalamangan ng ṣalāh sa jamā‘ah.
2. Higit na mainam ito kaysa ṣalāh ng isang lalaking ginawa niya nang mag-isa.
3. Ang pagliban sa ṣalāh sa jamā‘ah ay isang dahilan ng paghahari ng mga demonyo sa tao.

12. Ang Kainaman ng Paglalakad Tungo sa Masjid nang may Kapanatagan at Kahinahunan

Ayon kay Abū Hurayrah (RA), ayon sa sinabi ng Propeta (SAS): ***“Kapag narinig ninyo ang iqāmah ay lumakad kayo, panatilihin ninyo ang kapanatagn at ang kahinahunan, at huwag kayong magmadali. Kaya ang anumang naabutan ninyo ay dasalin ninyo at ang anumang nalaktawan ninyo ay lubusin ninyo.”*** Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni Qatādāh (RA): “Samantalang kami ay nagdarasal kasama ng Sugo ni Allāh (SAS) ay nakarinig siya ng pagkakaingay kaya nagsabi siya: ***Ano ang nangyayri sa inyo?*** Sinabi nila: Nagmamadali po kami sa pagpunta sa ṣalāh. Sinabi niya: ***Huwag ninyong gawin [iyan]. Kapag pumunta kayo sa ṣalāh ay panatiliin ninyo ang kapanatagan; kaya ang anumang maabutan ninyo ay dasalin ninyo at ang anumang nakalampas sa inyo ay lubusin ninyo.”*** Iniulat ni Imām Muslim.

Ang mga Aral

1. Ang pag-uutos na maglakad patungo sa ṣalāh nang may kapanatagan at kahinahunan.
2. Ang pagbabawal sa pagmamadali sa paglalakad kahit pa para maabutan ang rukū`.

13. Ang Kalamangan ng Maagang Pagpunta Ṣalāh at ang Paghihintay Nito

Ayon sa sinabi ni Abū Hurayrah (RA), nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): *“Ang ṣalāh ng lalaki sa jamā‘ah ay pinag-iibayo ng dalawampu’t limang ulit [ang gantimpala] kaysa sa ṣalāh niya sa bahay niya at sa tindahan niya. Iyan ay dahil kapag nagsagawa siya ng wudū’ at hinusayan niya ang wudū, pagkatapos ay lumabas siya patungo sa masjid at walang nagpalabas sa kanya kundi ang ṣalāh, wala siyang hinakbang na hakbang na hindi siya tataasan ni Allāh ng antas sa pamamagitan niyon at aalisan siya Niya sa pamamagitan niyon ng masamang nagawa. Kapag nagdasal siya, hindi titigil ang mga anghel na nanalangin ng pagpapala para sa kanya sa sandaling siya ay nasa pinagdarasalan niya: O Allāh, pagpalain Mo po siya. Patuloy ang bawat isa sa inyo na nasa isang ṣalāh habang hinihintay niya ang ṣalāh.”* Iniulat nina Imām al-Bukhārī at ni Imām Muslim.

Ayon kay Abū Hurayrah (RA), ang Sugo ni Allāh (SAS) ay nagsabi: *“Kung nalalaman lamang ng mga tqo ang [gantimpala] sa [pagsasagawa ng] panawagan [para sa ṣalāh] at ang [pagtayo sa] unang hanay at pagkatapos ay hindi sila makakatatagpo [ng puwang] kung hindi sila*

magpapalabunutan para rito, talagang nagpalabunutan na sana sila. Kung nalalaman lamang nila ang [gantimpala] sa pagdalo nang maaga, talagang nag-unahan na sana sila roon; kung nalalaman lamang nila ang [gantimpala] sa pagsasagawa ng ‘ishā’ at fajr, talagang dinaluhan na sana nila ito kahit pa man pagapang.” Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Mga Aral

1. Nakalalamang ang maagang pagpunta sa ṣalāh.
2. Mayroong malaking gantimpala sa paghihintay ng ṣalāh sa [masjid].

14. Ang Ṣalāh ng Pagbati sa Masjid

Ayon kay Qatadāh (RA), ang Sugo ni Allāh (SAS) ay nagsabi: ***“Kapag pumasok ang sinuman sa inyo sa masjid ay magdasal siya ng dalawang rak‘ah bago umupo.”*** Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni Jābir Ibn ‘Abdūllah (RA): ***“Dumating si Sulayk al-Ghaṭafanī araw ng Biyernes samantalang ang sugo ay nangangaral. Naupo siya kaya nagsabi ito sa kanya: ‘O Sulayk, tumayo ka at magdasal ng dalawang rak‘ah at pagaanin mo ang pagsasagawa sa dalawang ito. Pagkatapos ay nagsabi siya: ‘Kapag dumating ang sinuman sa inyo sa araw ng Biyernes samantalang ang imām ay nangangaral, magdasal ng dalawang rak‘ah at pagaanin ang pagsasagawa sa dalawang ito.’*** Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Mga Aral

1. Kanais-nais ang pagsasagawa ng salāh na dalawang rak‘ah kapag pumasok sa masjid ang sinumang nagnanais na umupo rito.
2. Kanais-nais ang pagsasagawa nito kahit pa man habang ang imām ay nangangaral sa araw ng Biyernes.

15. Ang Kalamangan ng Unang Hanay

Ayon kay Abū Hurayrah (RA), ang Sugo ni Allāh (SAS) ay nagsabi: ***“Kung nalalaman lamang ng mga tao ang [biyaya] sa [pag-uulit ng] panawagan at unang hanay, at pagkatapos ay hindi sila nakatagpo [ng puwang] kung hindi sila magpapalabunutan, ay talagang nagpalabunutan na sana sila. Kung nalalaman lamang nila ang taglay [na gantimpala] sa pagsasagawa ng dhuhr, talagang nag-unahan na sana sila rito; at kung nalalaman lamang nila ang [gantimpala] sa pagsasagawa ng ‘ishā’ at ng fajr, talagang pinuntahan na sana nila ang dalawang ito kahit pa man pagapang.”*** Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Ayon kay Abū Sa‘īd al-Khudrī (RA), nakakita ang Sugo ni Allāh (SAS) sa kanyang mga Ṣahābī na pagpapahuli [sa hanay] kaya nagsabi siya sa kanila: ***“Pumauna kayo at tularan ninyo ako at tutularan kayo ng mga darating pagkatapos ninyo. Hindi titigil ang mga tao na nagpapahuli hanggang sa ihuli sila ni Allāh.”*** Iniulat ni Imām Muslim.

Mga Aral

1. Malaki ang kalamangan ng pagpuwesto sa unahan ng salāh at ng unang hanay.

2. Ang pinakamainam sa mga hanay ng kalalakihan ay ang unang hanay at ang pinakadi-mainam ay ang huling hanay.
3. Binabalaan ang pagpapatuloy sa pagpapahuli sa unang hanay.

16. Ang Tungkuling Ituwid ang mga Hanay ng Ṣalāh

Ayon sa sinabi ni Jābir Ibn Samurah (RA), nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): ***“Hindi ba kayo magsisihanay kung papanong nagsisihanay ang mga anghel sa harap ng Panginoon nila?”*** Nagsabi kami: “Papaano po namang nagsisihanay ang mga anghel sa harap ng Panginoon nila?” Sinabi niya: ***“Linulubos nila ang mga unang hanay at nagsisiksikan sila sa hanay.”*** Iniulat ni Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni Abū Mas‘ūd (RA): “Ang Sugo ni Allāh (SAS) noon ay humuhipo sa mga balikat namin sa ṣalāh at nagsasabi: ***Magsituwid kayo at huwag kayong magsalungatan dahil magsasalungatan din ang mga puso ninyo; sumunod sa akin mula sa inyo ang mga may pang-unawa at mga pag-iisip, pagkatapos ay ang mga sumusunod sa kanila, pagkatapos ay ang mga sumusunod sa mga ito.***” Iniulat ni Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni Anas (RA): ***“Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): ‘Ituwid ninyo ang mga hanay ninyo dahil tunay na ang pagtuwid ng hanay ay bahagi ng kalubusan ng ṣalāh.’*** Itnala ni Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni an-Nu‘mān Ibn Bashīr: “Itinutuwid noon ng Sugo ni Allāh ang mga hanay namin at para bang nagtutuwid siya sa pamamagitan nito ng palaso hanggang sa nakita niya kaming natutunan na namin ito mula sa kanya.

Pagkatapos niyon ay lumabas siya isang araw at nang tumayo siya [sa ṣalāh] hanggang sa halos magsagawa siya ng takbīr ay may nakita siyang isang lalaking nakausli ang dibdib nito sa hanay kaya nagsabi siya: ***Mga lingkod ni Allāh kailangang tuwid ninyo ang inyong mga hanay kung hindi ay talagang maglalagay si Allāh ng hidwaan sa pagitan ninyo.***” Iniulat ni Imām Muslim.

Ayon kay Anas (RA) ang Propeta ay nagsabi: ***“Lubusin ninyo ang mga hanay ninyo dahil tunay na nakikita ko kayo mula sa aking likuran.”*** Ang bawat isa sa amin ay nagdidikit ng balikat niya sa balikat ng katabi niya at ng paa niya sa paa nito. Iniulat ni Imām al-Bukhārī

Mga Aral

1. Tungkuling tuwirin ang hanay sa ṣalāh batay sa utos ng Sugo (SAS) kaugnay doon at sa babala niya laban sa di-pagtutuwid ng hanay.
2. Ang hindi pagtutuwid ng hanay ay isang dahilan ng pagsasalungatan ng mga puso ng mga nagdarasal.
3. Ang pagtuwid ng hanay ay bahagi ng kaganapan ng ṣalāh.

17. Ang Kainaman ng Ṣalāh sa Fajr sa Jamā‘ah

Ayon sa sinabi ni Abū Hurayrah (RA): “Narinig ko ang Sugo ni Allāh (SAS) na nagsasabi: ***Nakalalamang ang ṣalāh sa jamā‘ah sa ṣalāh ng isa sa inyo [na isinagawa] nang mag-isa ng dalawampu’t limang ulit. Nagtatagpo sa inyo ang mga anghel ng gabi at ang mga anghel ng maghapon sa ṣalāh sa fajr.***” Pagkatapos ay nagsabi pa si Abū Hurayrah (RA): “Bigkasin ninyo [sa ṣalāh], kung nais

ninyo (17:78):⁸ *inna qur'ānal fajri kāna mashūdan.*" Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni Abū Hurayrah (RA): "Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): *Tunay na ang pinakamabigat na ṣalāh para sa mga Munāfiq ay ang ṣalāh sa 'ishā' at ang ṣalāh sa fajr. Kung nalalaman lamang nila ang taglay [na gantimpala] sa dalawang ito ay talagang dadaluhan nila ang dalawang ito, kahit pa man pagapang. [Minsan ay] talagang nagbalak na akong mag-utos na isagawa ang ṣalāh at isasagawa na ang iqāmah. Pagkatapos ay mag-uutos ako sa isang lalaki upang mamuno sa ṣalāh sa mga tao. Pagkatapos ay lilisan ako na may kasama akong mga lalaki na may dalang mga bigkis ng panggatong, patungo sa mga taong hindi dumadalo sa ṣalāh at sisilaban ko sila sa mga bahay nila sa apoy.*" Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni 'Uthmān (RA): "Narinig ko ang Sugo ni Allāh (SAS) na nagsasabi: *Ang sinumang magdasal ng 'ishā' sa jamā'ah ay para nang nagdasal ng kalahating gabi. Ang sinumang magdasal sa fajr sa jamā'ah ay para nang nagdasal sa buong gabi.*" Iniulat ni Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni Jundab Ibn 'Abdullāh (RA): "Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): *Ang sinumang magdasal sa fajr sa jamā'ah, siya ay nasa pangangalaga ni Allāh. Hindi nga hihiling sa inyo si Allāh kaugnay sa pangangalaga Niya ng anuman, dahil ang sinumang hihiling sa Kanya ng anuman mula sa pangangalaga Niya, makakamit niya*

⁸ "tunay na ang pagbigkas ng Qur'an sa madaling-araw ay laging sinasaksihan."

ito. Pagkatapos ay itatapon Niya siya na nakadapa sa Impiyerno.” Iniulat ni Imām Muslim.

Mga Aral

1. Ang kainaman ng ṣalāh sa fajr, at na ito ay isang ṣalāh na sinasaksihan ng mga anghel.
2. Ito ay mabigat para sa mga Munāfiq.
3. Ang sinumang magdasal nito sa jamā‘ah, siya ay nasa pangangalaga ni Allāh.

18. Ang Kainaman ng Ṣalāh sa ‘Asr

Sinabi ni Allāh (2:238): **“Pangalagaan ninyo ang pagsasagawa ng mga dasal lalo na ang kalagitnaan ng ṣalāh, at magsitayo kayo sa dasal na mga masunurin kay Allāh.”**

Ayon sa sinabi ni Abū Hurayrah (RA): “Narinig ko ang Sugo ni Allāh (SAS) na nagsasabi: ***May sunod-sunod na dumarating sa inyo na mga anghel sa gabi at mga anghel sa maghapon. Nagtitipon sila sa ṣalāh sa fajr at ṣalāh sa ‘asr. Pagkatapos ay umaakyat ang mga magdamag na nanatili sa piling ninyo at tatanungin sila ng Panginoon nila, kahit Siya ay higit na nakaaalam kaysa sa kanila: Papaanong iniwan ninyo ang mga lingkod Ko? Magsasabi sila: Iniwan namin sila habang sila ay nagdarasal at dinatnan namin sila habang sila ay nagdarasal.***” Iniulat nina Imām al-Bukhārī at ni Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni Jarīr Ibn ‘Abdullāh (RA): “Kami noon, isang araw, ay nakaupo sa tabi ng Propeta (SAS). Tumingin siya sa buwan nang gabi ng kabilugan ng buwan

at nagsabi siya: *Tunay na makikita ninyo ang Panginoon ninyo kung paaanong nakikita ninyo ang buwan na ito. Hindi kayo mapipinsala sa pagtingin sa Kanya. Kaya kung makakaya ninyo na hindi kayo mapanaigan sa ṣalāh bago sumikat ang araw at bago lumubog ito ay gawin ninyo.* Pagkatapos ay bumigkas siya (50:39): *Kaya tiisin mo ang sinasabi nila at magluwalhati ka kasabay ng papuri sa Panginoon mo bago sumikat ang araw at bago lumubog.*” Iniulat nina Imām al-Bukahri at Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni Abū Mūsā al-Ash‘arī (RA): “Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): *Ang nagdarasal sa fajr at ‘aṣr ay papasok sa Paraiso.*” Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni Buraydah (RA): “Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): *Ang sinumang nagwawaksi sa ṣalāh sa ‘aṣr mawawalan ng kabuluhan ang [mabuting] gawa niya.*” Iniulat ni Imām al-Bukhārī.

Mga Aral

1. Ang kainaman ng ṣalāh sa ‘aṣr.
2. Ang pagpapanatili ng pagsasagawa nito ay isang dahilan ng pagpasok sa Paraiso.
3. Ang matinding banta laban sa nagwawaksi nito.

19. Ang Kainaman ng Tahajjud o Tarāwīḥ

Sinabi ni Allāh (32:16): “Nilalayuan ng mga tagiliran nila ang mga higaan upang manalangin sa Panginoon nila dahil sa takot at pagmimithi, at mula sa itinustos Namin sa kanila ay gumugugol sila.”

Sinabi pa Niya (51:17-18): **“Sila ay nangatatutulong nang kaunti sa gabi. At sa mga huling bahagi ng gabi, sila ay nagsisihingi ng patawad.”**

Ayon sa sinabi ni Abū Hurayrah (RA): “Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): *Ang pinakamainam na pag-aayuno pagkatapos ng Ramadan ay ang [pag-aayuno sa] buwan ni Allāh, ang Muharram, at ang pinakamainam na ṣalāh pagkatapos ng [ṣalāh na] farīdah ay ang ṣalāh sa gabi.*” Iniulat ni Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni Abū Sa‘īd al-Khudrī (RA): “Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): *Kapag ginising ng tao ang asawa niya at pagkatapos ay sabay silang nagdasal ng dalawang rak‘ah, itatala silang dalawa na kabilang sa mga lalaki at mga babaeng gumugunita kay Allāh nang madalas.*” Iniulat ni Imām Abū Dāwūd.

Ayon kay Abū Hurayrah, ang Sugo ni Allāh (SAS) ay nagsabi: *“Nagbubuhol ang Demonyo sa likod ng ulo ng bawat isa sa inyo, kapag ito ay natutulong, ng tatlong buhol. Umuusal siya sa kinalalagyan ng bawat buhol [ng ganito]: Sumaiyo ay isang mahabang gabi, kaya matulog ka. Kapag nagising ito at naalaala nito si Allāh ay nakakalag ang isang buhol. Kapag nagsagawa ito ng wudū’ ay nakakalag ang isa pang buhol. Kapag nagdasal ito ay nakakalag ang [huling] buhol, kaya naman dinadatnan siya ng umaga na masigla at mabuti ang lagay ng kalooban, at kung hindi dadatnan siya ng umaga na masama ang lagay ng kalooban at matamlay.”* Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Ayon kay Jābir (RA): “Narinig ko ang Sugo ni Allāh (SAS) na nagsasabi: *Tunay na sa gabi ay may isang sandali na kapag natapat dito na humihiling ang isang taong Muslim ng mabuting bagay sa Mundo at Kabilang-buhay ay tiyak na ibibigay Niya ito doon. Iyan ay tuwing gabi.*” Iniulat ni Imām Muslim.

Mga Aral

1. Ang kainaman ng pagdarasal sa gabi.
2. Ito ay isang dahilan ng pagkakaroon ng maluwag na dibdib at mabuting kalooban.

20. Ang Mga Katangian ng Tahajjud at Tarāwih

Ayon sa sinabi ni ‘Ā’ishah (RA): “Ang Sugo ni Allāh (SAS) ay hindi nagpapalabis sa Ramadan man o sa ibang [buwan] ng higit sa labing-isang rak‘ah. Nagdadasal siya ng apat [na rak‘ah] at huwag mo nang itanong pa ang ganda nito at ang haba nito. Pagkatapos ay nagdadasal siya ng apat [na rak‘ah] at huwag mo nang itanong pa ang ganda nito at ang haba nito. Pagkatapos ay nagdadasal siya ng tatlong [rak‘ah].” Sinabi pa ni ‘Ā’ishah (RA): “Nagsabi ako: ‘O Sugo ni Allāh, natutulog ka pa ba muna bago magsagawa ng witr?’ Nagsabi ito: *O ‘Āishah, tunay na ang mga mata ko ay natutulog ngunit hindi natutulog ang puso ko.*” Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Ayon kay ‘Abdullāh Ibn ‘Amr (RA), ang Sugo ni Allāh (SAS) ay nagsabi sa kanya: “*Ang pinakakaibig-ibig na dasal kay Allāh ay ang dasal ni David, sumakanya ang pagbati [ni Allāh] at ang pinakakaibig-ibig na pag-aayuno*

kay Allāh ay ang pag-aayuno ni David; natutulog, isang katlo siya ng kalahating gabi, nagdadasal siya ng isang ikatlong bahagi nito, at natutulog uli siya sa ikaanim na bahagi nito. Nag-aayuno siya sa isang araw at tumitigil siya sa pag-aayuno sa [kasunod na] araw.” Iniulat ni al-Bukhārī.

Ayon kay Ibn ‘Umar, may isang lalaki na nagtanong sa Sugo ni Allāh (SAS) tungkol sa ṣalāh sa gabi kaya nagsabi ang Sugo (SAS): *“Ang ṣalāh sa gabi ay dalawa-dalawa ngunit kapag natakot ang sinuman sa inyo [na malampasan] ang madalang-araw, magdadasal siya ng isang rak‘ah: gagawin niyang witr ang naidasal na niya.”* Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni ‘Āishah (RA): “Ang Sugo noon, kapag nagdasal sa gabi, ay pinasisimulan niya ang ṣalāh niya sa pamamagitan ng dalawang maikling rak‘ah.” Iniulat ni Imām Muslim.

Mga Aral

1. Ang ṣalāh sa gabi ay binubuo ng tigdadalawang rak‘ah.
2. Ang sunnah [sa ṣalāh sa gabi] ay labing-isang rak‘ah.
3. Ang kainaman ng ṣalāh sa huling ikatlong bahagi ng gabi.

21. Ilang mga Alituntunin sa Ṣalāh na Nāfilah Habang Lulan ng Sasakyan:

Ayon kay Sālim Ibn ‘Abdullāh: “Ang Sugo ni Allāh (SAS) noon ay nagdarasal sakay ng kamelyo, na nakaharap sa alin mang dakong haharap siya, at nagsasagawa rin siya ng witr sakay nito, gayunpaman hindi siya nagdarasal ng farīdah sakay nito.” Iniulat ni Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni ‘Āmir Ibn Rabī‘ah (RA): “Nakita ko ang Sugo ni Allāh (SAS) habang siya ay sakay ng kamelyo habang nagdarasal. Ipinahihiwatig niya sa pamamagitan ng [galaw ng] ulo ang alin mang dakong haharapin niya. Hindi ginagawa iyon ng Sugo ni Allāh sa mga ṣalāh na farīdah.” Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Ang Pagpapahintulot sa Pagdarasal na Nakaupo Habang Lulan ng Sasakyan:

Ayon sa sinabi ni ‘Abdullāh Ibnu Shaqīq: “Tinanong ko si ‘Ā’ishah (RA) hinggil sa ṣalāh ng Sugo ni Allāh, hinggil sa kusang-loob na ṣalāh niya kaya nagsabi ito: Siya noon ay nagdarasal ng apat na rak‘ah sa bahay ko bago sumapit ang dhuhr; pagkatapos ay lumalabas siya at namumuno sa mga tao sa ṣalāh; pagkatapos ay pumapasok [sa bahay] at nagdarasal ng dalawang rak‘ah. Namumuno siya noon sa mga tao sa ṣalāh sa maghrib; pagkatapos ay papasok [sa bahay] at magdarasal ng dalawang rak‘ah. Namumuno rin siya sa mga tao sa ṣalāh sa ‘ishā’ at papasok sa bahay ko at magdarasal ng dalawang rak‘ah. Nagradasal siya noon sa gabi ng siyam na rak‘ah, kabilang sa mga ito ang witr. Nagdarasal siya noon nang mahaba sa gabi na nakatayo at nang mahaba sa gabi na nakaupo. Siya noon, kapag bumigkas [ng Qur’an] habang siya ay nakatayo, ay yumuyukod at nagpapatirapa mula nang siya ay nakatayo. Kapag naman bumigkas siya [ng Qur’an], habang siya ay nakaupo, ay yumuyukod at nagpapatirapa mula nang siya ay nakaupo. Siya noon, kapag sumapit ang madaling-araw, ay nagdarasal ng dalawang rak‘ah.” Iniulat ni Imām Muslim.

Ayon kay ‘Abdullāh Ibn ‘Amr, ang Sugo ni Allāh (SAS) ay nagsabi: ***“Ang ṣalāh ng tao samantalang nakaupo ay kalahati ng ṣalāh.”*** Iniulat ni Imām Muslim.

Mga Aral

1. Ipinahihintulot na magdasal ng ṣalāh na nāfilah habang nakaupo sa sasakyan saan man humarap ito.
2. Ipinahihintulot na magdasal ng ṣalāh na nāfilah habang nakatayo.
3. Ang ṣalāh ng nakaupo ay katumbas ng kalahati ng ṣalāh ng nakatayo.

22. Ang Kainaman ng Araw ng Biyernes, ang mga Sunnah at ang mga Kaasalan Kaugnay Rito

Ayon sa sinabi ni Abū Hurayrah (RA), nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): ***“Ang pinakamainam na araw na sinikatan ng Araw ay ang araw ng Biyernes: sa araw na ito nilikha si Adan, sa araw na ito ipinasok siya sa Paraiso, at sa araw na ito pinalabas doon.”*** Iniulat ni Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni Abū Hurayrah (RA), nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): ***“Ang sinumang magsagawa ng wudū’ at hinusayan niya ang pagsasagawa ng wudū’, pagkatapos ay pumunta siya sa ṣalāh sa Jumu‘ah at nakikinig at nanahimik, patatawarin siya sa pagpakasala sa pagitan ng [Jumu‘ah na] ito at ng [kasunod na] Jumu‘ah at karagdang tatlong araw. Ang sinumang humipo ng mga bato ay nakagawa na ng walang kabuluhan.”*** Iniulat ito ni Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni Abū Hurayrah (RA), nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): ***“Ang limang ṣalāh [na farīdah] at ang jumu‘ah hanggang sa [kasunod na] Jumu‘ah at ang Ramadān hanggang sa [kasunod na] Ramadān ay mga pang-alis-sala sa pagitan ng mga ito kapag iniwasan ang mga malalaking kasalanan.”*** Iniulat ito ni Imām Muslim.

Ayon kay Abū Hurayrah, ang Sugo ni Allāh (SAS) ay bumanggit tungkol sa araw ng Biyernes; sinabi niya: ***“Dito ay may oras na kapag natatapat doon ang isang taong Muslim samantalang siya ay nakatayo habang nagdarasal na humihiling kay Allāh ng isang bagay ay ibibigay nga Niya iyon sa kanya. Ipinahiwatig niya sa pamamagitan ng kamay niya na ito ay maiksing sandali.”*** Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Mga Aral

1. Ang araw ng Biyernes ay ang pinakamainam sa mga araw sa buong linggo.
2. Ang kainaman ng araw ng Biyernes at ito isang dahilan ng kapatawaran ng mga kasalanan.
3. Sa araw na ito ay may oras na kapag natapat doon ang Muslim na nananalangin kay Allāh ay tutugunin Nito siya.

23. Ang Kainaman ng Pagdalo ng Maaga sa ṣalāh sa Jumu‘ah at ang Babala Laban sa Pagliban Dito

Sinabi ni Allāh (62:9): ***“O mga sumampalataya, kapag nanawagan na para sa pagdarasal ng araw ng Biyernes ay magdali-dali kayo sa paggunita kay Allāh***

at iwan ninyo ang pagtitinda. Iyon ay mabuti sa inyo, kung nalalaman lamang ninyo.”

Ayon kay Abū Hurayrah (RA), ang Sugo ni Allāh (SAS) ay nagsabi: ***“Ang sinumang maligo sa araw ng Biyernes ng paligong para sa janābah at pagkatapos ay nagpunta [sa masjid] ay para na ring nag-alay ng isang inahing kamelyo; at ang sinumang magpunta sa ikalawang yugto ay para na ring nag-alay ng isang inahing baka, at ang sinumang magpunta sa ikatlong yugto ay para na ring nag-alay ng isang lalaking tupa na may sungay na; at ang sinumang magpunta sa ikaapat na yugto ay para na ring nag-alay ng isang inahing manok; at ang sinumang magpunta sa ikalimang yugto ay para na ring nag-alay ng isang itlog. Kapag nagsimula na ang imām ay dumadalo ang mga anghel upang makinig ng dhikr.”*** Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Ayon kay Ibn ‘Umar, narinig niya ang Sugo ni Allāh (SAS) na nagsasabi: ***“Talagang kailangang tigilin ng mga tao ang pagpapabaya nila sa mga jumu‘ah o kung hindi ay talagang ipipinid Niya ang mga puso nila, pagkatapos sila ay magiging mga pabaya.”*** Iniulat ni Imām Muslim.

Mga Aral

1. Ipinag-uutos na magsikap na dumalo sa ṣalāh sa jumu‘ah kapag narinig ang panawagan (adhan) para rito.
2. Ang kalamangan ng maagang pagdalo sa ṣalāh sa jumu‘ah.
3. Ang babala laban sa pagpapabaya sa pagdalo sa ṣalāh sa jumu‘ah at na ito isang dahilan ng pagkapinid ng puso.

24. Ilan sa mga Sunnah sa Araw ng Biyernes at mga Kaasalan Kaugnay Rito

Ayon kay Abū Sa‘īd al-Khudrī, ang Propeta (SAS) ay nagsabi: ***“Ang sinumang bumigkas ng [buong] Surah al-Kahf sa araw ng Biyernes, tatanglawan siya ng liwanag sa pagitan ng dalawang Biyernes.”*** Iniulat nina Imām al-Hakim at Imām al-Bayhaqi

Ayon sa sinabi ni ‘Abdullāh Ibn Busr (RA): “Minsan isang araw ng Biyernes, may isang lalaking dumating [sa masjid] na humahakbang sa pagitan ng mga balik at ng mga tao samantalang ang Propeta (SAS) ay nangangaral, kaya nagsabi ang Propeta (SAS): ***Maupo ka dahil nakaabala ka at nahuli kang dumating.***” Iniulat ni Imām Abū Dāwūd at Imām an-Nasā’ī

Ayon kay Abū Hurayrah (RA), ang Propeta (SAS) ay nagsabi: ***“Kapag nagsabi ka sa kasama mo sa araw ng Biyernes: ‘Tumahimik ka,’ samantalang ang imām ay nangangaral, nakapagsalita ka ng walang kabuluhan.”*** Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Ayon kay Aws Ibn Aws (RA): “Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): ***Tunay na kabilang sa pinakamainam sa mga araw ninyo ay ang araw ng Biyernes, kaya damihan ninyo ang panalangin ng pagpapala sa akin sa araw na iyon sapagkat ang panalangin ninyo ng pagpapala sa akin ay ilalahad sa akin.*** Nagsabi sila: O Sugo ni Allāh, paanong ilalahad ang aming panalangin ng pagpapala sa iyon kapag nabulok ka na? Sinabi niya: ***Tunay na si Allāh nagbawal sa lupa [na pabulokin] ang mga katawan ng mga Propeta.***” Iniulat ni Imām Dawud.

Mga Aral

1. Minamabuti ang maagang pagdalo sa ṣalāh sa jumu‘ah.
2. Tungkuling manahimik sa sandali ng khuṭbah (pangangaral sa araw ng Biyernes).
3. Minamabuti ang pagbigkas sa buong Sūrah ng al-Kahf sa araw ng Biyernes.
4. Minamabuti ang maraming pagdalangin ng pagpapala para sa Sugo ni Allāh (SAS) sa araw ng Biyernes.

25. Ilan sa mga Alituntunin Kaugnay sa Ṣalāh sa Dalawang ‘Īd

Ayon sa sinabi ni Anas (RA): “Ang Sugo ni Allāh (SAS) ay hindi pumupunta [sa pinagdadausan ng ṣalāh para] sa ‘Īdulfitr hangga’t hindi siya nakakain ng ilang datiles.” Sa isang pagsasalaysay ni Anas (RA): “Kumakain siya ng mga [datiles na] ito na [ang bilang ay] gansal.”⁹ Iniulat ni Imām al-Bukhārī.

Ayon sa sinabi ni Buraydah (RA): “Ang Sugo ni Allāh (SAS) noon ay hindi lumalabas para sa araw ng ‘Īdulfitr hanggang hindi nakakakain at hindi naman siya kumakain sa araw ng ‘Īdul’adhā hangga’t hindi siya nakapagdarasal [ng ṣalāh para sa ‘Īdul’adhā].” Iniulat Imām at-Tirmidhī

Ayon sa sinabi ni Ibn ‘Umar: “Ang Sugo ni Allāh (SAS), sina Abū Bakr at ‘Umar nōon ay nagdarasal ng [ṣalāh] ng dalawang ‘Īd bago [simulan] ang khuṭbah.” Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

⁹ Ang bilang na gansal o *odd number* sa Inglis ay ang bilang na hindi mahahati nang buo sa dalawa gaya ng isa, tatlo, lima at iba pa.

Ayon sa sinabi ni Jābir Ibn Sumrah (RA): “Nagdasal ako kasama ng Sugo ni Allāh (SAS) ng [ṣalāh sa] dalawang ‘Īd nang kung hindi isang ulit ni dalawang ulit nang walang adhān ni iqāmah.” Iniulat ni Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni Abū Sa‘īd al-Khudrī (RA): “Sa araw ng ‘Īdulfitr at ‘Īdul’adha ay pumupunta noon ang Propeta (SAS) sa dasalan at ang unang bagay na sinisimulan niya ay ang pagdarasal, pagkatapos ay umaalis siya [kinatatayuan] at tumatayo sa harap ng mga tao — samantalang ang mga tao ay nananatili sa mga hanay nila — at pinangangaralan niya sila at pinaaalalahanan niya sila.” Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Mga Aral

1. Sunnah na hindi pupunta ang isang Muslim sa pagdarausan ng ṣalāh ng ‘Īdulfitr hanggat hindi kumakain ng ilang datiles.
2. Sunnah naman na hindi muna kakain hanggang hindi naisasagawa ang ṣalāh para sa ‘Īdul’ad’hā.
3. Hindi itinatagubilin sa ṣalāh sa ‘Īd ang pagsasagawa ng adhān at iqāmah.

26. Ṣalāh Para sa Eklipse

Ayon sa sinabi ni Abū Bakrah (RA): “Nakaupo kami noon sa tabi ng Sugo ni Allāh (SAS) nang maglaho ang araw. Tumayo ang Propeta (SAS) na hinihila-hila niya ang balabal niya hanggang sa makapasok siya sa masjid. Pumasok din kami at pinamunuan niya kami sa dasal na dalawang rak‘ah hanggang sa lumitaw ang araw. Pagkatapos ay nagsabi siya: ***Tunay na ang Araw at ang Buwan ay hindi naglalaho dahil sa pagkamatay ng sinuman kapag nakita ninyo ang***

paglaho ay magdasal kayo at manalangin kayo hanggang sa mahawi sa inyong [paningin ang paglaho] Iniulat ni Imām al-Bukhārī.

Ayon sa sinabi ni ‘Ā’ishah (RA): “Naglaho minsan ang araw noong panahon ng Sugo ni Allāh (SAS), kaya namuno siya sa mga tao sa isang dasal. Tumayo siya at tinagalan niya ang pagkakatatayo. Pagkatapos ay yumukod siya at tinagalan niya ang pagkakayukod; pagkatapos ay tumayo muli at tinagalan niya ang pagkakatatayo, ngunit maikli kaysa sa unang pagkakatatayo. Pagkatapos ay yumukod muli siya at tinagalan niya ang pagkakayukod, ngunit maikli kaysa sa unang pagkakayukod. Pagkatapos ay nagpatirapa siya [matapos tumayo] at tinagalan niya ang pagkakapatirapa. Pagkatapos ay ginawa niya sa ikalawang rak’ah ang tulad ng ginawa niya sa unang [rak’ah] at saka niya tinapos [ang ṣalāh] nang nakalitaw na ang Araw. Pagkatapos ay nangaral siya sa mga tao. Nagpuri siya at nagbunyi kay Allāh at pagkatapos ay nagsabi: ***Tunay na ang Araw at ang Buwan ay dalawang tanda sa mga tanda ni Allāh; hindi naglalaho ang mga ito dahil sa pagkamatay ng sinuman sa inyo ni dahil o sa pagkabuhay (pagkasilang) nito. Kapag nakita ninyo iyan ay gunitain ninyo si Allāh, dakilain ninyo,¹⁰ magdasal kayo, at magkawang-gawa kayo.*** Pagkatapos ay nagsabi pa siya: ***O mga tagasunod ni Muhammad, sumpa man kay Allāh, walang isang higit na mapanibughuin pa kaysa kay Allāh [kaya bawal] na mangalunya ang lalaking lingkod niya o mangalunya ang babaeng lingkod niya. O***

¹⁰ Sa pamamagitan ng pagsabi ng Allāhu akbar.

mga tagasunod ni Muhammad, sumpa man kay Allāh, kung nalalaman lamang ninyo ang nalalaman ko, talaga namang tatawa kayo nang madalang at talaga namang iiyak kayo nang madalas.” Iniulat ni Imām al-Bukhārī.

Ayon sa sinabi ni ‘Abdullāh Ibn ‘Amr (RA): “Nang naglaho ang Araw noong kapanahunan ng Sugo ni Allāh ay nanawagan [ng ganito]: *Assalātu Jāmi‘ah.*”¹¹ Iniulat ni Imām al-Bukhārī.

Mga Aral

1. Kanais-nais na magsagawa ng *ṣalātul kasūf* (*ṣalāh* para sa eklipse) kapag nagkaroon ng eklipse sa araw man o sa gabi.
2. Ipinanawagan ito sa pamamagitan ng pagsabi ng ganito: *Assalatu Jāmi‘ah.*
3. Ang *ṣalāh* na ito ay binubuo ng dalawang mahahabang rak‘ah na sa bawat rak‘ah ay mayroong dalawang *rukū‘*.
4. Kanais-nais na magbigay ng pangaral ang Imām sa mga tao pagkatapos ng *ṣalāh*.

27. Ang Paghingi ng Ulan

Ang paghingi ng ulan sa khutbah sa araw ng Biyernes:

Ayon kay Anas Ibn Malik (RA) “Na may isang lalaki pumasok, isang araw ng Biyernes, sa pintong nakaharap sa pulpito, samantalang ang Sugo ni Allāh ay nakatayong nangangaral. Humarap siya sa Sugo ni Allāh (SAS), na nakatayo at nagsabi: O Sugo ni Allāh, namamatay na ang mga hayupan at naputol na ang mga daan, kaya manalangin

¹¹ Ang *ṣalāh* ay isasagawa sa *jamā‘ah*.

ka para sa amin na paulanan Niya kami.” Nagsabi si Anas: “Kaya iniangat ng Sugo ni Allāh (SAS) ang kanyang mga kamay at nagsabi: ***O Allāh, magpaulan Ka po; o Allāh, magpaulan Ka po.***” Nagsabi pa si Anas: “Wala, sumpa man kay Allāh, wala kaming nakikita sa langit na anumang ulap ni alapaap ni anupaman, gayong wala namang namamagitan sa amin at ng [bundok] Sala’ na gusali ni bahay.” Nagsabi uli siya: “At may lumitaw sa likod nito (bundok Sala’) na isang ulap na tulad ng isang kalasag. At nang pumagitna na ito sa langit, kumalat ito at pagkatapos ay umulan.” Sinabi niya: “Sumpa man kay Allāh, hindi namin nakita ang araw sa loob ng ng isang linggo. Pagkaraan ay may pumasok na isang lalaki sa pintong iyon noong sumunod na Biyernes samantalang ang Sugo ni Allāh ay nakatayong nangangaral. Nakatayo itong humarap kanya at nagsabi: O Sugo ni Allāh namatay na ang mga hayupan at naputol na ang mga daan, kaya manalangin ka para sa amin na pigilin Niya ito (ulan).” Nagsabi si Anas: “Kaya iniangat ng Sugo ni Allāh (SAS) ang mga kamay niya at nagsabi: ***O Allāh, sa palibot namin at hindi sa amin; O Allāh sa mga talampas, mga bundok, mga gubat, mga burol, mga lambak, at mga tinutubuan ng mga punong-kahoy.*** Sinabi niya: Kaya naman tumigil na. Lumabas kami na naglalakad sa ilalim ng Araw. Nagsabi si Sharīk: Tinanong ko si Anas: Siya rin ba ang unang lalaki? Nagsabi siya: Hindi ko alam.” Iniulat ni Imām al-Bukhārī.

Mga Aral

1. Nabanggit sa Hadith na ito ang isang tanda sa mga tanda ng pagkapropeta ni Propeta Muhammad (SAS).

2. Ipinahihintulot ang pagdalangin ng paghiling ng ulan sa sandali ng khutbah sa araw ng Biyernes.
3. Ipinahihintulot ang paghiling kay Allāh na patigilin ang ulan kapag nakasasama na ito sa mga tao.

28. Ang Salāh Para sa Paghiling ng Ulan

Ayon sa sinabi ni ‘Abdullāh Ibn Zayd (RA): “Nakita ko ang Propeta (SAS) na humihiling ng ulan. Humarap siya sa Qiblah na nananalangin at binaliktad niya ang balabal niya, pagkatapos ay nagdasal ng dalawang rak‘ah.” Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni ‘Ā’ishah (RA): “Idinaing ng mga tao sa Sugo ni Allāh (SAS) ang mga kawalan ng ulan. Kaya nag-utos siya [na kumuha] ng plataporma at ilagay ito para sa kanya sa dasalan. At nagtakda siya ng isang araw na dadaluhan ng mga tao.” Sinabi pa ni ‘A’isha (RA): “Lumabas ang Sugo ni Allāh (SAS) nang lumitaw ang gilid ng Araw. Naupo siya sa plataporma at nagdakila at nagpuri siya kay Allāh, ang Makapangyarihan at Kapita-pitagan. Pagkatapos ay nagsabi siya: *Ang lahat ng papuri ay ukol kay Allāh, ang Panginoon ng mga nilalang, ang Pinakanaaawa, ang Maawain, ang Nag-aari ng Araw ng Pagganti. Walang diyos kundi si Allāh; ginagawa Niya ang anumang naisin. O Allāh, Ikaw si Allāh; walang Diyos kundi Ikaw. Ikaw ang Mayaman samantalang kami ang mga maralita; magpababa Ka sa amin ng ulan at gawin Mo ang ibaba Mo para sa amin na lakas at panawid sa pansamantala.* Pagkatapos ay inangat niya ang mga kamay niya at patuloy niya sa pag-angat hanggang sa lumitaw ang kaputian ng kili-

kili niya. Pagkatapos ay ihinarap niya ang likod niya sa mga tao at binaliktad niya ang balabal niya habang inaangat niya ang mga kamay niya. Pagkatapos ay humarap siya sa mga tao at bumaba [sa plataporma] at nagdasal ng dalawang rak'ah. Gumawa si Allāh ng ulap at kumulog at kumidlat. Pagkatapos ay umulan ayon sa kapahintulutan ni Allāh. Hindi pa siya nakarating sa kanyang masjid ay dumuloy na ang baha. Nang nakita niya ang pagmamadali nila papunta sa silungan ay tumawa siya hanggang sa lumitaw ang mga bagang niya at nagsabi: ***Sumasaksi ako na si Allāh ay may kakayahan sa lahat ng bagay at na ako ay Lingkod ni Allāh at Sugo Niya.***” Iniulat ni Imām Abū Dāwūd.

Ayon sa sinabi ni Abū Hurayrah (RA): “Lumabas ang Sugo ni Allāh isang araw upang humiling ng ulan, kaya pinamunuan niya kami sa ṣalāh na dalawang rak'ah nang walang adhan ni iqamah. Pagkatapos ay nangaral siya sa amin, nanalangin kay Allāh at ibinaling niya ang mukha niya sa qiblah nang nakataas ang mga kamay. Pagkatapos ay binaliktad niya ang balabal niya: inilagay niya ang kanan sa kaliwa at ang kaliwa sa kanan.” Iniulat ni Imām Ibn Majah.

Ayon kay Ibnū ‘Abbās (RA): “Ang Sugo ni Allāh (SAS) ay lumabas na nakasuot pambahay, na nagpapakumbaba, na nagsusumamo [kay Allāh].”

Mga Aral

1. Kanais-nais magsagawa ng ṣalātul istisqā na dalawang rak'ah kalakip ng khutbah.
2. Kanais-nais na baliktarin ang balabal matapos humiling ng ulan.

3. Ipinahihintulot ang pagbibigay ng khutbah bago isagawa ang salat ul istisqa o pagkatapos nito.

4. Kanais-nais na lumabas [ng bahay] nang may pagpapa kumbaba at pagpapakaaba kay Allāh.

29. Mga Alituntuning Kaugnay sa Ulan

Ang Pagbabawal na Magsabing Inulan Tayo Dahil sa Ganito't Gayon at ang Sinasabi Kapag Nakita ng Ulan

Ayon sa sinabi ni Zayd Ibn Khalid al-Juhani (RA): “Nagdasal sa amin ang Sugo ni Allāh (SAS) ng dasal sa fajr sa Hudaybiyah nang ang nagdaang gabi ay umulan. Nang nakatapos na ang Propeta (SAS) [sa pagsasagawa ng ṣalāh] ay humarap siya sa mga tao at nagsabi: *Nalalaman ba ninyo ang sinabi ng Panginoon ninyo?* Nagsabi sila: Si Allāh at ang Sugo Niya ay higit na nakaaalam. Nagsabi Siya: *Kinaumagahan, ang ilan sa mga lingkod Ko ay sumasampalataya sa Akin at tumatangging sumampalataya. Kaya ang sinumang nagsabing: ‘Inulan kami dahil sa kagandahang-loob ni Allāh at sa awa Niya’, iyon ay isang sumasampalataya sa Akin at isang tumatangging sumampalataya sa tala; ang sinumang nagsabing: ‘Inulan kami dahil sa talang ito at iyan’ iyon ay tumatangging sumampalataya sa Akin at sumasampalataya sa tala.*” Iniulat ni Imām al-Bukhārī.

Ayon kay ‘Ā’ishah (RA): “Ang Sugo ni Allāh (SAS) noon, kapag nakakita ng ulan ay nagsasabing: *O Allāh, maging buhos ng ulan na kapaki-pakinabang nawa.*” Iniulat ni Imām al-Bukhārī.

Walang Nakaaalam Kung Kailan Darating ang Ulan Kundi si Allāh

Ayon sa sinabi ni Ibn ‘Umar, nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): “*Ang susi ng nakalingid ay lima, walang nakaaalam niyon kundi si Allāh: walang isang nakaaalam kung ano ang mangyayari sa kinabukasan, walang isang nakaaalam kung ano ang magiging nasa mga sinapupunan, hindi nalalaman ng isang tao kung ano makakamit niya bukas, hindi nababatid ng isang tao kung sa aling lupain siya mamamatay, walang isang nakababatid kung kailan darating ang ulan.*” Iniulat ni Imām al-Bukhārī.

Mga Aral

1. Ipinagbabawal na magsabing: “Inulan tayo dahil sa ganito at ganiyang bagay,” sa halip ang dapat sabihin ay: “Inulan tayo dahil sa kagandahang-loob ni Allāh at awa Niya.”
2. Kanais-nais na magsabi ng *sayyiban nafi‘a* (Maging buhos ng ulan na kapaki-pakinabang nawa.) kapag nakakita ng ulan.
3. Ang pagbuhos ng ulan ay ilan sa mga bagay na nakalingid na walang nakaaalam nang may katumpakan at katiyakan kundi si Allāh.

30. Ang Salāh al-Istikhārah¹²

Ayon sa sinabi ni Jābir (RA): “Ang Sugo ni Allāh (SAS) ay nagtuturo noon sa amin ng *istikhārah* kaugnay sa lahat ng bagay gaya ng pagtuturo niya sa amin ng mga sūrah ng Qur’an. Sinasabi niya: *Kapag nagpasya ang sinuman sa*

¹² Ang salāh na isinasagawa para humingi kay Allāh ng patnubay sa pagpapasya.

inyo na gawin ang isang bagay ay magsagawa siya ng dalawang rak'ah na ṣalāh na hindi farīdah at pagkatapos ay magsabi siya ng ganito:

Allāhumma innī astakhīruka bi'ilmika,

wa astaqdiruka biqudratik,

wa as'aluka min fadlikal 'adhīmi,

fa'innaka taqdiru wa lā aqdir,

wa ta'lamu wa lā a'lamu,

wa anta 'allāmul ghuyūb.

Allāhumma in kunta ta'lamu

anna hādhal amra khayrun lī

fī dīnī wa ma'āshī wa 'āqibati amrī,

—maaari rin niyang sabihin: 'ājili amrī wa ājilih—

faqdirhu lī wa yassirhu lī,

thumma bārik lī fīhi.

wa in kunta ta'lamu anna hādhal amra sharrun lī

fī dīnī wa ma'āshī wa 'āqibati amrī,

—maaari rin niyang sabihin: 'ājili amrī wa ājilih—

fasrifhu 'annī wasrifnī 'anhu,

waqdir lil khayra haythu kāna,

thumma ardinī bih.

O Allāh, sumasangguni ako sa Iyo sa pamamagitan ng kaalaman Mo.

Humihiling ako sa Iyo ng kakayahan sa pamamagitan ng kakayahan Mo.

Humihingi ako mula sa dakilang kagandahang-loob Mo,

*sapagkat tunay na Ikaw ay nakakakaya at hindi ako nakakakaya,
at nakaaaalam Ka at hindi ako nakaaaalam,
at Ikaw ay ang pinakanakaaaalam sa mga nakalingid.
O Allāh, kung nalalamn Mo na ang bagay na ito ay mabuti para sa akin:*

sa relihiyon ko, pamumuhay ko at kahihinatnan ng balak ko

—O maaari rin niyang sabihin: *sa kasalukuyan ko at hinaharap ko—*

*itakda Mo na mangyari ito sa akin at pagaanin Mo ito para sa akin,
pagkatapos ay biyayaan Mo ako rito.*

Kung nalalaman Mo na ang bagay na ito ay masama para sa akin:

sa relihiyon ko, pamumuhay ko at kahihinatnan ng balak ko

—O maaari rin niyang sabihin: *sa kasalukuyan ko at hinaharap ko—*

*ilayo Mo ito sa akin at ilayo Mo ako rito,
at itakda Mo na mangyari sa akin ang mabuti saanman ito, pagkatapos ay palugudin Mo ako dito.*

Nagsabi siya (SAS) na banggitin nito ang kailangan nito. Iniulat ito ni Imām al-Bukhārī.

Mga Aral

1. Kanais-nais na magsagawa ng ṣalāh para sa istikhārah kapag ninanais ng isang Muslim na magsagawa ng isang gawaing hindi niya malinaw ang kahihinatnan nito.

2. Saklaw nito ang lahat ng gawain at isinasagawa ito bago magpasyang kumilos.

31. Ang Kainaman ng Pag-aaruga sa Isang Ulila at ang Pagiging Kana-nais na Pakitunguhan Ito ng May Kabaitan

Sinabi ni Allāh (93:9): **“Kaya naman ang ulila ay huwag mong siilin”**

Sinabi pa Niya (76:8): **“Nagpapakain sila—dahil sa pag-ibig sa Kanya—sa isang dukha, isang ulila at isang bihag.”**

Ayon sa sinabi ni Sahl Ibn Sa’d (SAS): “Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): ***Ako at ang nag-aaruga ng ulila ay magiging ganito sa Paraiso.*** Ipinahiwatig niya iyon sa pamamagitan ng hintuturo at hinlalato na ibinuka niya.” Iniulat ni Imām al-Bukhārī.

Ayon sa sinabi ni Abū Hurayrah (RA): “Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): ***Ang nag-aaruga ng ulila, kamag-anak man niya o hindi niya kaanu-ano, ako at siya ay gaya nitong dalawa sa Paraiso.*** Ang tinutukoy niya ay ang hintuturo at ang hinlalato.” Iniulat ni Imām Muslim.

Mga Aral

1. Ang kainaman ng pag-aaruga sa ulila at ang paghihikayat na gawin iyon.
2. Na iyon ay isang dahilan sa pagpasok sa Paraiso at pagangat ng antas doon.
3. Na saklaw nito ang lahat ng ulila, kahit pa man ito ay isang kamag-anak.

32. Ang Babala sa Paglustay sa Yaman ng Ulila

Sinabi ni Allāh (4:10): “Tunay na ang mga lumulustay sa mga ari-arian ng mga ulila nang labag sa katarungan makatarungan ay nagpapasok lamang sa mga tiyan nila ng apoy. Papasok sila sa Apoy na naglalagablab.”

Ayon kay Abū Hurayrah, ang Propeta (SAS) ay nagsabi: *“Pangilagan ninyo ang pitong makapagpapahamak na kasalanan.”* Nagsabi sila: “O Sugo ni Allāh, at ano po ang mga ito?” Sinabi niya: *“Ang pagtatambal kay Allāh, ang panggagaway, ang pagpatay sa buhay na ipinagbawal ni Allāh [na patayin] maliban kung nasa katwiran, ang pakikinabang sa ribā,¹³ ang paglustay sa ari-arian ng ulila, ang pagtalikod [sa pakikipaglaban] sa araw ng digmaan, at ang paninirang-puri sa mga babaeng mararangal na mananampalataya na inosente.”* Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni Khuwaylid Ibn ‘Umar al-Khuza‘i (RA): “Ang Propeta (SAS) ay nagsabi: ‘O Allāh, tunay na ituturing kong nagkakasala [ang lumalabag] sa dalawang mahihina: ang ulila at ang babae.’”

Mga Aral

1. Ang babala laban sa pagkain sa ari-arian ng ulila nang wala sa katuwiran.
2. Na ito ay kabilang sa mga malalaking nakapapahamak na kasalanan.

¹³ Ang paggamit o pagtanggap ng patubo sa pautang.

33. Ang Tao at Kasama ng Kanyang Iniibig

Ayon kay Anas Ibn Mālik (RA): “May isang Arabeng disyerto na nagsabi sa Sugo ni Allāh: Kailan ang Araw ng paghuhukom? Nagsabi rito ang Sugo ni Allāh: ***Ano ang inihanda mo para roon?*** Nagsabi ito: ‘Ang pag-ibig kay Allāh at sa Sugo Niya.’ Nagsabi siya: ***Ang tao ay kasama ng kanyang iniibig.***” Iniulat ni Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni ‘Abdullāh Ibn Mas‘ūd (RA): “May isang lalaking nagpunta sa Sugo ni Allāh (SAS) at nagsabi: O Sugo ni Allāh, paano po ang tingin mo sa isang taong nagmamahal sa mga tao subalit hindi pa siya umabot sa gaya ng ginagawa nila?” Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): ***Ang tao ay kasama ng iniibig niya.***” Iniulat ni Imām Muslim.

Ayon kay Abū Hurayrah: “Ang Sugo ni Allāh (SAS) ay nagsabi: ***Ang mga kaluluwa ay mga hukbong ipinangkat, kaya ang nagkasang-ayunan sa mga ito ay nagbubuklod at ang mga nagkasalungatan ay nagkakaiba.***” Iniulat ni Imām Muslim.

Mga Aral

1. Ang kainaman ng pagmamahal sa mga taong matutuwid, at na ito ay isand dahila ng pagiging mga kasama nila sa Paraiso, kahit man kaunti ang nagawang mabuti.
2. Ang panganib na dulot ng pag-ibig sa mga tumatangging sumampalataya at mga suwail.
3. Na ang sinumang umibig sa isang pangkat ng mga tao, siya ay mapabibilang sa kanila sa Araw ng Pagkabuhay.

34. Ang Kahatulan sa Paggawa ng Larawan at sa mga Larawan

Ayon sa sinabi ni Abū Talḥah (RA): “Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): *Hindi pumapasok ang mga anghel sa bahay na sa loob nito ay may aso ni larawan.*” Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni ‘Abdullāh Ibn Mas‘ūd (RA): “Narinig ko ang Sugo ni Allāh (SAS) na nagsasabi: *Tunay ang mga taong may pinakamatinding pagdurusa mula kay Allāh sa Araw ng Pagkabuhay na muli ay ang mga gumagawa ng larawan.*” Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Ayon kay ‘Ā’ishah (RA), siya ay bumili ng almuhadon¹⁴ na may mga larawan. Nang makita ito ng Sugo ni Allāh (SAS) ay tumayo ito sa pinto at hindi pumasok. Nalaman niya sa mukha niyon ang pagksuklam. Nagsabi ito: “Sinabi ko: O Sugo ni Allāh, nagsisisi ako kay Allāh at sa Sugo Niya; anong pagkakasala ang nagawa ko? Nagsabi siya: *Ano ang katuturan ng almohadon na tio?* Nagsabi ito: Binili ko ito upang upuan mo ito at upang ipang-unan mo ito. Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): *Tunay na ang mga may gawa ng mga larawang ito ay pagdurusahin sa araw ng pagkabuhay at sasabihin sa kanila: ‘Buhayin ninyo ang anumang nilikha ninyo.’* Sinabi pa niya: *Tunay na ang bahay ng ang loob nito ay may mga larawan ay hindi pinapasok ng mga anghel.*” Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

¹⁴ Maliit na unan na inupuan o sinasandigan.

Mga Aral

1. Ang pagbabawal ng paggawa ng larawan at na ito ay kabilang sa mga malaking kasalanan.
2. Na ang mga anghel ay hindi pumapasok sa bahay na ang loob nito ay may larawan.
3. Na ang mga gumagawa ng mga larawan ay ang mga taong magkakamit ng pinakamatinding pagdurusa sa Araw ng Pagkabuhay.

35. Ang Panaginip: Ang Kabutihan Nito at ang Babala Laban sa Pagsisinungaling Tungkol Dito

Ayon sa sinabi ni Abū Hurayrah (RA): “Narinig ko ang Sugo ni Allāh (SAS) na nagsasabi: *Wala nang natira sa pagkapropeta maliban pa sa mga tagapaghatid ng nakalulugod na balita.* Nagsabi sila: *At ano po naman ang mga tagapaghatid ng nakalulugod na balita?* Nagsabi siya: *Ang mabuting panaginip.*”

Ayon sa sinabi ni Abū Qatādah (RA): “Narinig ko ang Sugo ni Allāh (SAS) na nagsasabi: *Ang mabuting panaginip ay mula kay Allāh at ang masamang panaginip ay mula kay Satanas. Kapag nanaginip ang sinuman sa inyo ng bagay na kinasusuklanan niya ay dumuru siya sa kaliwa niya nang tatlong ulit at magpakupkop kay Allāh laban sa masamang dulot nito at hindi na siya mapipinsala nito.*” Iniulat nina Imām al-Bukahri at Imām Muslim.

Ayon kay Ibn ‘Abbās, ang Propeta (SAS) ay nagsabi: *“Ang sinumang magpanggap na nanaginip ng isang panaginip na hindi niyan naman nakita ay aatasang*

pagbuhulin niya ang dalawang butil ng barley at hindi niya magagawa [iyon].” Iniulat ni Imām al-Bukhārī.

Mga Aral

1. Malaki ang kahalagahan ng mabuting panaginip yamang ito ay kabilang sa mga tagapagparating ng nakalulugod na balita at isang bahagi ng pagkapropeta.
2. Ang mabuting panaginip ay mula kay Allāh samantalang ang masamang panaginip ay mula kay Satanas.
3. Matindi ang parusa sa nagsisinungaling sa pagsasalaysay ng panaginip niya.

36. Ang mga Alituntunin at ang mga Sunnah Hinggil sa Panaginip

Ayon sa sinabi ni Abū Qatādah (RA): “Narinig ko ang Sugo ni Allāh (SAS) na nagsasabi: ***Ang mabuting panaginip ay mula kay Allāh at ang masamang panaginip ay mula kay Satanas. Kapag nanaginip ang sinuman sa inyo ng bagay na kinasusuklaman niya ay dumura siya sa kaliwa niya nang tatlong ulit at magpakupkop kay Allāh laban sa masamang dulot nito at hindi na siya mapipinsala nito.***” Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim. Dinagdagan naman ng ganito sa isa pang sanaysay: ***“Ibahin niya ang tagiliran niyang dati niyang hinihigaan.”***

Ayon kay Abū Sa‘id al-Khudrī (RA), narinig niya ang Sugo ni Allāh (SAS) na nagsasabi: ***“Kapag nakakita ang sinuman sa inyo ng panaginip na naiibigan niya, ito ay nagmula lamang kay Allāh; magpuri siya kay Allāh dahil dito at ipagsabi niya ito. Kapag nakakita naman ng hindi ganoon na kinasusuklaman niya, iyon ay nagmula lamang***

kay Satanás; magpakupkop siya kay Allāh laban sa masama na dulot nito at huwag niyang banggitin ito sa kaninuman, at ito ay hindi makapinsala sa kanya.” Iniulat ni Imām al-Bukhārī.

Ayon sa sinabi ni Jābir (RA): “Narinig ko ang Sugo ni Allāh (SAS) na nangangaral na nagsabi: ***Huwag ngang ipagsabi ng sinuman sa inyo ang tungkol sa paglalaro sa kanya ni Satanás sa kanyang panaginip.***”

Mga Aral

1. Kapag nakakita ang isang Muslim sa panaginip niya ng hindi niya naibigan ay dumura siya (nang walang kasamang laway) sa kaliwa niya nang tatlong ulit at magpakupkop siya kay Allāh (magsabi ng ***a‘ūdhu billāhi minash shaytānir rajīm***) laban masamang dulot nito at humiga siya sa ibang tagiliran niya.
2. Kapag nakakita ang isang Muslim ng panaginip na hindi niya naibigan ay huwag niyang ipagsabi iyon sa kaninuman nang hindi iyon makapinsala sa kanya.
3. Kailangang hindi ipamalita ng isang Muslim ang nakita niyang magulong panaginip na walang iba kundi paglalarao sa kanya ni Satanás.

37. Ang Pagtugon sa Paanyaya

Ayon kay Abū Hurayrah (RA), ang Sugo ni Allāh (SAS) ay nagsabi: ***“Ang tungkulin ng isang Muslim sa kapwa Muslim ay lima: ang pagtugon sa pagbati [nito], ang pagdalaw sa may-sakit, ang pagdalo sa libing [nito], ang pagpapaunlak sa paanyaya [nito] at ang pagsabi ng yarhamukallāh (kaawaan ka ni Allāh) sa bumahin.”***

Ayon sa sinabi ni Ibn ‘Umar: “Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): ***Kapag inanyayahan ang sinuman sa inyo sa piging ay daluhan niya iyon.***” Iniulat ni Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni Jābir (RA): “Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): ***Kapag inanyayahan ang sinuman sa inyo sa pagkain ay tumugon; maaari siyang kumain at maaari ring hindi niya galawin.***” Iniulat ni Imām Muslim.

Ayon kay Abū Hurayrah (RA), ang Sugo (SAS) ay nagsabi: ***“Kaaba-abang pagkain ang pagkain sa piging na inanyayahan doon ang mga mayaman at isinantabi ang mga dukha. Ang sinumang hindi pumunta sa paanyaya ay sumuway kay Allāh at sa Kanyang Sugo.”*** Iniulat ni Imām Muslim.

Mga Aral

1. Ipinag-uutos na tugunin ang paanyaya sa piging.
2. Ang pagtugon sa paanyaya ay ilan sa tungkulin ng isang Muslim sa kapuwa niya Muslim.
3. Ang pagpapaunlak sa paanyaya ay hindi nag-oobligang kumain ng pagkain.

38. Ang mga Kaasalan sa Paghingi ng Pahintulot

Sinabi ni Allāh (24:27): ***“O mga sumampalataya, huwag kayong pumasok sa mga bahay na hindi ninyo bahay hanggang hindi kayo humihingi ng pahintulot at bumabati sa nakatira roon.”***

Sinabi pa Niya (24:59): ***“Kapag sumapit na ang mga bata sa inyo sa kasapatang gulang ay humingi rin sila ng paalam gaya ng paghingi ng paalam ng mga matanda sa kanila.”***

Ayon sa sinabi ni Jābir (SAS): “Pumunta ako sa Propeta dahil sa utang ng aking ama. Kinatok ko ang pinto at nagsabi siya: ***Sino iyan?*** Sinabi ko naman: Ako! Nagsabi naman siya: ***Ako! Ako!*** Para siyang nainis doon [sa sinabi ko].” Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni Sahl Ibn Sa’d (RA): “Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): ***Ginagawa lamang ang paghingi ng paalam dahil sa makikita [na hindi dapat makita.]***” Iniulat nina Imām al-Bukrari at Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni Kaldah Ibn al-Hanbal: “Pumunta ako sa Propeta (SAS) at pumasok ako sa kinaroroonan niya at hindi ako bumati sa kanya kaya nagsabi ang Propeta (SAS): ***Bumalik ka at magsabi ng: Assālamu ‘Alaykum at saka ka pumasok.***” Iniulat nina Imām Abū Dāwūd at Imām at-Tirmidhī.

Ayon sa sinabi ni Abū Mūsā al-Ash’arī (RA): “Nagsabi sa akin ang Sugo ni Allāh (SAS): ***Kapag humingi ng pahintulot ang sinuman sa inyo nang tatlong ulit at hindi siya pinahintulutan ay umuwi na siya.***” Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Mga Aral

1. Ipinag-uutos na magpaalam bago pumasok sa ibang bahay.
2. Sunnah na kapag tinanong ang humihingi ng pahintulot kung sino siya ay ang sabihin niya ang pangalan niya at huwag siyang magsabing: Ako.
3. Ang paghingi ng pahintulot ay hanggang tatlong ulit lamang; kapag pinahintulutan siya ay pumasok siya at kung hindi naman ay umuwi.

39. Ang Tungkuling Mag-ingat sa mga Kaguluhang Ihinahasik ni Satanas sa mga Muslim

Sinabi ni Allāh (17:53): “Sabihin mo sa mga lingkod Ko na sabil in nila ang lalong mabuti. Tunay na ang Demonyo ay maghahasik ng pagkamuhi sa pagitan nila.”

Ayon sa sinabi ni Jābir (RA): “Narinig ko ang Sugo ni Allāh na nagsasabi: *Tunay na ang Demonyo ay nawalan na ng pag-asa na sasambahin pa siya ng mga nagdarasal sa Tangway¹⁵ ng Arabia, subalit patuloy pa rin siya sa pagnunulsol sa kanila.*” Iniulat ni Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni Jābir (RA): “Narinig ko ang Sugo ni Allāh (SAS) na nagsasabi: *Tunay na ang trono ni Satanas ay nasa ibabaw ng dagat. Isinusugo niya ang mga kampon niya upang maghasik ng kaguluhan sa mga tao. Ang pinakadakila sa mga ito para sa kanya ay ang pinakamalaki sa kanila sa paggawa ng kaguluhan.*” Iniulat ni Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni ‘Abdullāh Ibn Mas‘ūd (RA): “Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): *Wala sa inyo ni isa man na hindi tinalagaan ng kasa-kasamang jinn.* Nagsabi sila: Ikaw rin ba, o Sugo ni Allāh? Nagsabi siya: *At pati ako rin; kaya nga lamang tinulungan ako ni Allāh laban dito kaya yumakap ito sa Islam kaya wala itong inuudyok sa akin kung hindi mabuti.*” Iniulat ni Imām Muslim.

¹⁵ Isang kalupaang halos napaliligiran ng tubig ngunit nakadugtong sa isang malaking kalupaan, gaya ng Kabikolan at Italia.

Mga Aral

1. Ang pagbibigay diin sa pagkamuhi ni Satanas sa mga Mananampalataya.
2. Kailangang mag-ingat sa mga kaguluhang nagaganap sa pagitan ng mga tao at magsikap na sugpuin ang mga ito dahil ang mga ito ay kabilang sa mga gawain ni Satanas.

40. Ang Pagtatalusira¹⁶ at ang Babala Laban Doon

Sinabi ni Allāh (5:1): **“O mga sumampalataya, tuparin ninyo ang mga kasunduan.”**

Sinabi Niya (17:34): **“Tuparin ninyo ang kasunduan; tunay na ang kasunduan ay laging pinananagutan.”**

Ayon kay ‘Abdullāh Ibn ‘Amr (RA): “Ang Propeta (SAS) ay nagsabi: *May apat [na katangian] na ang sino mang nasa kanya ang mga ito ay magiging ganap na mapagkunwari; at ang sinumang nasa kanya ang isang katangian sa mga ito ay magiging nasa kanya ang isang katangian ng pagkamapagkunwari maliban kung iiwan niya ito: kapag pinagkatiwalaan siya ay nagtataksil siya; kapag nagsalita siya ay nagsisinungaling siya; kapag nangako siya ay nagtatalusira siya; at kapag nakipagtalo siya ay nagsasalita siya nang marahas.*” Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni Ibn Mas‘ūd (RA): “Nagsabi ang Propeta (SAS): *Ang bawat nagtatalusira ay may watawat sa araw ng Pagkabuhay na muli, at sasabihin: Ito ang*

¹⁶ Sumisira sa pangako.

pagtatalusira ni Polano.” Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Ang mga Aral

1. Ang pagbawal sa pagtatalusira at ang babala laban dito.
2. Na ito ay kabilang sa mga katangian ng mga Munāfiq (Mapagpanggap).
3. Ang pagbubunyag sa nagtatalusira sa araw ng pagkabuhay dahil sa kasagwaan ng kanyang ginawa.

41. Ang Pandaraya at ang Babala Laban Dito

Ayon kay Abū Hurayrah (RA): “Ang Sugo ni Allāh (SAS) ay napadaan sa isang tumpok ng makakain. Ipinasok niyo rito ang kamay niya at nabasa ang mga daliri niya. Kaya nagsabi siya: *Ano ito, may-ari ng pagkain?* Nagsabi iyon: Nabasa ito ng ulan, Sugo ni Allāh. Nagsabi siya: *At bakit hindi mo ito inilagay sa ibabaw ng makakain upang makita ito ng mga tao. Ang sinumang nandaraya sa atin ay hindi kabilang sa atin.*” Iniulat ni Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni Abū Hurayrah (RA): “Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): *Ang sinumang humahawak ng sandata laban sa atin ay hindi kabilang sa atin; at ang sinumang nandaraya sa atin ay hindi kabilang sa atin.*” Iniulat ni Imām Muslim.

Ayon kay Tamīm Ibn Aws ad-Dārī (RA): “Ang Propeta ay nagsabi: *Ang Relihiyon ay ang katapatan.* Sinabi namin: Kaninu, Sugo ni Allāh? Sinabi niya: *Kay Allāh, sa Aklat Niya, sa Sugo Niya, sa mga pinuno ng mga Muslim, at sa kabuuan nila.*” Iniulat ni Imām Muslim.

Mga Aral

1. Ang pagbabawal ng pandadaya at na ito ay kabilang sa mga malaking kasalanan.
2. Ang tungkuling maging tapat sa mga kapwa Muslim at maghangad ng kabutihan para sa kanila.

42. Ang Pagbabawal na Magalit at ang Sinasabi at ang Ginagawa Kapag Nagalit

Ayon kay Abū Hurayrah (RA): “May lalaking nagsabi sa Propeta (SAS): Tagubilinan mo po ako. Nagsabi siya: **Huwag kang magalit.** At inulit-ulit nito [ang hiling na] iyon, [at sa tuwina ay] nagsasabi siya: **Huwag kang magalit.**” Iniulat ni Imām al-Bukhārī.

Ayon sa sinabi ni Abū Hurayrah (RA): “Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): ‘Ang malakas ay hindi sa pananaig ng lakas, datapuwat ang malakas ay ang nakapagpipigil ng sarili niya sa sandali ng galit.’” Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Ayon kay Abū Dharr (RA): “Ang Sugo ni Allāh (SAS) ay nagsabi: ‘Kapag nagalit ang sinuman sa inyo habang siya ay nakatayo ay maupo siya. At kung umalis ang galit sa kanya [ay sapat na iyon], at kung hindi pa ay mahiga siya.’” Iniulat ni Imām Abū Dāwūd.

Ayon sa sinabi ni Sulayman Ibn Surad (RA): “May naglaitan na dalawang lalaki sa harap ng Propeta (SAS) samantalang kami ay nakaupo sa tabi niya. Ang isa sa kanila ay nanglalait sa kasama nito, na galit na galit na namumula ang mukha nito. Kaya nagsabi ang Propeta (SAS): **Tunay**

na ako ay talagang may nalalamang salita na kung sasabihin lamang niya iyon ay talagang aalis sa kanya ang ikinagagalit niya: A‘ūdhu billāhi minash shayṭānir rajīm.¹⁷” Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Ang mga Aral:

1. Ang tagubilin ng Sugo ni Allāh (SAS) na iwasan ang galit at ang pagpupuri niya sa nagpipigil ng sarili niya sa sandali ng galit.
2. Ang patnubay sa nagagalit samantalang siya ay nakatayo ay maupo siya; sapat na iyon kung naalis na sa kanya ang galit niya at kung hindi naman ay mahiga siya.
3. Ang patnubay ng Sugo (SAS) na ang sinumang nagagalit ay magpakupkop kay Allāh sa pamamagitan ng pagsabi ng: ***A‘ūdhu billāhi minash shayṭānir rajīm.***

43. Ang Pagdalaw sa mga Libingan

Ayon sa sinabi ni Sulaymān Ibn Buraydah (RA): “Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): ***Ako noon ay nagbawal sa inyo sa pagdalaw sa mga libingan ngunit ngayon ay dalawin na ninyo ang mga ito.***” Iniulat ni Imām Muslim. Nagdagdag si Imām at-Tirmidhī sa kanyang tala ng ganito: ***“Sapagkat ang mga ito ay nagpapaalaala sa inyo hniggil sa Kabilang-buhay.”***

Ayon pa rin sa sinabi ni Sulaiman Ibn Buraydah (RA): “Ang Propeta (SAS) ay nagtuturo noon sa kanila, kapag nagsadya sila sa mga libingan, na magsabi ang bawat isa sa

¹⁷ Nagpakupkop ako kay Allāh laban sa Demonyo na isinumpa.

kanila: *Assalāmu ‘alaykum ahlad diyāri minal mu’minīna wal muslimīna, wa innā in shā’Allāhu bikum lāhiqūn, as’alullāha lanā wa lakumul ‘āfiyah.*¹⁸” Iniulat ni Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni Abū Marthad (RA): “Narinig ko ang Sugo ni Allāh (SAS) na nagsasabi: *Huwag kayong magdasal sa harap ng mga libingan at huwag ninyong upuan ang mga iyon.*” Iniulat ni Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni Abū Hurayrah (RA): “Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): *Na maupo ang sinuman sa inyo sa бага at sinusunog na nito ang damit niya at umaabot na ito sa balat niya ay mainam para sa kanya kaysa sa maupo siya sa puntod.*” Iniulat ni Imām Muslim.

Ang mga Aral

1. Kanais-nais na dalawain ang mga libingan sapagkat ang mga ito ay nagpapaalaala sa Kabilang-buhay.
2. Kanais-nais ang bumati kapag papasok sa libingan ng pagbating itinuro ng Sugo (SAS).
3. Ipinagbabawal ang magsagawa ng ṣalāh na nakaharap sa mga puntod sapagkat ito ay nagsisilbing daan patungo sa pagsamba sa mga ito.
4. Ipinagbabawal ang pag-upo sa ibabaw ng mga puntod.

¹⁸ Ang kapayapaan ay sumainyo. mga mamayan ng lungsod, na kabilang sa mga Mananampalataya at mga Muslim. Tunay na kung loloobin ni Allāh, sa inyo ay susunod na kami. Hinihiling ko kay Allāh para sa amin at para sa inyo ang kabutihan.

44. Ang Pagbabawal sa Pag-inom ng Alak

Sinabi ni Allāh (5:90): “O mga sumampalataya, ang alak, ang sugal, ang *pag-aalay sa mga altar at ang pagsangguni sa mga palaso* ay karumalan lamang na kabilang sa gawain ni Satanas, kaya iwasan ninyo ang mga ito nang harinawa’y magtagumpay kayo.”

Ayon sa sinabi ni Ibn ‘Umar (RA): “Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): *Ang bawat nakalalasing ay alak at ang bawat alak ay haram. Ang sinumang uminom ng alak sa Mundo at namatay habang siya ay nagpakasugapa na sa alak at hindi nagsisi, hindi na niya maiinom ito sa Kabilang-buhay.*” Iniulat ni Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni Jābir (RA): “Nagsabika ang Sugo ni Allāh (SAS): *Ang bawat nakalalasing ay haram. Tunay na may pangako si Allāh na talaga namang ang sinumang uminom ng nakalalasing ay papainumin Niya ng fīnatul khabāl.* Nagsabi sila: O Sugo ni Allāh, at ano po naman ang *fīnatul khabāl*? Sinabi niya: *Pawis ng mga mananahan sa Apoy o katas ng mga mananahan sa Apoy.*” Iniulat ni Imām Muslim.

Ayon kay Tariq Ibn Suwayd (RA): “Tinanong nito ang Propeta tungkol sa alak. Ipinagbawal niya iyon. Kaya sinabi nito: Ginagawa ko lamang ito bilang gamot. Nagsabi siya: *Tunay na iyon ay hindi gamot, datapuwa’t iyon ay sakit.*” Iniulat ni Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni ‘Abdullāh Ibn ‘Umar: “Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): *Ang sinumang uminon ng alak sa Mundo, hindi tatanggapin ni Allāh sa kanya ang anumang salāh sa loob ng apatnapung araw. Kung magsisisi siya,*

tatanggapin ni Allāh ang pagsisisi niya. Kung manumbalik siya [sa pag-inom], hindi tatanggapin ni Allāh sa kanya ang anumang ṣalāh sa loob ng apatnapung araw. Kung magsisisi na naman siya, tatanggapin na naman ni Allāh ang pagsisisi niya. Kung manumbalik na naman siya [sa pag-inom], hindi na naman tatanggapin ni Allāh sa kanya ang anumang ṣalāh sa loob ng apatnapung araw. Kung magsisisi na naman siya, tatanggapin na naman ni Allāh ang pagsisisi niya. Kung manumbalik na naman siya [sa pag-inom] sa ikaapat [na pagkakataon], hindi na naman tatanggapin ni Allāh sa kanya ang anumang ṣalāh sa loob ng apatnapung araw. Kung magsisisi na naman siya, hindi na tatanggapin ni Allāh ang pagsisisiniya at paiinum Nito siya ng buhat sa ilog ng Khabal.” Iniulat ni Imām at-Tirmidhī.

Ang mga Aral

1. Ang pagbabawal sa pag-inom ng alak.
2. Ang matinding banta laban sa pag-inom nito.
3. Na ito ay sakit at hindi gamot.

45. Ang Pagbabanta Laban sa Pakikipagtalo, Pakikipangatuwiran at Pakikipagtungali

Ayon sa sinabi ni Abū Umāmah (RA): “Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): *Walang naligaw na mga tao matapos magkaroon ng patnubay na nasa kanila kung hindi sila binigyan ng mapagtatalunan.* Pagkatapos ay bumigkas siya [ng talata ng Qur’ān (43:58)]: **Hindi sila naghahalimbawa nito para sa iyo kundi bilang pakikipagtalo.**” Iniulat ni Imām at-Tirmidhī.

Ayon sa sinabi ni ‘Ā’ishah (RA): “Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): *Tunay na ang kasuklam-suklam sa mga tao para kay Allāh ay ang napakapalaaway sa katunggali.*” Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni Abū Umāmah (RA): “Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): *Ako ay gumagarantiya ng isang bahay sa kanugnog ng Paraiso para sa sinumang umayaw sa pakikipangatuwiran kahit pa man siya ay nasa totoo, ng isang bahay sa gitna ng Paraiso para sa sinumang umayaw sa pagsisinungaling kahit pa siya ay nagbibiro lamang, at isang bahay sa kataas-taasan ng Parasio para sa sino mang maganda ang kaasalan niya.*” Iniulat ni Abū Dāwūd.

Ayon kay Jābir (RA): “Ang Sugo ni Allāh (SAS) ay nagsabi: *Tunay na ang pinakainiibig ko sa inyo at ang pinakamalapit sa inyo mula sa akin sa upuan sa araw ng pagkabuhay ay ang mga napakaganda sa inyo sa mga kaasalan; at ang kasuklam-suklam sa inyo para sa akin at napakalayo sa inyo sa akin sa araw ng Pagkabuhay ay ang mga madaldal, ang mga mapangalandakan, at ang mga mapagmayabang.* Nagsabi sila: O Sugo ni Allāh, nalaman na namin [kung ano] ang mga madaldal at ang mga mapangalandakan ngunit ano ang mga mapagmayabang? Sinabi niya: *Ang mga mapagmalaki.*” Iniulat ni at-Tirmidhī.

Mga Aral

1. Ang paghihikayat na ayawan ang pakikipagtalo maliban na lamang kung makabubuti at sa paraang pinakamaganda.
2. Ang pagbabala sa matinding pakikipagtungali.
3. Na ang paglaganap ng pagtatalo ay tanda ng pagkaligaw.

4. Ang pagsuklam ng Sugo (SAS) sa mga madaldal at mga mapagmayabang sa mga tao kapag nagsasalita, ang pagiging malayo nila sa kanya sa araw ng Pagkabuhay na muli.

46. Ang Kainaman ng Pagtatanim at Pagsasaka

Ayon kay Jābir (RA): “Ang Sugo ni Allāh ay dumalaw kay Umm Mubashshir al-Ansarīyah sa pataniman nito ng datiles at nagsabi rito: *Sino ang nagtanim ng mga punong datiles na ito: Muslim ba o Kāfir?* Nagsabi nito: Manapa’y Muslim. Nagsabi siya: *Walang itinatanim ang isang taong Muslim na pananim at wala siyang sinasakang sakahan at pagkatapos ay nakakain mula rito ang isang tao o ang isang hayop o anupaman nang hindi iyon nagsisilbing kawanggawa na mula sa kanya.*” Iniulat ni Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni Jābir (RA): “Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): *Ang isang Muslim na nagtanim ng isang pananim, ang anumang kinain mula roon ay kawanggawa mula sa kanya, ang anumang ninakaw buhat doon ay kawanggawa mula sa kanya, ang anumang kinain ng hayop buhat doon ay kawanggawa mula sa kanya, ang anumang kainin ng ibon buhat doon ay kawanggawa mula sa kanya, at walang ibabawas doon ang sinuman nang hindi iyon nagiging kawanggawa mula sa kanya.*” Iniulat ni Imām Muslim.

Mga Aral

1. Ang kabutihan ng pagtatanim at pagsasaka.
2. Na ang anumang kinain ng mga hayop at tao mula sa pananim at sinaka ay magiging kawanggawa mula sa kanya.

47. Ilan sa mga Alituntunin ng Pagtitinda at Pagbili

Ayon kay Abū Hurayrah (RA): “Ang Sugo ni Allāh (SAS) ay napadaan sa isang tumpok ng makakain. Ipinašok niyo rito ang kamay niya at nabasa ang mga daliri niya. Kaya nagsabi siya: *Ano ito, may-ari ng pagkain?* Nagsabi iyon: Nabasa ito ng ulan, Sugo ni Allāh. Nagsabi siya: *At bakit hindi mo ito inilagay sa ibabaw ng makakain upang makita ito ng mga tao. Ang sinumang nandaraya sa atin ay hindi kabilang sa atin.*” Iniulat ni Imām Muslim.

Ayon kay Hākim Ibn Hizām (RA), ang Propeta (SAS) ay nagsabi: “*Ang bumibili’t nagbibili ay may kalayaang iurong ang bilihan hangga’t hindi pa sila naghihiwalay. Kung kapwa sila nagsabi ng totoo at nagpahayag, kapwa sila bibiyayaan sa pagbibilihan nila; at kung kapwa sila nagsinungaling at naglihim sa katotohanan, mapapawi ang biyaya ng pagbibilihan nila.*” Iniulat ni Imām Muslim.

Ang Pagbabawal sa Panunumpa sa Pagbibilihan:

Ayon sa sinabi ni Abū Hurayrah (RA): “Narinig ko ang Sugo ni Allāh na nagsasabi: *Ang panunumapa ay panghalina upang mabili ang paninda ngunit pampawi ng biyaya.*” Iniulat ni Imām Muslim.

Ayon kay Abū Qatādah, narinig niya ang Sugo ni Allāh (SAS) na nagsasabi: “*Mag-ingat kayo sa madalas na panunumpa dahil ito ay humahalina upang mabili at pagkatapos ay pumapawi [ng biyaya].*”

Mga Aral

1. Ang pagbabawal sa pandaraya sa pagtitinda at pagbili at na ito ay kabilang sa mga malalaking kasalanan.

2. Ang pagtitibay na malaya ang nagtitinda at bumibili na isauli ang paninda hangga't hindi sila nagkakahiwalay.
3. Ang panunumpa sa panunumpa sa pagtitinda at na ito ay pumapawi sa biyaya ng pangangalakal.

48. Ang Pagbabawal sa Madalas na Pagtawa

Ayon sa sinabi ni Abū Hurayrah (RA): “Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): *Huwag ninyong dalasan ang pagtawa dahil ang madalas na pagtawa ay pumapatay sa puso.*” Iniulat ni Imām Ahmad.

Ayon sa sinabi ni ‘Ā’ishah (RA): “Hindi ko nakita ang Propeta na labis-labis na tumatawa para makita ko sa kanya ang titilaukan niya; ngumingiti lamang siya noon.” Iniulat ni Imām al-Bukhārī.

Ayon sa sinabi ni Abū Dharr: “Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): *Ang pagngiti mo sa harap ng kapatid mo ay isang kawanggawa mula sa iyo; ang pagtatagubilin mo sa kabutihan at ang pagsaway mo sa masama ay isang kawanggawa; ang paggabay mo sa isang tao na nasa lupain ng pagkaligaw ay isang kawanggawa mula sa iyo; ang pag-akay mo sa tao na mahina ang paningin ay isang kawanggawa mula sa iyo; ang pag-aalis mo ng mga tinik at mga buto sa daanan ay isang kawanggawa mula sa iyo; ang pagbubuhos mo mula sa timba sa timba ng kapaid mo ay isang kawanggawa mula sa iyo.*” Iniulat ni Imām at-Tirmidhī.

Mga Aral

1. Ang pagsaway sa madalas na pagtawa.

2. Na ito ay isang dahilan ng pagkamatay ng puso.
3. Na ito ay hindi bahagi ng patnubay ng Propeta (SAS).

49. Ang Pagsaway sa Sinungaling na Panunumpa

Ayon kay ‘Abdullāh Ibn Mas‘ūd: “Ang Propeta (SAS) ay nagsabi: *Ang sinumang gumawa ng sinungaling na panunumpa upang mangamkam sa pamamagitan nito ng ari-arian ng isang taong Muslim, makatatagpo niya si Allāh na galit na galit sa kanya.* Pagkatapos ay ibinaba ni Allāh ang pagpapatotoo nito (3:77): **Tunay na ang mga nagpapalit ng taimtim na pangako kay Allāh at ng mga sinumpaan nila sa kaunting halaga ay ang mga iyon ang walang bahagi sa Kabilang-buhay; hindi sila kakausapin ni Allāh, hindi Niya sila titingnan sa Araw ng Pagkabuhay, hindi Niya sila lilinis sa kasalan at magkakamit sila ng masakit na pagdurusa.**” Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Ayon kay Abū Umāmah (RA): “Ang Sugo ni Allāh (SAS) ay nagsabi: *Ang sinumang mangamkam ng karapatan ng isang taong Muslim sa pamamagitan ng [sinungaling na] panunumpa niya ay ipapataw ni Allāh sa kanya ang Impiyerno at ipagkakait Nito sa kanya ang Paraiso.* May isang lalaking nagsabi: Kahit pa man isang maliit na bagay, o Sugo ni Allāh? Nagsabi siya: *Kahit pa man isang patpat na mula sa [punong] Arak.*” Iniulat ni Imām Muslim.

Ayon kay ‘Abdullāh Ibn ‘Umar (RA): “Ang Propeta (SAS) ay nagsabi: *Ang mga malalaking kasalanan ay ang pagtatambal kay Allāh, ang pagsuway sa mga magulang,*

ang pagpatay ng tao, at ang panunumapang ghamūs.¹⁹

Iniulat ni Imām al-Bukhārī. Sa isang sanaysay naman may isang Badawi na pumunta sa Propeta ni Allāh (SAS) at nagsabi: “O Sugo ni Allāh, ano po ang mga malalaking kasalanan? Nagsabi siya: ***Ang pagtatambal kay Allāh.*** Nagsabi ito: Pagkatapos ay ano pa po? Nagsabi siya: ***Ang mapanlinlang na panunumpa?*** Nagsabi naman ako: Ano naman ang mapanlinlang na panunumpa? Nagsabi siya: ***Ang panunumpang ghamūs?*** Nagsabi siya: ***Ang nangangamkan ng ari-arian ng isang taong Muslim.***

Ang mga Aral

1. Ang mariing pagbabawal sa pangangamkam ng ari-arian ng Muslim sa pamamagitan ng sinungaling na panunumpa.
2. Ang katindihan ng parusa sa sinumang gumawa niyon at na ang panunumpa ay magluloblob sa kanya sa Impiyerno.
3. Ang tungkuling mag-ingat laban dito.

50. Ang Pagdiin sa Pagbabawal sa Panunumpa sa Kabulaanan

Sinabi ni Allāh (22:30): ***“iwaksi ninyo ang pagsasabi ng kabulaanan.”***

Sinabi pa Niya (17:36): ***“Huwag mong sundan ang bagay na wala kang kaalaman. Tunay na ang pandinig, ang paningin at ang puso, lahat ng iyon ay pananagutin.”***

¹⁹ Ang panunumpang ghamus ay ang mapanlinlang na panunumpa na maglulublob sa kasalanan at pagkatapos ay sa Impiyerno sa isang taong gumagawa ng naturang panunumapa.

Ayon sa sinabi ni Abū Bakrah (RA): “Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): *Ibig ba ninyong ipabatid ko sa inyo ang pinakamalaki sa mga malalaking kasalanan?* Nagsabi kami: Opo, Sugo ni Allāh. Nagsabi siya: *Ang pagtatambal kay Allāh at ang pagsuway sa mga magulang.* Nakasandig siya at pagkatapos ay naupo siya at nagsabi: *Mag-ingat sa pagsabi ng kabulaanan at pagsaksi sa kabulaanan; mag-ingat sa pagsabi ng kabulaanan at pagsaksi sa kabulaanan!* Hindi siya tumigil sa pagsabi niyon hanggang sa nasabi ko na hindi siya mananahimik.” Iniulat ni Imām al-Bukhārī.

Ang mga Aral

1. Ang pagdidiin sa pagbabawal sa pagsaksi sa kabulaanan.
2. Ito ay kabilang sa napakalaking mga kasalanan yamang nagtataglay ito ng pagsisinungaling at pagwawalang-bahala sa mga karapatan ng mga Muslim.

51. Ang Babala Laban sa Pagsumpa (Cursing)

Ayon sa sinabi ni Thābit Ibn ad-Dahhāk (RA): “Sinabi ng Sugo ni Allāh (SAS): *Ang pagsumpa sa mananampalataya ay gaya ng pagpatay sa kanya.*” Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Ayon kay Abū Hurayrah (RA): “Ang Sugo ni Allāh (SAS) ay nagsabi: *Hindi nararapat para sa isang matapat na siya ay maging isang mapanumpa.*” Iniulat ni Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni Abū Dardā’ (RA): “Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): *Ang mga mapanumpa ay hindi magiging mga tagapamagitan ni mga saksi sa araw ng pagkabuhay.*” Iniulat ni Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni Ibn Mas'ūd (RA): “Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): *Ang sumasampalataya ay hindi mapanirang-puri ni mapanumpa ni mahalay ni mapanlait.*” Iniulat nina Imām at-Tirmidhī.

Ayon sa sinabi ni Abū Dardā' (RA): “Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): *Tunay na ang tao, kapag nanumpa ng isang bagay, aakyat ang sumpa sa langit at mapipinid ang mga pinto ng langit upang hadlangan iyon. Pagkatapos ay babagsak iyon sa lupa at mapipinid naman ang mga pinto nito. Pagkatapos ay dadako iyon sa kanan at kaliwa. Kapag hindi iyon nakatagpo ng mapupuntahan ay babalik ito sa isinumpa kung ito naman ay karapat-dapat doon at kung hindi naman ay babalik iyon sa nagsabi niyon.*” Iniulat ni Abū Dāwūd.

Mga Aral

1. Ang babala sa pag-uukol ng sumpa sa mga Muslim.
2. Ang sumpa kapag hindi karapat-dapat sa pinag-ukulan nito ay babalik sa nagsabi nito.
3. Ang pagsumpa ay hindi kabilang sa mga katangian ng mga Sumasampalataya at mga Matutuwid.

52. Mga Nasasaad Kaugnay sa Tula

Sinabi ni Allāh (26:224-227): “**Ang mga manunula, sinusundan sila ng mga lumilibis. Hindi mo ba nakita na sila sa bawat paksa ay tumatalakay at na sila ay nagsasabi ng hindi nila ginagawa, maliban sa mga sumampalataya at mga gumawa ng mga matuwid at mga gumunita kay Allāh nang madalas at nanaig matapos na labagin sila sa katarungan.**”

Ayon sa sinabi ni Ubayy Ibn Ka‘b (RA): “Ang Propeta (SAS) ay nagsabi: *Tunay na mula sa tula ay may [ilang] karunungan.*” Iniulat ni Imām al-Bukhārī.

Ayon kay al-Barra’ Ibn ‘Azib (RA): “Ang Sugo ni Allāh (SAS) ay nagsabi noong araw ng Quraydhah kay Hassan: *Tuyain mo nang patula ang mga Mushrik dahil tunay na si [Anghel] Gabriel ay kasama mo.*” Iniulat nina Imām al-Bukhārī ay Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni Abū Hurayrah (RA): “Nagsabi ang Sugo ni Allāh (RA): *Na mapuno ang tiyan ng tao ng nana hanggang sa lamunin siya nito ay mainam pa para sa kanya kaysa sa mapuno ito ng tula.*” Iniulat nina Imām al-Bukari at Imām Muslim.

Mga Aral

1. Na may mga tulang mabuti at mayroon ding masagwa na masama pa.
2. Ang babala laban sa madalas na pagsasaulo ng tula kaya ang katawan ay wala nang lamang anumang paggunita kay Allāh at mga talata ng Qur’an.

53. Ang mga Ipinagbabawal Sambitin

Ang Pagbabawal na Tawaging Kāfir ang Muslim

Ayon sa sinabi ni Ibn ‘Umar (RA): “Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): *Kapag tinawag ng isang tao na Kāfir ang kapwa niya, nagindapat nga sa [katawagang] ito ang isa sa kanilang dalawa; kaya kung iyon nga ay tulad ng sinabi niya [walang masama sa kanya] at kung hindi naman ay babalik [ang katawagang] ito sa kanya.*” Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Ayon kay Abū Dharr (RA): “Narinig niya ang Sugo ni Allāh (SAS) na nagsasabi: *Ang sinumang magtaguri sa isang tao ng Kufr o magsabi: ‘Kaaway ni Allāh,’ gayong hindi naman ito ganoon, magbabalik iyon sa kanya.*” Iniulat nina Imām al-Bukari at Imām Muslim.

Ayon kay Abū Mulayh, ayon sa isang lalaking nagsabi: “Ako ay minsang angkas ng Propeta (SAS) nang matisod ang kamelyo niya kaya nagsabi ako: Masawi si Satanas! Kaya nagsabi siya: *Huwag kang magsabing ‘Masawi si Satanas’ dahil lalaki siya hanggang sa maging tulad ng bahay at magsasabi pa siya: ‘Sa pamamagitan ng lakas ko ay naibuwal ko siya.’ Sa halip ay magsabi ka ng Bismillāh dahil tunay na kapag sinabi mo iyon ay manliliit siya hanggang sa maging tulad ng langaw.*” Iniulat ni Imām Ahmad.

Mga Aral

1. Ang pagbabawal na tawaging Kafir ang isang Muslim.
2. Ang pagbabawal na tawaging kaaway ni Allāh ang isang Muslim.
3. Ang pagtaguri sa pamamagitan ng dalawang nabanggit na ito ay babalik sa nagsabi nito sa taong hindi karapat-dapat sa katawagan ito.
4. Ang pagbabawal na magsabi ng: *Masawi si Satanas* at ang payong magsabi ng *Bismillāh* sa halip niyon.

54. Ang Kabutihan ng Pakikibaka

Sinabi ni Allāh (61:10-11): “**O mga sumampalataya, magtuturo ba Ako sa inyo ng isang palitan na magliligtas sa inyo sa isang masakit na pagdurusa? Sumampalataya**

kayo *lagi* kay Allāh at sa Sugo Niya, at makibaka kayo sa landas ni Allāh sa pamamagitan ng mga yaman ninyo at sa pamamagitan ng mga sarili ninyo. Iyan ay mabuti para sa inyo, kung inyong nalalaman.”

Ayon sa sinabi ni Abū Hurayrah (RA): “Tinanong ang Sugo ni Allāh (SAS): Aling gawain ang mainam? Nagsabi siya: *Pananampalataya kay Allāh at sa Kanyang Sugo*. Sinabi pa: Pagkatapos ay alin pa po? Nagsabi siya: *Ang Pakikibaka sa Landas ni Allāh*. Sinabi pa: Pagkatapos ay alin pa po? Nagsabi siya: *Hajj na pinagpala*.” Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Ayon kay Anas (RA): “Ang Sugo ni Allāh (SAS) ay nagsabi: *Talaga namang ang isang umagang [ginugol] sa Pakikiba sa Landas ni Allāh o isang gabi ay higit na mainam kaysa sa mundo at anumang nasa ibabaw nito*.” Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni ‘Abdurrahmān Ibn Jubayr (RA): “Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): *Hindi naalikabukan ang dalawang paa ng isang lingkod [ni Allāh] sa Landas ni Allāh para lamang salingin ito ng Impiyerno*.”²⁰ Iniulat ni Imām al-Bukhārī.

Ayon sa sinabi ni Abū Hurayrah: “May nagsabi: O Sugo ni Allāh, ano po ang makatutumbas sa Pakikibaka sa Landas ni Allāh? Nagsabi siya: *Hindi ninyo makakaya iyon*. Inulit nila sa kanya nang makalawa ulit o makatatlo. Sa tuwina niyon ay sinasabi niya: *Hindi ninyo makakaya iyon*.

²⁰ Kapag humayo ang isang tao dahil sa pakikibaka alang-alang kay Allāh ay hindi siya masasaling ng Impiyerno.

Pagkatapos ay nagsabi siya: *Ang halimbawa ng Nakikibaka sa Landas ni Allāh ay katulad ng isang nag-aayuno, na nagdarasal [nang tuloy-tuloy,] na sumusunod sa mga kapahayagan ni Allāh, na hindi nanghihina [ang sigla] sa pagdarasal at pag-aayuno hanggang sa dumating ang Nakikibaka sa Landas ni Allāh.*" Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Mga Aral

1. Ang kadakilaan ng Pakikibaka sa Landas ni Allāh.
2. Ang Pakikibaka ay kabilang sa mga mainam na gawain.
3. Ito ay isang dahilan sa kaligtasan sa Impiyerno.

55. Ang Gantimpala ng Martir at Nakikibaka

Ayon sa sinabi ni Abū Hurayrah (RA): "Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): *Gumarantiya si Allāh sa sinumang humahayo sa landasin Niya. [Sinabi Niya:] Kung walang nagpahayo sa kanya kundi ang pakikibaka sa Landas Ko, ang pananamapalataya sa Akin, at paniniwala sa mga sugo Ko, siya ay ginagarantiyahan Ko na papapasukin Ko siya sa Paraiso o pauuwiin Ko siya sa bahay na nilabasan niya dala ang natamo niyang gantimpala o nasamsam sa digmaan.*²¹ *Sumpa man sa Kanya na ang kaluluwa ni Muhammad ay nasa kamay Niya, walang anumang sugat na ikinasugat sa Landas ni Allāh na hindi*

²¹ Ang Salita ni Allāh ay dalawang uri: ang Salita Niya na nasasaad sa Qur'an at ang Salita Niya na hindi nabanggit sa Qur'an ngunit sinabi ng Propeta Muhammad (SAS) o binanggit nito sa Hadīth na sinabi Niya. Ang una ay tinatawag na āyah at ang ikalawa ay tinatawag na Hadīth Qudsī o Banal na Hadīth. Ang Tagapagsalin.

pupunta sa araw ng Pagkabuhay gaya ng anyo nito noong araw na nasugatan: ang kulay nito ay kulay ng dugo at ang amoy nito ay amoy ng Musk. Sumpa man sa Kanya na ang kaluluwa ni Muhammad ay nasa kamay Niya, kung hindi nga lamang mahirap para sa mga Muslim, hindi sana ako nagpaiwan sa hulihan ng isang pulutong na nakikipaglaban sa Landas kailanman. Subalit wala akong tinataglay na yaman upang mabigyan sila ng sasakyan at wala rin silang yaman [na magagamit sa pakikibaka]. Mahirap para sa kanila na magpaiwan sila sa halip na ako. Sumpa man sa Kanya na ang kaluluwa ni Muhammad ay nasa kamay Niya, talagang ninais kong makipaglaban ako sa Landas ni Allāh at mapatay muli ako at pagkatapos ay makipaglaban muli akong mapatay at pagkatapos ay makikipaglaban muli ako at mapatay muli ako.” Iniulat ni Imām al-Bukhārī.

Ayon sa sinabi ni Abū Hurayrah (RA): “Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): *Ang nararamdaman ng Martir na hapdi ng kamatayan ay gaya lamang ng nararamdaman ng sinuman sa inyo na hapdi ng kurot.*” Iniulat ni Imām at-Tirmidhī.

Ayon kay Anas (RA), ang Propeta (SAS) ay nagsabi: “*Walang sinumang papasok sa Paraisno na magnanais pang bumalik sa Mundo kahit pa man ang bawat bagay sa Mundo ay sa kanya na, maliban sa Martir: nagmimithi siya na bumalik sa Mundo upang mapatay nang sampung ulit alang-alang sa makikita niyang pagpaparangal.*” Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Ayon kay ‘Abdullāh Ibn ‘Amr (RA): “Ang Sugo ni Allāh (SAS) ay nagsabi: *Patatawarin ni Allāh ang martir sa lahat ng bagay maliban sa pagkakautang.*” Iniulat ni Imām Muslim.

Mga Aral

1. Ang kadakilaan ng kalagayan ng Pakikibaka at na ito ay kabilang sa mga napakalaking mga dahilan ng pagpasok sa Paraiso.
2. Ang kadakilaan ng gantimpala ng isang Martir at ang pamapalubag-loob sa hapdi ng kamatayan niya.
3. Ang pag-aalay ng buhay alang-alang sa Islam ay ilan sa napakalaking mga dahilan ng pagpapawi ng mga kasalanan.

56. Ilang Saloobin ng mga Sahābī sa Pakikibaka

Ayon sa sinabi ni Anas (RA): “Nagtuloy ang Sugo ni Allāh (SAS) kasama ang mga kasamahan niya hanggang sa naunahan nila ang mga Mushrik sa Badr. Nang dumating na rin ang mga Mushrik ay nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): *Walang sinuman mula sa inyo na susulong patungo sa anumang bagay hangga’t hindi ako ang nasa una niya.* Lumapit ang mga Mushrik kaya nagsabi siya: *Tumindig na kayo patungo sa Paraiso na ang lawak nito ay [singlawak ng pagitan ng] mga langit at lupa.* Nagsabi si ‘Umayr Ibn al-Himam: O Sugo ni Allāh, Paraiso na ang lawak nito ay [singlawak ng pagitan ng] mga langit at lupa? Nagsabi siya: *Oo.* Nagsabi naman ito: Magaling! Magaling! Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): *Ano ang nagtulak sa iyo sa pagsabi mo ng Magaling Magaling?* Nagsabi ito: Wala naman,

Sugo ni Allāh, kundi ang paghahangad na ako ay maging kabilang sa mga mananahan doon. Kaya nagsabi siya: ***Kung gayon, tunay na ikaw kabilang sa mga mananahan doon.*** At inilabas nito ang mga datiles mula sa talanga²² nito at nagsimulang kumain ng mga iyon. Pagkatapos ay nakipaglaban ito sa kanila hangang sa mapatay.” Iniulat ni Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni Anas (RA): “Lumiban ang amain ko na si Anas Ibn an-Nadr (RA) sa labanan sa Badr kaya nagsabi siya: O Sugog ni Allāh, lumiban po ako sa unang labanang nakipaglaban ka sa mga Mushrik. Talaga namang kung si Allāh ay magpapadalo sa akin sa pakikipaglaban sa mga Mushrik, talaga ngang makikita ni Allāh ang gagawin ko. Noong araw na ng [labanan sa] Uhud at nagsitakbuhan ang mga Muslim ay nagsabi siya: O Allāh, tunay na ako po ay humihingi ng paumanhin sa Iyo sa anumang ginawa ng mga ito—ang tinutukoy niya ang kanyang mga kasama—at nagpapaubaya sa Iyo sa anumang ginawan ng mga ito—ang tinutukoy niya ay ang mga Mushrik. Pagkatapos ay sumulong siya at nakaharap si Sa’d Ibn Mu’ādh. Nagsabi siya rito: O Sa’d Ibn Mu’ādh, ang Paraiso, sumpa man sa Panginoon ni an-Nadr! Tunay na akin nang naaamoy ang halimuyak niyon sa paanan ng [bundok ng] ‘Uhud. Nagsabi si Sa’d: Hindi ko kaya, O Sugog ni Allāh, ang ginawa niya (Anas Ibn an-Nadr).” Nagsabi pa si Anas: “Natagpuan namin sa kanya ang higit sa walumpong taga ng tabak o tusok ng sibat o tama ng palaso. Natagpuan namin siyang napatay at

²² Sisidlan ng mga palaso

ginutay-gutay kaya walang nakakilala sa kanya ni isa man kundi ang babaeng kapatid niya sa pamamagitan ng daliri niya. Itinuturing namin o ipinagpapalagay namin na ibinaba patungkol sa kanya, at sa mga gaya niya, ang āyah na ito (33:32): **Sa mga mananampalataya ay mayroong may mga kalalakihang tinotoo ang ipinangako nila kay Allāh hanggang sa katapusan ng āyah.**” Iniulat ni Imām al-Bukhārī.

Ayon kay Shaddād Ibn al-Hād (RA): “Mayroong isang lalaking kabilang sa mga Arabeng-disyerto ang dumating sa Propeta (SAS). Sumampalataya ito sa kanya at sumunod sa kanya. Pagkatapos ay nagsabi ito: Lilikas ako sa piling mo. Tinagubilinan ng Propeta ang ilan sa mga Kasamahan niya kaugnay rito. Nang magkaroon ng labanan ay may nasamsam ang Propeta (SAS) kaya binahagi niya iyon at binahagian niya rin ito. Ipinahawak niya sa mga kasamahan niya ang ibinahagi niya para rito, na nagpapastol noon ng mga kamelyo nila. Nang dumating ito ay ibinigay nila rito iyon. Ngunit nagsabi ito: Ano ito? Nagsabi sila: Bahaging ibinahagi para sa iyo ng Propeta. Kinuha nito iyon at dinala sa Propeta (SAS) at nagsabi ito: Ano po ito? Nagsabi siya: Ibinahagi ko para sa iyo. Nagsabi ito: Hindi dahil dito kaya ako sumunod sa iyo, datapuwat sumunod ako sa iyo upang tamaan ako rito—itinuro nito ang lalamunan nito—ng palaso at mamatay ako at papasok ako sa Paraiso. Kaya nagsabi siya: **Kung totohanin mo si Allāh, totohanin Niya iyon sa iyo.** Nanatili sila ng mga ilang panahon at pagkatapos ay yumao sila sa pakikipaglaban sa mga kaaway. Pagkatapos ay binubuhat itong dinala sa Propeta; tinamaan ito ng palaso sa bahaging itinuro nito. Nagsabi ang Propeta: **Siya, siya**

ba? Nagsabi sila: ‘Opo.’ Nagsabi siya: Tinotoo nito si Allāh kaya tinotoo Niya iyon dito.” Iniulat ni Imām an-Nasā’ī.

Mga Aral.

1. Ang lakas ng pananampalataya ng mga Sahābī (RA) at ang pagkaibig nilang magpakamartir sa landas ni Allāh.
2. Ang katapangan nila at ang bilis ng pagkukusa nila na gumawa ng mabuti.

57. Ang Kainaman ng Pagtugon sa Pangangailangan ng Mga Kapwa Muslim

Ayon kay Ibn ‘Umar (RA), ang Sugo ni Allāh (SAS) ay nagsabi: *“Ang Muslim ay kapatid ng [kapwa] Muslim: hindi niya ginagawan ito ng kawalang-katarungan at hindi niya iniitwan ito sa alanganin. Ang sinumang tumutugon sa pangangailangan ng kapatid niya, si Allāh ay laging tutugon sa pangangailangan niya; ang sinumang magpawi sa isang Muslim ng isang kapighatian, magpapawi si Allāh ng isang kapighatian buhat sa mga kapighatian sa araw ng Pagkabuhay na muli; ang sinumang magtakip sa isang Muslim, pagtatakan siya ni Allāh sa araw ng Pagkabuhay na muli.”* Iniulat nina Imām al Bukhārī at Imām Muslim.

Ayon kay Abū Hurayrah (RA), ayon sa sinabi ng Propeta (SAS): *“Ang sinumang mag-alis sa isang sumasampalataya ng isang pighati, mag-aalis si Allāh sa kanya ng isang pighati mula sa mga pighati sa araw ng pagkabuhay; ang sinumang magpaginhawa sa isang nahihirapan, pagiginhawahin siya ni Allāh sa Mundo at Kabilang-buhay; ang sinumang magtakip sa isang Muslim, pagtatakan siya ni Allāh sa*

araw ng pagkabuhay. Si Allāh ay handa sa pagtulong sa tao hangga't ang tao ay handa sa pagtulong sa kapwa niya. Kapag may nagtitipon na mga tao sa isang bahay mula sa mga bahay ni Allāh, na binibigkas nila roon ang Aklat ni Allāh at nagsisipag-aralan, bumababa sa kanila ang kapanatagan, binabalot sila ng awa, pinaliligiran sila ng mga anghel at binabanggut sila ni Allāh sa sinumang nasa piling Niya. Ang sinumang pinabagal siya ng gawa niya, hindi siya pabibilisin ng kaangkanan niya.” Iniulat ni Imām Muslim.

Mga Aral

1. Ang kainaman ng pagsusumikap para tugunin ang mga pangangailangan ng mga Muslim, lalo na ang mga mahirap sa kanila dahil sa tindi ng pangangailangan nila.
2. Ang sinumang tumulong sa kapwa niya Muslim, si Allāh ay laging handang tumulong sa kanya sa sandali ng kanyang pangangailangan.

58. Ang Babala Laban sa mga Bid'ah at ang Tungkuling Sumunod sa Sugo (SAS)

Sinabi ni Allāh (3:31): “Sabihin mo: Kung kayo ay umiibig kay Allāh ay sundin ninyo ako, iibigin kayo ni Allāh at magpapatawad Siya sa inyo sa mga pagkakasala ninyo.”

Sinabi pa Niya (4:65): “Kaya hindi nga, sumpa man sa Panginoon mo, hindi sila sumasampalataya maliban kung pinabahatol ka nila sa anumang pinagkahidwaan sa pagitan sa kanila, pagkatapos ay hindi sila nakatatagpo sa

mga sarili nila ng isang pagtutol sa anumang ihinusga mo at nagpapapasakop sila nang *tunay na pagpapapasakop*.”

Ayon sa sinabi ni ‘Ā’ishah (RA): “Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): *Ang sinumang magpasok sa paniniwala nating ito ng bagay na hindi naman bahagi nito, iyon ay tatanggihan.*” Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim. Sa isa namang sanaysay: “*Ang sinumang gumawa ng isang gawaing hindi nakabatay ito sa paniniwala natin, ito ay tatanggihan.*” Iniulat ni Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni al-‘Irbād Ibn Sāriyah (RA): “Nangaral sa amin ang Sugo ni Allāh (SAS) ng isang masidhing pangaral, na natakot ang mga puso namin dahil doon at lumuha ang mga mata dahil doon, kaya nagsabi kami: O Sugo ni Allāh, iyan ay parang pangaral ng pamamaalam kaya tagubilinan Mo po kami. Nagsabi siya: *Itinatagubilin ko sa inyo ang pangingilag na magkasala kay Allāh, ang pagdinig at ang pagtalima kahit pa man pamunuan kayo ng isang alipin na Ethiopiano. Tunay na ang sinumang mabubuhay [nang matagal] sa inyo ay makakikita ng maraming salungatan kaya naman bumatay kayo sa sunnah ko at sa sunnah ng mga khalifah na matutuwid na napatnubayan. Sakmalin ninyo ito ng mga bagang. Mag-ingat kayo sa mga gawa-gawang bagay dahil ang bawat bid‘ah ay pagkaligaw.*” Iniulat nina Imām Abū Dāwūd at Imām at-Tirmidhī.

Ayon sa sinabi ni Jābir (RA): “Ang Sugo ni Allāh (SAS) noon, kapag nangusap, ay nagsasabi: *Tunay na ang pinakamainam na salita ay ang Aklat ni Allāh at ang pinakamainam na patnubay ay ang patnubay ni Muḥammad at ang pinakamasamang mga bagay-bagay [sa paniniwala]*

ay ang mga gawa-gawa sa mga ito, at ang bawat bid'ah ay pagkaligaw." Iniulat ni Imām Muslim.

Mga Aral

1. Ang pagbabawal sa paggawa ng bid ah sa relihiyon. Iyon ay sa pamamagitan ng pag-uukol kay Allāh ng pagsambang hindi isinabatas ng Sugo ni Allāh.
2. Na ito ay kabialng sa mga malalaking kasalanan at ang gawang ito ay ibabalik sa gumawa nito.
3. Ang tungkuling mag-ingat laban sa lahat ng uri ng mga bid'ah at na ang mga ito ay masama at nauuwi sa pagkaligaw.
4. Na ang daan sa pagtamo sa pag-ibig at kapatawaran ni Allāh ay ang pagsunod sa Sugo (SAS).

59. Ang Kainaman ng Panalangin Para sa Sugo (SAS)

Sinabi ni Allāh (33:56): ***"Tunay na si Allāh at ang mga anghel Niya ay nagpapala sa Propeta. O mga sumampalataya manalangin kayo para sa kanya at batiin ninyo siya ng pagbati."***

Ayon kay 'Abdullāh narinig niya ang Sugo ni Allāh (SAS) na nagsasabi: ***"Ang sinumang dumalangin para sa akin ng isang panalangin ng pagpapala, pagpapalain siya ni Allāh sa pamamagitan niyon nang makasmpu."*** Iniulat ni Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni Aws Ibn Aws (RA): ***"Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): Tunay na ang pinakamainam sa mga araw ninyo ay ang araw ng Biyernes, kaya dalasan ninyo ang pagdalangin para sa akin sa [araw na] ito dahil ang panalangin ninyo ay inilalahad sa akin."*** Nagsabi sila:

O Sugo ni Allāh, paanong ilalahad ang panalangin namin para sa iyo kapagka nalansag ka na? Nagsabi siya: ***Tunay na si Allāh ay nagbawal sa lupa na [bulukin] ang mga katawan ng mga propeta.***” Iniulat ni Imām Abū Dāwūd.

Ayon sa sinabi ni Abū Hurayrah (RA): “Nagsabi ang Sugo ni Allāh (RA): ***Huwag ninyong gawing ang puntod ko na dausan ng ‘Id. Manalangin kayo para sa akin dahil ang panalangin ninyo para sa akin ay nakararating sa akin saanman kayo naroon.***” Iniulat ni Imām Abū Dāwūd.

Ayon sa sinabi ni Abū Hurayrah (RA): “Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): ***Walang isa mang bumabati sa akin nang hindi ibinabalik ni Allāh sa akin ang kaluluwa ko upang tugunin ko rin siya ng pagbati.***” Iniulat ni Imām Abū Dāwūd.

Ayon sa sinabi ni Abū Hurayrah (RA): “Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): ***Kaaba-aba ang isang taong binanggit ako sa kanya ngunit hindi siya dumalangin para sa akin.***” Iniulat ni Imām at-Tirmidhī.

Mga Aral

1. Kanais-nais ang pagdalangin para sa Sugo (SAS).
2. Kanais-nais ang madalas na panalanging iyon lalo na sa araw ng Biyernes.
3. Ang gantimpala sa sinumang nanalangin para sa Sugo ni Allāh (SAS).

60. Kabutihan ng Pagpapapalugit sa Nagigipit

Ayon sa sinabi ni Hudhayfah (RA): “Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): ***Kinuha ng mga anghel ang kaluluwa ng***

isang taong [nabuhay] noong wala pa kayo. Nagsabi sila: ‘May nagawa ka bang kahit anong mabuti?’ Nagsabi siya: ‘Wala.’ Nagsabi sila: ‘Alalahanin mo mo.’ Nagsabi siya: ‘Ako ay nagpapautang noon sa mga tao at inuutusan ko ang mga utusan ko na palugitan nila ang nagigipit at palampasin nila ang [pagkukulang ng] nakaluluwag.’” Nagsabi siya: “Nagsabi si Allāh, ang Makapangyarihan at ang Kapita-pitagan: Palampasin ninyo [ang kasalanan] niya.” Iniulat ni Imām Muslim.

Ayon kay Abū Hurayrah (RA) ang Sugo ni Allāh (SAS) ay nagsabi: “*May isang tao noon na nagpapautang sa mga tao. Sinasabi niya sa utusan niya: ‘Kapag may pumunta sa iyo na isang nagigipit, palampasin mo [ang kakulangan] niya; harinawa’y palampasin ni Allāh [ang kakulangan] natin. Nang nakatagpo niya si Allāh ay pinalampas Nito [ang pagkukulang] niya.*” Iniulat ni Imām Muslim.

Ayon kay Abū Qatādah siningil niya ang nagkautang sa kanya ngunit nagtago ito at pagkatapos ay natagpuan niya ito at nagsabi ito: “Tunay na ako ay gipit.” Kaya nagsabi siya: “Sumpa man kay Allāh?” Nagsabi ito: “Sumpa man kay Allāh.” Nagsabi: “Tunay ngang narinig ko ang Sugo ni Allāh (SAS) na nagsasabi: “*Ang sinumang nalulugod na iligtas siya ni Allāh mula sa mga kapighatian sa araw ng Pagkabuhay ay magpalugit sa nagigipit o patawarin siya [sa pagkakautang].*” Iniulat ni Imām Muslim.

Mga Aral

1. Ang pagiging kanais-nais ng pagpapalugit sa nagigipit o pagpapalampas sa pagkakautang niya.

2. Na ito ay isang dahilan sa pagkaligtas sa mga pighati sa Araw ng Pagkabuhay.
3. Na ito ay isang dahilan para sa pagpapaumanhin ni Allāh sa tao.

61. Ang Ribā at ang Babala Laban Dito

Sinabi ni Allāh (2:275-276): “**Ang mga nakikinabang sa ribā ay hindi babangon kundi gaya ng pagbangon ng ibinubuwal ng Demonyo dahil sa pagkabaliw. Iyan ay dahil sila ay nagsabi na ang pagbibili ay gaya lamang ng ribā. Ipinahintulot ni Allāh ang pagbibili at ipinagbawal Niya ang ribā. Kaya ang sinumang dinatnan ng isang pangaral mula sa Panginoon niya ay tumigil na at sa kanya na ang nagdaan at ang pagpapatawad sa kanya ay nasa kay Allāh na. Ang sinumang manumbalik, ang mga iyon ang mga mananahan sa Apoy; sila ay doon mananatili. Aalisin ni Allāh ng pagpapala ang ribā at palalaguin Niya ang *pinagkunan ng mga kawanggawa*. Si Allāh ay hindi umiibig sa bawat palatangging sumampalataya na makasalanang.**”

Sinabi pa Niya (2:278-279): “**O mga sumampalataya, mangilag kayong magkasala kay Allāh at iwan ninyo ang anumang natira mula sa ribā kung kayo ay mga Mananampalataya. Ngunit kung hindi ninyo gagawin, tanggapin ninyo ang pahayag ng digmaan mula kay Allāh at sa Sugo Niya.**”

Ayon kay Abū Hurayrah, ang Propeta (SAS) ay nagsabi: “***Pangilagan ninyo ang pitong makapagpapahamak na kasalanang.***” Nagsabi sila: “O Sugo ni Allāh, at ano po ang

mga ito?” Sinabi niya: ***“Ang pagtatambal kay Allāh, ang panggagaway, ang pagpatay sa buhay na ipinagbawal ni Allāh [na patayin] maliban kung nasa katwiran, ang pakikinabang sa ribā,²³ ang paglustay sa ari-arian ng ulila, ang pagtalikod [sa pakikipaglaban] sa araw ng digmaan, at ang paninirang-puri sa mga babaeng mararangal na mananampalataya na inosente.”*** Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni Ibnu Mas’ūd (RA): “Isinumpa ng Sugo ni Allāh (SAS) ang kumakain ng riba at nagpapakain nito.” Iniulat ni Imām Muslim.

Mga Aral

1. Ang pagdidiin sa babala laban sa ribā at na ito ay ilan sa mga malalaking nakapagpapahamak na kasalanan.
2. Na ito ay nag-aalis ng biyaya at ang patuloy na kumakain nito ay nakikipagdigma kay Allāh at sa Sugo Niya.
3. Na ang mga naghahanapbuhay sa pamamagitan ng ribā ay mga isinumpa ayon sa pagkakasabi ng Sugo ni Allāh.

62. Ang Kabutihan ng Pagbigkas ng Qur’ān

Ayon sa sinabi ni Abū Hurayrah (RA): “Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): ***Nanaisin ba ng sinuman sa inyo kapag umuwi siya sa mag-anak niya na makasumpong siya roon ng tatlong malalaki at matatabang buntis na kamelyo?*** Sinabi namin: Opo. Nagsabi siya: ***Samakatuwid, ang tatlong talata [ng Qur’ān] na bibigkasin ng sinuman***

²³ Ang paggamit o pagtanggap ng patubo sa pautang.

sa inyo sa ṣalāh niya ay mainam pa kaysa sa tatlong malaking buntis na kamelyo.” Iniulat ni Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni ‘Abdullāh Ibn Mas‘ūd (RA): “Nagsabi ang Sugo ni Allāh: **Ang sinumang bumigkas ng isang titik mula sa Aklat ni Allāh ay magtatamo ng isang nagawang maganda. Ang nagawang maganda ay [may gantimpalang] katumbas sa sampung tulad nito. Hindi ko sinasabing ang alif lām mīm ay isang titik, manapa’y ang alif ay isang titik, ang lām ay isang titik at ang mīm ay isang titik.”** Iniulat ni Imām at-Tirmidhī.

Ayon sa sinabi ni ‘Ā’ishah (RA): “Nagsabi ang Sugo ni Allāh: **Ang bumibigkas ng Qur’ān, at siya bihasa rito, ay makasasama ng mga [anghel] na tagatala na marangal na masunurin. Ang bumibigkas naman ng Qur’ān na nauutal samantalang nahihirapan siya ay magkakamut ng dalawang [ulit na] gantimpala.”** Iniulat ni Imām Muslim.

Mga Aral

1. Ang kabutihan ng pagbigkas o pagbabasa ng Qur’ān.
2. Na ang pagbigkas o pagbasa ng bawat titik ay katumbas sa isang magandang nagawa.
3. Na ang bihasa sa pagbigkas nito ay makasasama ng mga tagatalang marangal na anghel sa Pariso.
4. Na ang sinumang nahirapan sa pagbigkas ay magtatamo ng dalawang ulit na gantimpala.

63. Ang Sūrah al-Baqarah at ang Sūrah Āl ‘Imrān

Ayon kay Abū Hurayrah (RA) ang Sugo ni Allāh (SAS) ay nagsabi: **“Huwag ninyong gawin ang mga bahay ninyo na mga libingan; tunay na ang Demonyo ay lumalayo**

sa bahay na binibigkas doon ang Sūrah al-Baqarah.” Iniulat ni Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni Abū Umāmah al-Bāhili (RA): “Narinig ko ang Sugo ni Allāh (SAS) na nagsasabi: ***Bigkasin ninyo ang Qur’ān dahil ito ay darating sa araw ng pagkabuhay bilang isang tagapamagitan sa mga bumibigkas nito. Bigkasin ninyo ang dalawang manining: ang [Sūrah] al-Baqarah at ang Sūrah Āl ‘Imrān dahil ang mga ito ay darating sa araw ng Pagkabuhay na parang ang mga ito ay dalawang ulap – o parang ang mga ito ay dalawang lilim – o dalawang langkay ng mga ibon na nakabuka ang mga pakpak, na mangangatuwiran sa mga bumibigkas sa dalawang ito. Bigkasin ninyo ang Sūrah al-Baqarah dahil ang pagtangkilik nito ay biyaya at ang pag-iwan nito ay hinagpis at hindi ito makakaya ng mga manggagaway.***” Iniulat ni Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni Abū Mas‘ūd: “Nagsabi ang Propeta (SAS): ***Ang sinumang bumigkas ng dalawang talata mula sa huling bahagi ng Sūrah al-Baqarah sa gabi, sapat na ang dalawang ito para sa kanya.***” Iniulat ni Imām al-Bukhārī.

Mga Aral

1. Ang kalamangan ng Sūrah al-Baqarah at Sūrah Āl ‘Imrān.
2. Na ang mga ito ay mangangatwiran sa araw ng pagkabuhay para sa mga bumibigkas ng mga ito.
3. Na ang pagbigkas ng Sūrah al-Baqarah ay nagtatatbay sa mga demonyo palayo sa bahay.
4. Ang kalamangan ng dalawang huling talata ng Sūrah al-Baqarah.

64. Ang Kabutihan ng Kawanggawa at Paggugol sa Landas ni Allāh

Ayon sa sinabi ni Abū Hurayrah (RA): “Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): *Walang araw na dinadatnan ng umaga ang isang tao na hindi bumababa ang dalawang anghel at nagsasabi ang isa sa dalawa: ‘O Allāh, bigyan Mo po ang gumugugol ng kabayaran;’ at nagsasabi ang isa pa: ‘O Allāh, bigyan Mo po ang gahaman ng pagkawasak.’* Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni Abū Hurayrah (RA): “Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): *Hindi nabawasan ng kawanggawa ang isang yaman; walang idinagdag si Allāh sa isang tao sa pamamagitan ng paumanhin kundi karangalan; at walang sinumang nagpakumbaba kay Allāh na hindi siya itinaas ni Allāh na Makapangyarihan na Kapita-pitagan.*” Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni Abū Hurayrah (RA): “Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): *Ang sinumang magkawanggawa ng katumbas sa isang datiles mula sa kinita mula sa mabuti, yamang walang tinatanggap si Allāh kundi ang mabuti, tatanggapin ito ni Allāh sa pamamagitan ng kanang kamay niya at pagkatapos ay aalagaan Niya ito para sa may-ari nito gaya ng pag-aalaga ng sinuman sa inyo sa isang guya hanggang sa ito ay maging tulad ng bundok.*” Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni Ibn Mas‘ūd (RA): “Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): *Walang kaiinggitan kundi ang dalawa: taong binigyan ni Allāh ng yaman at ginugol nito naman*

hanggang sa maubos ito sa katotohanan at taong binigyan ni Allāh ng karunungan at siya naman ay humahatol sa pamamagitan nito at nagtuturo nito.” Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Mga Aral

1. Ang kabutiahan ng kawanggawa at paggugol sa landas ni Allāh.
2. Na ang kawanggawa ay hindi tatanggapin ni Allāh kung hindi mula sa kinitang buhat sa mabuti.
3. Na ang kawanggawa ay isang dahilan upang pagpalain at palaguin ni Allāh ang yaman.

65. Ang Kabutihan ng Kawanggawa

Sinabi ni Allāh (4:114): **“Walang mabuti sa madalas na lihim na pag-uusap nila, maliban pa sa kanya na nagtagubilin sa paggawa ng kawanggawa o mabuti o pagkakasundo sa pagitan ng mga tao. Ang sinumang gumawa niyon dahil sa paghahangad ng lugod ni Allāh ay bibigyan Namin siya ng masaganang gantimpala.”**

Sinabi pa Niya (34:39): **“Ang ginugol ninyo mula sa anumang bagay, Siya ay magpapalit nito.”**

Ayon sa sinabi ni ‘Abdullāh Ibn ash-Shikhkhīr (RA): **“Nadatnan ko ang Propeta (SAS) habang siya ay bumibigkas ng [Sūrah (102:1):] Inaabala kayo ng pagpaparamihan. Sinabi niya: *Nagsasabi ang anak ni Adan: ang ari-arian ko, ang ari-arian ko; at mayroon ka ba, o anak ni Adan, ra anumang ari-arian mo maliban pa sa kinain mo at naubos mo o isinuot mo na niluma mo, ikinawanggawa mo na ipinauna mo?*”** Iniulat ni Imām Muslim.

Ayon kay Abū Hurayrah (RA), ayon sa sinabi ng Propeta (SAS): *“Samantalang ang isang lalaki ay nasa tigang na disyerto ay nakarinig siya ng isang tinig sa ulap: ‘Patubigan mo ang hardin ni Polano.’ Pagkatapos ay umusad ang ulap at ibinuhos nito ang tubig nito sa isang mabatong lupa. Walang anu-ano ay may isang daluyan, mula sa mga daluyang iyon, na sumahod sa lahat ng tubig na iyon. Kaya sinundan niya ang tubig at walang anu-ano ay may lalaking nakatayo sa hardin nito na nagbabaling ng tubig sa pamamagitan ng asarol nito. Kaya nagsabi siya rito: ‘O lingkod ni Allāh, ano ang pangalan mo?’ Sinabi nito na Polano, na siya ring pangalan na narinig niya sa ulap. Nagsabi ito: ‘O lingkod ni Allāh, bakit mo ako tinatanong tungkol sa pangalan ko?’ Nagsabi siya: ‘Ako ay nakarinig ng isang tinig sa ulap na ito na ang tubig nito, na nagsasabi: ‘Patubigan mo ang hardin ni Polano,’ na siya ring pangalan mo. Ano ang ginagawa mo [sa biyaya] rito?’ Nagsabi ito: ‘Yamang sinabi mo ito, ako ay tumitingin sa tumutubo mula rito; ikinakawanggawa ko ang ikatlong bahagi nito, kinakain ko at ng mag-anak ko ang ikatlong bahagi at ipinupunla ko rito ang ikatlong bahagi.”* Iniulat ni Imām Muslim.

Mga Aral

1. Ang kabutihan ng pagkakawanggawa.
2. Na ito ay isang dahilan ng paglago ng yaman at pagbaba ng biyaya rito.
3. Na ang dapat na ikinakawanggawa ng isang Muslim ay ang mula sa labis sa kanyang pangangailangan.

66. Ang Kabutihan ng Pagkakawanggawa (2)

Sinabi ni Allāh (2:272): “**Ang anumang ginugugol ninyo na mabuti, ay para sa mga sarili ninyo.**”

Ayon sa sinabi ni ‘Uqbah Ibn ‘Āmir (RA): “Narinig ko ang Sugo ni Allāh (SAS) na nagsasabi: *Ang bawat tao ay nasa lilim ng kawanggawa niya hanggang sa mahatulan na ang mga tao.*” Iniulat ni Imām Aḥmad.

Ayon kay ‘Adī Ibn Hātim (RA) ang Sugo ni Allāh (SAS) ay nagsabi: “*Pangilagan ninyo ang Impiyerno kahit sa pamamagitan ng isang biyak na datiles.*” Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Ayon kay Abū Hurayrah (RA) ang Sugo ni Allāh (SAS) ay nagsabi: “*Kapag namatay ang anak ni Adan, napuputol ang gawa niya maliban sa tatlo: kawanggawang tuloy-tuloy o kaalamang napakikinabangan o matuwid na anak na nananalangin para sa kanya.*” Iniulat ni Imām Muslim.

Mga Aral

1. Na ang pagkakawanggawa isang dahilan upang maligtas sa mga nakapangingilabot na bagay sa araw ng pagkabuhay.
2. Na ito isang dahilan upang maligtas sa Impiyerno kahit kakaunti ang naibigay na kawanggawa.
3. Na ito ay kabilang sa mga gawaing nagpapatuloy ang gantimpala sa nakagawa nito kahit pa patay na ito.

67. Ang Mainam sa Kawanggawa

Ayon sa sinabi ni Abū Hurayrah (RA): “Ang Propeta (SAS) ay nagsabi: *Ang mainam sa kawanggawa ay ang anumang ayon sa yaman. Magsimula ka sa sinumang [tungkuling] tustusan mo.*” Iniulat ni Imām al-Bukhārī.

Ayon sa sinabi ni Abū Hurayrah (RA): “May dumating na isang lalaki sa Sugo ni Allāh (SAS) at nagsabi: O Sugo ni Allāh, aling kawanggawa ang pinakamalaki ang gantimpala? Nagsabi siya: *Na magkawanggawa ka habang ikaw ay malusog, maramot, natatakot na maghirap at nagmimithi na yumaman. Huwag mong ipagpaliban ito hanggang sa maghingalo at saka magsasabi: ‘Para kay Polano ang ganito, at para sa [isa pang] Polano ang ganito,’ gayong mapupunta lamang iyon kay Polano [na tagapagmana niya].*” Iniulat ni Imām al-Bukhārī.

Ayon sa sinabi ni Salmān Āmir (RA): “Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): *Ang kawanggawa [na ibinigay] sa dukha ay kawanggawa at kung ito namany ay [ibinigay] sa kamag-anak ay magiging dalawa: kawanggawa at pagtataguyod ng pagkakamaagnakan.*” Iniulat ni Imām Ahmad.

Mga Aral

1. Na ang kawanggawa na ibinigay sa mga kamag-anak ay mainam kaysa sa ibinigay sa ibang tao.
2. Na ang mainam na kawanggawa ay ang ibinibigay ng isang tao sa panahong siya ay malusog, umaasang mabubuhay pa ng matagal at may pangamba pang baka siya maghirap.

68. Ang Kainaman ng Paglilihim ng Kawanggawa

Sinabi ni Allāh (2:271): “**Kung ilalantad ninyo ang mga kawanggawa, kay inam ng mga ito; at kung ikukubli ninyo ang mga ito at ibibigay ang mga ito sa mga maralita, higit na mabuti iyon para sa inyo.**”

Ayon kay Abū Hurayrah (RA) ang Propeta (SAS) ay nagsabi: *“May pitong [uri ng tao na] pasisilungin sila ni Allāh sa lilim Niya sa araw na walang lilim kundi ang lilim Niya: makatarungang pinuno; binatang lumaki sa pagsamba kay Allāh; lalaking ang puso nito ay nakatali sa mga masjid; dalawang taong nagmamahalan alang-alang kay Allāh: nagkikita alang-alang sa Kanya at naghihiwalay alang-alang sa Kanya; isang lalaking inanyayahan ng isang babaeng may mataas na kalagayan at kagandahan, ngunit nagsabi ito: ‘Tunay na ako ay natatakot kay Allāh’; at isang taong nagkawanggawa ng isang kawanggawa na ikinubli nito iyon upang hindi malaman ng kaliwa nito ang ginugol ng kanan nito; at taong nang nakaalaala kay Allāh habang nag-iisa ay nag-umupaw ang mga mata nito [sa luha].”* Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Mga Aral

1. Tunay na ang paglilihim ng pagbibigay ng kawanggawa ay mainam kaysa paghahayag niyon.
2. Ang kainaman ng paglilihim nito at na magpapasilong si Allāh sa araw ng Pagkabuhay sa lilim ng trono Niya sa sinaumang naglilihim sa pagbibigay ng kawanggawa nito.

69. Ang Pagpapahintulot sa Hayagang Pagbibigay ng Kawanggawa Kung Makabubuti Iyon

Ayon sa sinabi ni Jarīr (RA): “Kami ay nasa tabi ng Sugo ni Allāh noong minsang nagsisimula ang araw nang may dumating sa kanya na mga tao na mga nakayapak, na mga nakasuot ng mga tapis na batik-batik na lana at balabal, na mga nakasukbit ang mga tabak, na ang karamihan sa

kanila ay kabilang sa [lipi ng] Mudarr – kung hindi man lahat sila ay kabilang sa [lipi ng] Mudarr. Nagbago ang kulay ng mukha ng Sugo ni Allāh (SAS) noong makita niya sa kanila ang karukhaan. Pumasok siya [sa bahay] at lumabas. Inutusan niya si Bilāl. Nagsagawa ito ng adhān at nagsagawa ng iqāmah. Namuno siya sa ṣalāh at pagkatapos ay nagsalita siya. Sinabi niya (4:1):²⁴ **‘O mga tao, mangilag kayong magkasala sa Panginoon ninyo na lumikha sa inyo mula sa nag-iisang tao, at nilikha Niya mula rito ang kabiyak nito, at nagpalaganap Siya mula sa dalawang ito ng maraming kalalakihan at kababaihan. Mangilag kayong magkasala kay Allāh, na sa pamamagitan Niya ay naghihilingan kayo, at sa mga kamag-anakan; tunay na si Allāh sa inyo ay laging Tapagmasid.’** at ang āyah na nasa [Sūrah] al-Hashr (59:18): **‘O mga tao, mangilag kayong magkasala kay Allāh. Pagmasdan ng tao ang nagawa niya para sa kinabukasan. Mangilag kayong magkasala kay Allāh; tunay na si Allāh ay Nakababatid sa anumang ginagawa ninyo.’** [Pagkatapos nito] ay may taong nagkawanggawa ng isang dīnār, mayroong isang dirham, mayroong isang damit, mayroong isang sā‘ ng trigo, at mayroong isang sā‘ ng datiles; hanggang sa nagsabi siya: ***Kahit na kalahati ng isang datiles.*** Kaya may dumating na isang lalaking kabilang sa Anṣār na may dalang supot na halos di-nakayang hawakan ng palad niyon, bagkus di-nakaya nga. Pagkatapos ay nagsunuran ang mga tao hanggang sa nakakita ako ng dalawang tumpok

²⁴ Ang mga pananalitang ito na mula sa Qur’an. 4:1 at 59:18. ay kadalasang binibigkas ng Propeta (SAS) sa pagpapasimula ng talumpati.

ng pagkain at mga kasuutan, hanggang sa nakita ko ang mukha ng Sugo ni Allāh (SAS) na nagniningning na para bagang ginintuan. Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): *Ang sinumang nagpasimula sa Islam ng isang magandang panuntunan ay magtatamo ng gantimpala rito at ng [gaya sa] gantimpala ng mga gumawa nito kapag wala na siya, nang walang nababawas na anuman sa mga gantimpala nila; ang sinumang nagpasimula sa Islam ng isang masagwang panuntunan, iatag sa kanya ang kasalanan dito at ang kasalanan ng mga gumawa nito kapag wala na siya, nang walang nababawas na anuman sa mga kasalanan nila.*” Iniulat ni Imām Muslim.

Mga Aral

1. Ang pagpapahintulot sa pagpapahayag ng pagbibigay ng kawanggawa kung makabubuti rin lamang.
2. Na ito ay hindi pagpapakitang-tao datapuwat pagbibigay halimbawa sa paggawa ng mabuti.

70. Pagbabawal sa Panghihingi at Pagpapahintulot sa Pagtanggap nang Hindi Humihingi at Dahil sa Kagandahang-loob

Ayon sa sinabi ni ‘Abdullāh Ibn ‘Umar (RA): “Nagsabi ang Propeta (SAS): *Hindi titigil ang tao sa panghihingi sa mga tao hanggang sa dumating siya sa araw ng pagkabuhay na sa mukha niya ay wala nang isang kapinganggot na laman.*” Iniulat ni Imām al-Bukhārī.

Ayon sa sinabi ni Hakīm Ibn Hizām: “Nanghingi ako sa Sugo ni Allāh (SAS) at binigyan niya ako. Pagkatapos ay humingi muli ako sa kanya at binigyan niya muli ako.

Pagkatapos ay humingi na naman ako sa kanya at binigyan na naman niya ako. Pagkatapos ay nagsabi siya: ***O Hakīm, ang yaman ay sariwang bungang matamis. Ang sinumang kumuha nito nang may pagmamagandang-loob ang sarili, pagpapalain siya dahil dito; at ang sinumang kumuha nito nang may karamutan ang sarili, hindi siya pagpapalain dahil dito gaya ng isang kumakain ngunit hindi nabubusog. Ang kamay na nagbibigay ay mainam kaysa sa kamay na tumatanggap.***” Iniulat ni Imām al-Bukhārī.

Ayon sa sinabi ni ‘Umar (RA): “Ang Sugo ni Allāh (SAS) noon ay nagbibigay sa akin ng kaloob at sinasabi ko naman: Ibigay mo po iyan sa higit na nangangailangan niyan kaysa akin. Kaya naman nagsabi siya: ***Kunin mo iyan, kung may anumang dumating sa iyo mula sa ari-ariang ito, nang hindi ka nag-iimbot ni nanghihingi; kaya kunin mo na ito at kapag wala namang dumating ay huwag nang mismong ikaw pa ang maghabol nito.***” Iniulat ni Imām al-Bukhārī.

Mga Aral

1. Ang pagbabawal ng manghingi sa mga tao kung wala rin lamang matinding pangangailangan.
2. Ang pagpapahintulot na tanggapin ang kaloob kapag binigyaan nang hindi nanghihingi.

71. Ilang mga Katagang Ipinagbabawal

Ayon sa sinabi ni Abū Hurayrah (RA): “Nagsabi ang Sugo ni Allāh: ***Huwag ninyong laitin ang panahon dahil tunay na si Allāh ang panahon.***” Itinala ni Imām Muslim.

Ayon kay Hudhayfah (RA), ang Propeta (SAS) ay nagsabi: ***“Huwag kayong magsabing ‘Niloob ni Allāh at ni Polano,’ sabihin ninyong ‘Niloob ni Allāh at pagkatapos ay ni Polano.’”*** Iniulat ni Imām Aḥmad.

Ayon kay Tufayl Ibn Sakhbarah (RA), ang Sugo ni Allāh ay nagsabi: ***“Huwag kayong magsabi na ‘Niloob ni Allāh at niloob ni Muḥammad.’”*** Iniulat ni Imām Aḥmad.

Mga Aral

1. Ang pagbabawal na laitin ang panahon.
2. Ang pagbabawal na magsabi na: “Niloob ni Allāh at niloob ni Polano” bagkus ang dapat sabihin ay “Niloob ni Allāh at pagkatapos ay ni Polano.”

72. Ang Paggunita sa Kamatayan at ang Pagbabawal na Magmithi Niyon

Ayon sa sinabi ni Abū Hurayrah (RA): “Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): ***Dalasan ninyo ang paggugunita sa [kamatayang] tagalipol ng mga sarap.***” Iniulat ni Imām at-Tirmidhī.

Ayon sa sinabi ni Anas (RA): “Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): ***Huwag ngang mithiin ng sinuman sa inyo ang kamatayan dahil sa kapinsalaan dumapo sa kanya, ngunit kung hindi maiwasang magmithi niyon ay magsabi siya: ‘O Allāh panatilihin Mo po akong buhay hangga’t ang mabuhay ay mainam para sa akin at bawian Mo po ako ng buhay kapag ang kamatayan ay mainam para sa akin.’***” Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni Abū Hurayrah (RA): “Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): ***Huwag mithiin ng sinuman sa inyo***

ang kamatayan at huwag niyang ipanalangin ito bago dumating ito sa kanya. Tunay na kapag namatay ang sino man sa inyo, napuputol ang gawa niya. Tunay na walang naidaragdag sa isang mananampalataya ang edad niya kundi kabutihan.” Iniulat ni Imām Muslim.

Mga Aral

1. Ang pagiging kanais-nais ng madalas na paggunita sa kamatayan.
2. Ang pagbabawal sa pagmimithi ng kamatayan kapag dumapo ang mga kapighatian.

73. Ilang mga Alituntunin Kaugnay sa Paghihingalo

Ayon sa sinabi ni Abū Sa‘īd al-Khudrī (RA): “Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): ***Ipabigkas ninyo sa mga mamamatay sa inyo ang lā ilāha illallāh (Walang Diyos kundi si Allāh.)***” Iniulat ni Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni Mu‘ādh Ibn Jabal (RA): “Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): ***Ang sinumang ang huling salita niya ay lā ilāha illallāh, papasok siya sa Paraiso.***” Iniulat ni Imām Abū Dāwūd.

Ayon sa sinabi ni Jābir (RA): “Narinig ko ang Propeta (SAS) bago siya yumao na tatlong ulit na nagsasabi: ***Huwag ngang mamatay ang sinuman sa inyo kung wala siyang mabuting saloobin kay Allāh.***” Iniulat ni Imām Muslim.

Mga Aral

1. Ang kabutihan ng pagbigkas ng *shahādatān*.
2. Ang pagpapahintulot sa pagpapabigkas ng *shahādatān* sa isang mamamatay sa pamamagitan ng pagpapaalaala niyon sa sandali ng paghihingalo nito.

3. Ang pag-uutos na magkaroon ng magandang saloobin kay Allāh.

74. Ang Batayan sa Pagtanggap sa mga Matuwid na Gawa ay Alinsunod sa Pananampalataya na Pinanghahawakan sa Huling Sandali ng Buhay

Ayon sa sinabi ni ‘Abdullāh Ibn Mas‘ūd (RA): ‘Nagsalita sa amin ang Sugo ni Allāh (SAS) at siya ang nagtototoo at pinatotohanan: *Tunay na ang bawat isa sa inyo ay tinitipon sa sinapupunan ng ina niya sa loob ng [unang] apatnapung araw. Pagkatpos siya ay nagiging isang namuong dugo²⁵ sa loob ng [panahong] tulad din niyon. Pagkatapos siya ay nagiging isang pirasong laman sa loob ng [panahong] tulad din niyon. Pagkatapos ay magpapadala si Allāh sa kanya ng isang anghel na may dalang apat na salita at isusulat: ang gawa niya, ang taning niya, ang ikabubuhay niya at kung magiging miserable o maligaya. Pagkatapos ay iiiihip sa kanya ang kaluluwa [niya]. Tunay na ang isang tao ay talagang [maaaring] ginagawa niya ang gawain ng isang mapupunta sa Impiyerno hanggang sa wala nang nasa pagitan niya at nito kundi isang siko at maaabutan pa siya ng nakasulat [na tadhana]. Pagkatapos ay gagawin niya ang gawain ng isang mapupunta sa Paraiso kaya naman papasok siya sa Paraiso. Tunay na ang isang tao ay talagang [maaaring] ginagawa na niya ang gawain ng isang mapupunta sa Paraiso hanggang sa wala nang nasa pagitan niya at nito kundi isang siko at maaabutan pa siya*

²⁵ O animo’y linta.

ng nakasulat [na tadhana]. Pagkatapos ay gagawin niya ang gawain ng isang mapupunta sa Impiyerno kaya naman papasok siya sa Impiyerno.” Iniulat ni Imām al-Bukhārī.

Ayon sa sinabi ni Jābir (RA): “Narinig ko ang Sugo ni Allāh (SAS) na nagsasabi: ‘Bubuhaying muli ang bawat tao ayon sa kalagayan noong mamatay ito.’” Iniulat ni Imām Muslim.

Mga Aral

1. Ang tungkuling pangambahan ang mamatay sa masamang kalagayan at layuan ang mga bagay na nagiging dahilan nito.
2. Na ang batayan sa pagtanggap sa mga matuwid na gawa ay alinsunod sa pananampalatayang pinanghahawakan sa huling sandali ng buhay.

75. Ilan sa mga Alituntunin sa Ṣalāh al-Janāzah 1

Ayon sa sinabi ni Ibn ‘Abbās (RA): “Narinig ko ang Sugo ni Allāh (SAS) na nagsasabi: ***Kapag may isang taong namatay at pagkatapos ay dinasalan ang kanyang janāzah ng apatnapung tao na hindi nagtatambal ng anuman kay Allāh, pahihintulutan sila ni Allāh na mamagitan para sa kanya.***” Iniulat ni Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni ‘Ā’ishah (RA): “Kapag may isang patay na dinasalan ng isang pangkat ng mga Muslim na umabot sa isandaan na lahat sila ay nakikiusap [kay Allāh] para sa kanya, pahihintulutan sila na mamagitan para sa kanya.” Iniulat ni Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni Samurah Ibn Jundab (RA): “Nagdasal ako sa likod ng Propeta [sa dasal] para sa isang babaeng namatay dahil sa nifās nito. Tumayo siya sa tabi nito, sa

gitnang bahagi [ng bangkay] nito.” Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni Abū Ghālib, kaawaan siya ni Allāh: “Nagdasal ako kasama ni Anas Ibn Mālik (RA) sa janāzah ng isang lalaki. Tumayo siya sa tapat ng ulo nito. Pagkatapos ay may dinala silang isang bangkay ng babaeng kabilang sa mga Quraysh. Nagsabi sila: ‘O Abū Hamzah, dasalan mo ito.’ Kaya tumayo siya sa tapat ng kalagitnaan ng papag at may nagsabi sa kanya: ‘Ganyan ko nakita ang Propeta (SAS), tumayo siya sa dasal para sa patay [na babae] gaya ng pagkatayo mo, at sa [dasal para sa patay na] lalaki gaya din ng pagkatayo mo para roon.’ Nagsabi siya: ‘Oo.’” Iniulat ni Imām at-Tirmidhī.

Ayon sa sinabi ni ‘Abdurrahmān Ibn Abī Laylā, kaawaan siya ni Allāh: “Si Zayd (RA) ay umuusal noon ng *Allāhu Akbar* nang makaapat na ulit sa janāzah namin. Siya ay umusal din *Allāhu Akbar* nang makalimang ulit sa isang janāzah. Tinanong ko siya kaya nagsabi naman siya: Ang Sugo ni Allāh (SAS) ay umuusal ng *Allāhu Akbar* nang ganoon.” Iniulat ni Imām Imām Muslim.

Mga Aral

1. Na ang imām ay tumatayo sa ṣalāh sa janāzah sa tabi ng kalagitnaan ng babae at sa tabi ng ulo ng lalaki.
2. Na ang imām ay umuusal ng apat na *Allāhu Akbar*.
3. Ang pagpapahintulot na umuusal ng *Allāhu Akbar* nang makalimang ulit sa ṣalāh sa janāzah.
4. Ang pagiging kanais-nais ng pakikilahok ng maraming tao sa ṣalāh sa janāzah.

76. Ilan sa mga Alituntuning sa Ṣalāh al-Janāzah 2 Ang pagsasagawa ng ṣalāh sa janāzah sa libingan:

Ayon kay Abū Hurayrah (RA): “Na si Aswad — na maaaring isang lalaki o isang babae — ay naglilinis noon ng masjid. Namatay ito nang hindi nalaman ng Propeta (SAS) ang pagkamatay nito, kaya naalaala niya ito isang araw at nagsabi siya: *Ano ang ginawa ng taong iyon?* Nagsabi sila: Namatay na po siya, o Sugo ni Allāh. Nagsabi siya: *Bakit hindi ninyo ipinabatid sa akin?* Nagsabi sila: Ang salaysay po [ng pagkamatay] niya ay ganito’t gayon. Minaliit nila ang katayuan nito. Nagsabi ang Propeta: *Ituro ninyo sa akin ang libingan niya.* Kaya pinuntahan niya ang libingan nito at dinasalan ito.” Iniulat ni Imām al-Bukhārī.

Ayon kay Abū Hurayrah (RA): “Na ang Sugo ni Allāh ay nagbalita sa pagkamatay ng Najāshi nang araw na namatay ito. Lumabas siya kasama nila patungo sa pinagdarasalan at hinanay niya sila at umusal siya para rito ng apat na *Allāhu Akbar*.” Iniulat ni Imām al-Bukhārī.

Mga Aral

1. Ang pagpapahintulot ng pagsasagawa ng ṣalāh sa para sa patay sa libingan.
2. Ang pagpapahintulot ng pagsasagawa ng ṣalāh sa para sa isang bangkay na nasa ibang lugar.

77. Ang Sinasabi sa Ṣalāh Para sa Patay Ang Pagbigkas ng Sūrah al-Fātiḥah:

Ayon sa sinabi ni Talḥah Ibn ‘Abdullāh Ibnī ‘Awf, kaawaan siya ni Allāh: “Nagdasal ako sa likod ni Ibn ‘Abbās (RA) sa janāzah. Binigkas niya ang Sūrah al-Fātiḥah. Sinabi

niya: Upang malaman ninyo na ito ay sunnah.” Iniulat ni Imām al-Bukhārī.

Ang Panalangin sa Salāh sa Janāzah:

Ayon sa sinabi ni ‘Awf Ibn Mālik (RA): “Nagdasal ang Sugo ni Allāh para sa patay at naisaulo ko ang panalangin niya. Nagsasabi niya:

Allāhummaghfir lahu warḥamhu, wa ‘āfihi wa‘fu ‘anhu, wa akrim nuzulahu wa wassi‘ mudkhalahu, waghsilhu bilmā’i wath thalji wal bard, wa naqqihu minal khatāyā kamā naqqaytath thawbal abyada minad danas, wa abdilhu dāran khayram min dārihi, wa ahlān khayram min ahlihi, wa zawjan khayram min zawjihi, wa adkhlilul jannah, wa a‘idhhu min ‘adhābil qabri wa min ‘adhābin nār.

(O Allāh, patawarin Mo po siya at kaawaan Mo po siya. Pangalagaan Mo po siya at pagpaumanhinan Mo po siya. Parangalan Mo po ang pagtanggap sa kanya paluwangin Mo po ang libingan niya. Hugasan Mo po siya ng tubig, niyebe at yelo at linisin Mo po siya sa mga pagkakamali gaya ng paglinis Mo sa puting kasuutan mula sa dumi. Palitan Mo po ang tahanan niya ng tahananang mainam kaysa sa dating tahanan niya, ang mag-anak niya ng mag-anak na mainam kaysa sa dating mag-anak niya, at ang asawa niya ng asawang mainam kaysa sa dating asawa niya. Papasukin Mo po siya sa Paraiso. Pangalagaan Mo po siya laban sa pagdurusa sa libingan at sa pagdurusa sa Impiyerno.)

Anupa’t minithi kong ako na sana ang patay na iyon.”

Iniulat ni Imām Muslim.

Mga Aral

1. Ang pagbigkas ng Sūrah al-Fātiḥah sa salāh sa janāzah.
2. Ang pagpapahintulot na manalangin ayon sa panalangin ng Sugo (SAS) para sa patay matapos ang salāh sa janāzah.

78. Ilan sa mga Alituntunin Kaugnay sa Bangkay Ang Pagpapahintulot na Halikan ang Bangkay:

Ayon kay ‘Ā’ishah (RA): “Na si Abū Bakr (RA) ay humalik sa Propeta (SAS) noong namatay ito.” Iniulat ni Imām al-Bukhārī.

Ang Pagbabawal sa Panlalait sa Patay:

Ayon sa sinabi ni ‘Ā’ishah (RA): “Nagsabi ang Propeta (SAS): *Huwag ninyong laitin ang mga patay dahil sila ay nagtamo ng nagawa nila.*” Iniulat ni Imām al-Bukhārī.

Ang Pagmamadali sa Pagpapalibing:

Ayon kay Abū Hurayrah (RA), ang Propeta (SAS) ay nagsabi: “*Madiliin ninyo ang paglilibing sa] patay dahil kung ito ay isang matuwid, may isang mabuting isinusulong ninyo roon; at kung ito naman ay iba pa roon may isang masamang inilalagay ninyo sa mga leeg ninyo.*” Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Ayon kay Abū Hurayrah (RA), ang Propeta (SAS) ay nagsabi: “*Ang kaluluwa ng isang mananampalataya ay nakabitin sa utang niya hanggang sa bayaran niya ito.*” Iniulat ni Imām at-Tirmidhī

Ayon sa sinabi ni Ibn ‘Abbās (RA): “Nagsabi ang Propeta (SAS): *Ang laḥd ay para sa atin at ang hukay ay para sa iba.*” Iniulat ni Imām at-Tirmidhī

Mga Aral

1. Ang pagpapahintulot na halikan ang patay.
2. Ang pagbabawal sa panlalait sa mga patay.
3. Ang pagmamadali sa paglilibing.
4. Ang tungkuling madaliin ang pagbayad sa utang ng patay.
5. Ang pagiging kanais-nais na lagyan ng *lahd* ang libingan.

79. Ilan sa mga Alituntunin sa Paglilibing sa Patay

Ayon sa sinabi ni 'Uqbah Ibn 'Āmir (RA): "May tatlong oras na pinagbabawalan kami na magdasal o maglilibing ng aming mga patay: kapag nagsisimulang sumikat ang araw hanggang hindi tuluyang tumaas na ito, kapag dumating ang katanghaliang-tapat hanggang hindi lumilihis ang araw, at kapag napipinto na ang araw sa paglubog hanggang hindi tuluyang lumubog." Iniulat ni Imām Muslim.

Ayon kay Ibn 'Umar (RA): "Na ang Propeta kapag nagpasok ng patay sa libingan ay nagsasabi *bismillāhi wa billāhi wa 'alā millati rasūlillāh*."²⁶ Iniulat ni Imām at-Tirmidhī.

Ayon sa sinabi ni Anas (RA): "Dumalo kami sa [libing] ng anak nababae ng Sugo ni Allāh (SAS). Habang nakaupo ang Sugo ni Allāh (SAS) sa tabi ng puntod ay nakita ko ang mga mata niya na lumuluha. Nagsabi siya: *May isa ba sa inyong hindi nakipagtalik kagabi?* Nagsabi si Abū Talḥah: Ako po. Nagsabi siya: *Bumaba ka sa puntod niya*. Bumaba siya at inilibing namin iyon." Iniulat ni Imām al-Bukhārī.

²⁶ Sa ngalan ni Allāh, sa pamamagitan ni Allāh at ayon sa relihiyon ng Sugo ni Allāh.

Mga Aral

1. Ang pagbabawal na ilibing ang patay habang sumikat ang araw bago tuluyang tumaas, kapag pumagitna ito sa bago tuluyang lumilihis, at ilang sandali bago lumubog ang araw.
2. Na sunnah sa nagpapasok sa patay sa libingan nito na magsabi ng *bismillāhi wa billāhi wa 'alā millati rasūlillāh*.
3. Ang pagpapahintulot na ipasok ang isang babaeng patay sa libingan nito ng isang lalaking hindi nito Mahram.

80. Ang Pag-uudyok Na Tiisin ang Kasawian at ang Sinasabi sa Sandaling Sumapit Ito

Sinabi ni Allāh (2:156-157): “Na kapag dinadatnan sila ng isang kasawian ay nagsasabi sila: Tunay na tayo ay pag-aari ni Allāh at tunay na tayo ay sa Kanya magsisibalik. Ang mga iyon ay magtatamo ng mga pagpupuri mula sa Panginoon nila at awa, at ang mga iyon ay ang mga Napatnubayan.”

Ayon kay Anas (RA), ang Propeta (SAS) ay nagsabi: “*Ang tunay na pagbabata ay sandali ng unang dagok [ng kasawian].*” Iniulat ni Imām al-Bukhārī.

Ayon sa sinabi ni Umm Salamah (RA): “Narinig ko ang Sugo ni Allāh na nagsasabi: *Walang Muslim na dinadapuan ng isang kasawian at pagkatapos ay nagsabi ng ipinagutos sa kanya ni Allāh: Innā lillāhi wa innā ilayhi rāji'ūn, allāhumma'jurnī fī muṣṭabāṭi wakhliṭ lī khayram minhā.*”²⁷ Iniulat ni Imām Muslim.

²⁷ Tunay na tayo ay pag-aari ni Allāh at tunay na tayo ay sa Kanya magsisibalik. O Allāh gantimpalaan Mo po ako dahil sa kasawiang dumapo sa akin at bigyan Mo po ako ng kapalit na mainam kaysa roon.

Ayon sa sinabi ni Suhayb (RA): “Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): *Kataka-taka ang lagay ng mananampalataya. Tunay na ang lagay niya ay pawang mabuti. Hindi iyon taglay kundi ng mga mananampalataya. Kapag dinapuan siya ng nakalulugod, nagpapasalamat siya. Iyon ay mabuti para sa kanya. Kapag dinapuan siya ng nakalulumbay, nagtitiis siya. Iyan ay mabuti rin para sa kanya.*” Iniulat ni Imām Muslim.

Mga Aral:

1. Ang kabutihan ng pagtitiis sa sandali ng mga kasawian.
2. Na ang kapuri-puring pagtitiis ay ang anumang sa unang pagkakataon.
3. Na ang ang pagtitiis sa sandali ng mga kapighatian ay ilan sa mga katangian ng mga mananampalataya.
4. Ang kalamangan ng pagsambit ng dhikr sa sandali ng kasawiaan.

81. Ang Tagubilin at ang mga Alituntunin Dito

Ayon kay Ibn ‘Umar (RA), ang Sugo ni Allāh (SAS) ay nagsabi: “*Hindi nararapat sa isang taong Muslim na may isang bagay na ninanais niyang magtagubilin hinggil dito na mananatili ng dalawang gabi maliban kung ang tagubilin niya ay nakasulat na hawak niya.*” Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni Sa‘d Ibn Abī Waqqās (RA): “Nagsabi ako: O Sugo ni Allāh, ako ay may ari-arian ngunit wala akong mapapamanahan kundi anak na babae kong nag-iisa; kaya ikakawanggawa ko ba ang dalawang ikatlo ng ari-arian ko?”

Nagsabi siya: **Huwag**. Nagsabi ako: Ikakawanggawa ko ba ang kalahati niyon? Nagsabi siya: **Huwag**. Nagsabi ako: Ikakawanggawa ko ba ang ikatlo niyon? Nagsabi siya: **Ang ikatlo. Ang ikatlo ay marami na. Na ikaw ay mag-iiwan sa mga tagapagmana mo na mga mayaman ay mainam kaysa sa iwan mo silang mga hikahos na nagpapalimos sa mga tao.**" Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni Abū Umāmah al-Bāhilī (RA): "Narinig ko ang Sugo ni Allāh (SAS) na nagsasabi: **Tunay na si Allāh ay nagbigay sa bawat may karapatan ng karapatan nito, kaya wala nang tagubilin para sa tagapagmana.**" Iniulat ni Imām at-Tirmidhī.

Ayon kay 'Ā'ishah (RA): "May isang lalaking pumunta sa Propeta (SAS) at nagsabi: O Sugo ni Allāh, tunay na ang ina ko ay biglang namatay at hindi nakapagtagubilin. Ipinagpapalagay ko na kung nakapagsalita lamang siya ay nagkawanggawa sana siya. Magtatamo ba siya ng gantimpala kung magkakawanggawa ako para sa kanya? Nagsabi siya: **Oo.**" Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Mga Aral

1. Ang sinumang may tagubilin ay inaatasang isakasulatan ang huling habilin at huwag magpabaya sa bagay na ito.
2. Ang pagpapahintulot sa isang tao na ipagkaloob sa pamamagitan ng tagubilin bago mamatay ang hanggang sa ikatlong bahagi ng kanyang ari-arian.
3. Ang pagbabawal sa paglalaan para sa ibang tagapagmana sa pamamagitan ng huling habilin ng higit pa sa karapatan nitong manahin.

4. Ang pagpapahintulot na magkawanggawa alang-alang sa patay kahit pa man hindi ito nagbilin.

82. Ilan sa mga Alituntunin sa Pagpapamana

Ayon sa sinabi ni Ibn ‘Abbās (RA): “Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): *Ibigay ninyo ang mga bahagi sa mga karapat-dapat sa mga ito at ang anumang natira ay para sa pinakamalapit na kamag-anak na lalaki.*” Iniulat ni Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni Abū Umāmah al-Bāhilī (RA): “Narinig ko ang Sugo ni Allāh (SAS) na nagsasabi: *Tunay na si Allāh ay nagbigay sa bawat may karapatan ng karapatan nito, kaya wala nang tagubilin para sa tagapagmana.*” Iniulat ni Imām at-Tirmidhī.

Mga Aral

1. Na ang paghahati sa mga pamana ay isang patakarang isinapatakaran ni Allāh mismo.
2. Na hindi ipinahihintulot na gumawa ng huling habilin para sa isang likas na tagapagmana.
3. Na kapag may natira sa pamana matapos ipamahagi sa mga likas na tagapagmana ang kanilang bahagi ay ibibigay ito sa pinakamalapit na lalaking kamag-anak ng namatay.
4. Na walang pagmamanahan sa pagitan ng Muslim at Kāfir.

83. Ang Pagpapahintulot na Iyakan ang Patay Kung Hindi Dahil sa Labis na Paghihinanakit at Pagkainis

Ayon sa sinabi ni Anas (RA): “Pumasok kami kasama ng Sugo ni Allāh sa kinaroroonan ni Abū Sayf na panday,

ang asawa ng mamay²⁸ ni Ibrāhīm. Kinuha ng Sugo ni Allāh (SAS) si Ibrāhīm, hinalikan niya ito at inamoy niya ito. Pagkaraan ay pumasok uli kami sa kinaroroonan ni Abū Sayf matapos niyon samantalang si Ibrāhīm ay naghahabol ng hininga nito. Nagsimulang lumuha ang mga mata ng Sugo ni Allāh (SAS). Kaya nagsabi si ‘Abdurrahmān na anak ni ‘Awf (RA): Ikaw [ay umiiyak rin,] o Sugo ni Allāh? Kaya nagsabi siya: *O anak ni ‘Awf, tunay ito ay awa.* Pagkatapos ay sinundan pa iyon ng isa pang pag-iyak. Nagsabi siya: *Tunay na ang mata ay lumuluha, ang puso ay nalulungkot, ngunit wala tayong sasabihin kundi ang ikinalulugod ng Panginoon natin. Tunay na kami, sa pagyao mo Ibrāhīm, ay mga nalulungkot.*” Iniulat ni Imām al-Bukhārī.

Ayon sa sinabi ni Usāmah Ibn Zayd (RA): “Nagsugo ang anak na babae ng Propeta (SAS) [ng isang magsasabi sa Propeta (SAS)] na ang anak nito ay naghihingalo na kaya daluhan niya ito. Kaya nagpadala siya ng isang bibigkas ng pagbati ng kapayapaan at magsasabing: *Tunay na kay Allāh ang kinuha Niya, Kanya ang ibinigay Niya at ang bawat bagay para sa Kanya ay may itinakdang panahon, kaya magpakamatiisin ka at umasang gagantimpalaan [ni Allāh].* Nagsugo naman ito [ng magsabing] nakikiusap ito sa kanya na talagang puntahan nga niya ito. Kaya tumindig siya upang pumunta na. Kasama niya sina Sa’d Ibn ‘Ubādah, Mu’ādh Ibn Jabal, Ubayy Ibn Ka’b, Zayd Ibn Thābit at ilan pang mga kalalakihan, kalugdan sila ni Allāh. Iniangat sa harap ng Propeta (SAS) ang bata at pinaupo niya ito sa

²⁸ Babaeng nagpapasuso ng gatas niya sa batang hindi niya anak.

kandungan niya samantalang nababalisa ang kaluluwa nito. Umawas sa luha ang mga mata niya kaya nagsabi si Sa'd: O Sugo ni Allāh, ano ito? Sinabi niya: ***Ito ay awang inilalagay ni Allāh sa mga puso ng sinumang naisin Niya sa mga lingkod Niya. Kinaaawaan lamang ni Allāh mula sa mga lingkod Niya ang mga maawain.***" Iniulat nin Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Mga Aral

1. Ang pagpapahintulot sa pag-iyak sa patay nang walang panaghoy o paghihinanakit at pagkainis sa itinakda ni Allāh.
2. Ang awa ng Sugo (SAS) at lambot ng puso niya.

84. Ang Gantimpala sa Katatagan ng Pagtanggap sa Kamatayan ng mga Anak

Ayon sa sinabi ni Anas (RA): "Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): ***Walang taong Muslim na namatayan ng tatlong anak na hindi pa sumapit sa sapat na gulang, na hindi papapasukin ni Allāh sa kagandahang-loob ng awa Niya sa kanila.***" Iniulat ni Imām al-Bukhārī.

Ayon sa sinabi ni Abū Hurayrah (RA): "Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): ***Sinumang namatayan sa isa sa mga Muslim ng tatlong anak, masasaling lamang siya ng Apoy [ng Impiyerno] bilang pagtupad sa sumpa.***" Iniulat ni Imām at-Tirmidhī.

Ayon sa sinabi ni Abū Sa'īd al-Khudrī (RA): "Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): ***Ang isang babaeng namatayan ng tatlo sa mga anak niya, ang mga ito ay magsisilbing tabing para sa kanya sa Apoy ng Impiyerno.*** May babaeng

nagsabi: At kung dalawa? Nagsabi siya: **Kahit dalawa.**"
Iniulat ni Imām al-Bukhārī.

Mga Aral

1. Ang laki ng gantimpalang tatamuhin kung mawalan ng anak kalakip ng pagpapakatatag na tanggapin iyon.
2. Na ang pagpapakatatag sa pagtanggap sa pagkawala ng anak ay isang dahilan sa pagpasok sa Paraiso.
3. Ang laki ng awa at lawak ng kagandahang-loob ni Allāh.

85. Ang Kabutihan ng Pagdarasal Para sa Patay, ang Pagdalo sa Libing Nito at Ang Ilan sa mga Alituntunin Dito

Ayon sa sinabi ni Abū Hurayrah (RA): "Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): *Ang sinumang dumalo sa libing ng patay hanggang sa dasalan ito ay magkakamit ng isang qīrāt [na gantimpala]; ang sinumang dumalo rito hanggang sa mailibing ito ay magkakamit ng dalawang qīrāt [na gantimpala].* May nagsabi: At ano po ang dalawang qīrāt? Nagsabi siya: **Tulad ng dalawang malaking bundok.**"
Iniulat ni Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni al-Barrā' Ibn 'Āzīb (RA): "May pitong ipinag-utos sa amin ang Sugo ni Allah: pagdalaw sa may-sakit, pagdalo sa libing, paggsabi ng *yarkamukallāh*²⁹ sa bumahin, pagsaklolo sa mahina, pagtulong sa nagawan ng kawalang-katarungan, pagpapalaganap ng pagbati at pagtulong na matupad panunumpa ng isang nanunumpa." Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

²⁹ Kaawaan ka ni Allāh, kung ang bumahin ay nagsabi ng *alhamdu lillāh*.

Ayon sa sinabi ni Abū Sa‘īd al-Khudrī, ang Propeta (SAS) ay nagsabi: ***“Kapag nakikita kayo ng pagpapalibing ng patay ay magsitayo kayo; at ang sinumang sumama rito ay huwag siyang umupo hanggang sa mailagay ito [sa lupa].”*** Iniulat ni Imām al-Bukhārī.

Ayon sa sinabi ni Umm ‘Atīyah (RA): “Ipinagbawal sa amin ang pagsunod sa libing ng patay subalit hindi naman hinigpitan [ang pagbabawal na] iyon.” Iniulat ni Imām al-Bukhārī.

Mga Aral

1. Na bahagi ng sunnah ang pagdalo sa libing.
2. Ang laki ng gantimpala ng sinumang gumawa niyon.
3. Na ang sunnah sa sinumang sumama sa libing ng patay ay huwag munang umupo hangga ito nailalagay sa lupa.
4. Ang pagbabawal sa mga babae na dumalo sa libing.

86. Ang Magaganap sa Patay sa Libingan Nito

Ayon kay Anas, ang Propeta (SAS) ay nagsabi: ***“Ang tao—kapag inilagay sa libingan nito, tinalikuran na at umalis na ang mga nakilibing sa kanya, anupa’t tunay na kanya pa ngang naririnig ang yabag ng mga sapin sa paa nila — ay pinupuntahan siya ng dalawang anghel at pauupuin nila siya at magsasabi sila sa kanya: ‘Ano ang sinasabi mo noon sa taong ito na si Muhammad?’ At magsasabi siya: ‘Sumasaksi ako na siya ay Lingkod ni Allāh at Kanyang Sugo.’ Kaya magsasabi: ‘Tingnan mo ang luklukan mo sana sa Impiyerno na pinalitan ni Allāh alang-alang sa iyo ng isang luklukan sa Paraiso.’”*** Nagsabi pa ang Propeta (SAS): ***“Kaya kapwa niya makikita***

ang dalawang ito. Tungkol naman sa Kāfir o Munāfiq³⁰ ay magsasabi naman ito: ‘Hindi ko alam; sinasabi ko noon ang sinasabi ng mga tao.’ Kaya may mag sasabi: ‘Hindi mo nalaman at hindi mo tinatanggap ang patnubay.’ Pagkatapos ay pupukpukin siya ng martilyong bakal ng isang pukpok sa pagutan ng mga tainga niya. Mapasisigaw siya ng sigaw na maririnig ng anumang nasa malapit sa kanya maliban sa tao at jinnī.” Iniulat ni Imām al-Bukhārī.

Ayon kay ‘Abdullāh Ibn ‘Amr, ang Sugo ni Allāh (SAS) ay nagsabi: *“Tunay na ang sinuman sa inyo kapag namatay, itinatambad sa kanya ang luklukan niya [sa Kabilang-buhay] sa umaga at gabi. Kung siya ay kabilang sa mga mananahan sa Paraiso, [ipakikita ang luklukan niya] kabilang sa mga mananahan sa Paraiso; at kung siya naman ay kabilang sa mga mananahan sa Impiyerno, [ipakikita ang luklukan niya] kabilang sa mga mananahan sa Impiyerno. May magsasabi sa kanya: ‘Ito ang luklukan mo hangang sa buhayin kang muli ni Allāh sa araw ng pagkabuhay.’”* Iniulat ni Imām Muslim.

Mga Aral

1. Ang pagpapatunay na tatanungin ng dalawang anghel ang patay sa libingan.
2. Ang pagpapatunay na may pagdurusa at kaginhawahan sa libingan.
3. Na makikita ng patay ang kalalagyan niya sa Pariso o sa Impiyerno bago pa man sumapit ang Araw ng Pagkabuhay.

³⁰ Nagpapanggap o nagkukunwaring Muslim. Masahol pa ito sa isang Kāfir.

87. Ang Atas na Patagin ang Libingan

Ayon sa sinabi ni Abū al-Hayyāj, kaawaan siya ni Allāh: “Sinabi sa akin ni ‘Alī Ibn Abī Tālib (RA): Hayaan mong iparating ko sa iyo ang ipinarating sa akin ng Sugo ni Allāh (SAS): *Na hindi mo iiwan ang isang larawan kung hindi mo ito napawi, ni ang isang puntod na mataas kung hindi mo ito napatag.*” Iniulat ni Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni Fudālah Ibn ‘Ubayd (RA): “Narinig ko ang Sugo ni Allāh na nag-uutos na patagin ang puntod.” Iniulat ni Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni Jābir (RA): “Ipinagbawal ng Sugo ni Allāh (SAS) ang pagpapalitada ng puntod, ang pag-upo sa ibabaw nito at ang pagpapatayo sa ibabaw nito ng isang estruktura.” Iniulat ni Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni Marthad Ibn al-Ghanawī (RA): “Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): *Huwag kayong maupo sa mga puntod at huwag kayong magdasal sa harap ng mga ito.*” Iniulat ni Imām Muslim.

Mga Aral

1. Ang pagbabawal na magpatayo ng estruktura sa ibabaw ng mga puntod o pataasin o palitadahan ang mga ito.
2. Ang pagbabawal na maupo sa ibabaw ng puntod.
3. Ang pagbabawal na magsawa ng salāh sa tabi ng puntod.

88. Ang Kalamangan ng al-Masjid al-Harām at ng Masjid ng Sugo ni Allāh (SAS) sa Madīnah

Nagsabi si Allāh hinggil sa al-Masjid al-Harām (22:25): “Ang sinumang nagnanais dito ng isang paglihis bilang

paglabag sa katarungan, palalasapin Namin siya ng isang masakit na pagdurusa.”

Ayon kay Abū Hurayrah, ang Propeta (SAS) ay nagsabi: ***“Ang isang ṣalāh sa Masjid ko na ito ay mainam kaysa sa isang libong ṣalāh sa iba pa rito maliban na lamang sa al-Masjid al-Ḥarām.”*** Iniulat ni Imām Muslim.

Ayon kay Abū Hurayrah (RA), ang Propeta (SAS) ay nagsabi: ***“Hindi maglalakbay [para sa pagsamba] ang mga manlalakbay kung hindi patungo sa tatlong masjid: ang Masjid kong ito, ang al-Masjid al-Ḥarām at ang al-Masjid al-Aqsā.”*** Iniulat ni Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni Abū Hurayrah (RA): “Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): ***Ang nasa pagitan ng aking bahay at pulpito ko ay isang hardin sa mga hardin ng Paraiso at ang pulpito ko ay nasa ibabaw ng Ḥawd ko.***” Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Mga Aral

1. Ang kalamangan ng ṣalāh sa al-Masjid al-Ḥarām at sa Masjid ng Propeta (SAS).
2. Ang pagbabawal na maglakbay sa layuning sumamba maliban na lamang sa tatlong Masjid na ito.
3. Ang kalamangan ng bahaging nasa pagitan ng silid ng Sugo (SAS) at kanyang pulpito.

89. Ilan sa mga Alituntunin Kaugnay sa Makkah

Ayon sa sinabi ni Ibn `Abbās: “Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS) noong araw ng pagsakop sa Makkah: ***Ang bayan [na ito] ay pinabanal ni Allāh: hindi puputulin ang***

mga matinik na palumpong³¹ nito, hindi tatabugin ang mga ligaw ng hayop nito at hindi pupulutin ang nalaglag na bagay rito maliban sa magpapatid nito [sa madla].
Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Ang ipinahihintulot na patayin ng isang Muhrim dito:

Ayon ayon kay ‘Ā’ishah (RA), ayon sa Propeta (SAS) na nagsabi: ***“May limang nakapipinsala na pinapatay sa labas ng Harām at sa loob ng Harām: ang ahas, ang uwak na batik-batik, ang daga, ang asong nangangagat at ang had’ah.³²”*** Iniulat ni Imām Muslim.

Mga Aral

1. Ang kadakilaan ng Makkah.
2. Ang pagbabawal na putulin ang mga kahoy nito o hulihin ang mga ligaw na hayop dito.
3. Hindi ipinahihintulog na kunin ang luqtah dito maliban kung ninanais na ipabatid ito sa madla.
4. Ipinahihintulot patayin dito ang nakapipinsala na mga hayop na gaya ng uwak, daga, asong nangangagat at had’ah.

90. Ang Pagbabawal na Pilitin ang Babae na Mag-asawa ng Hindi Nito Naiibigan

Ayon kay Abū Hurayrah (RA): “Ang Sugo ni Allāh ay nagsabi: ***Huwag ipaasawa ang babaeng minsan nang nagkaasawa³³ hanggang hindi sinasangguni ito at ang***

³¹ Halamang higit na maliit kaysa sa kahoy, na tinatawag na *shrub* sa Ingles.

³² Isang uri ng ibong naninila ng mga maliliit na hayop.

³³ Isang balo o isang diborsiyada.

birhen kung hindi nagpapaalam dito. Nagsabi sila: ***O Sugo ni Allāh, at papaano po [malalaman] ang pahintulot niya?*** Nagsabi siya: ***Na mananahimik ito.***” Iniulat nina Imām al-Bukhārī a Imām Muslim.

Ayon kay Ibn ‘Abbās (RA): “Ang Propeta (SAS) ay nagsabi: ***Ang babaeng minsan nang nagkaasawa ay higit na may karapatan [sa pagpapasya para] sa sarili niya kaysa sa watty niya. Ang birhen ay hihingan ng pahintulot [sa pagpapasya para] sa sarili niya at ang [tanda ng] pahintulot niya ay ang pananahimik niya.***” Iniulat ni Imām Muslim.

Ayon kay Khansā’ Bint Khadām al-Ansārīyah, siya ay ipinakasal ng ama niya noong siya minsan nang nagkaasawa at hindi niya naibigan iyon. Kaya nagpunta siya sa Sugo ni Allāh (SAS) at pinawalang-bisa niya ang pagpapakasal sa kanya. Iniulat ni Imām al-Bukhārī.

Mga Aral

1. Ang tungkuling isaalang-alang ang pananaw ng babae kapag ipakakasal siya.
2. Na ang pagtahimik ay sapat na batayan sa pagpapahintulot ng isang birhen.
3. Na ang pagkalugod ng babae ay isang kondisyon upang maging may-bisa ang kasal.

91. Ang Atas na Magkaisa at ang Pagsaway sa Pagkakahati-hati

Sinabi ni Allāh (3:103): ***“Kumapit kayong lahat sa lubid ni Allāh at huwag kayong magkahati-hati.”***

Ayon sa sinabi ni ‘Arfajah (RA): “Narinig ko ang Sugo ni Allāh (RA) na nagsasabi: *Tunay may magaganap na mga masamang pangyayari. Kaya ang sinumang magnais na lansagin ang pagkakaisa ng Sambayanang Muslim samantalng ito ay buo, tagain ninyo siya ng tabak maging sinuman siya.*” Iniulat ni Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni Abū Hurayrah (RA): “Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): *Tunay na si Allāh ay may tatlong ikinalulugod sa inyo at may tatlong ikinaiinis sa inyo. Ikinalulugod Niya sa inyo na sambahin ninyo Siya at hindi kayo magtambal sa Kanya ng anuman, na kumapit kayong lahat sa Lubid ni Allāh, na tumalima kayo sa sinumang itinalaga ni Allāh sa pamamahala sa inyo. Ikinaiinis Niya sa inyo ang pagsasabi-sabi, ang madalas na pagtatanong-tanong at ang pagsasayang ng yaman.*” Iniulat ni Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni al-‘Irbād Ibn Sāriyah (RA): “Nangaral sa amin ang Sugo ni Allāh (SAS) ng isang makabagbag-damdaming pangaral, na dahil dito ay nakadama ng takot ang mga puso namin, at na dahil dito ay lumuha ang mga mata, kaya nagsabi kami: O Sugo ni Allāh, iyan ay parang pangaral ng pamamaalam kaya tagubilinan Mo po kami. Nagsabi siya: *Itinatagubilin ko sa inyo ang pangigingilag na magkasala kay Allāh, ang pagdinig at ang pagsunod kahit pa man pamunuan kayo ng isang alipin. Tunay na ang sinumang mabubuhay sa inyo [nang matagal] ay makakikita ng maraming salungatan kaya bumatay kayo sa sunnah ko at sa sunnah ng mga khatīfah na matuwid na napatnubayan. Sakmalin ninyo ito ng mga bagang.*

Mag-ingat kayo sa mga gawa-gawang bagay dahil ang bawat bid'ah ay pagkaligaw.” Iniulat nina Imām Abū Dāwūd at Imām at-Tirmidhī.

Mga Aral

1. Ang atas na kumapit sa Lubid ni Allāh (sumunod sa Aklat ni Allāh).
2. Ang matindi at tiyakang pagsaway laban sa pagkakahati-hati at pagsasalungatan.
3. Ang atas na sumalig sa Sunnah ng Sugo ni Allāh (SAS) sa sandali ng pagkakaroon ng pagsasalungatan.

92. Ang Atas na Pangalagaan ang Katungkulan at Gampanan Ito

Sinabi ni Allāh (33:72): **“Tunay na Kami ay nag-alok ng ipinagkakatiwalang tungkulin sa mga langit, lupa at mga bundok, ngunit tumanggi ang mga ito na pasanin iyon at kinatakutan ng mga ito iyon, ngunit pinasan iyon ng tao; tunay na siya napakamapaglabag sa katarungan, napakamangmang.”**

Sinabi pa Niya (4:58): **“Tunay na si Allāh ay nag-uutos sa inyo na gampanan ninyo ang mga ipinagkakatiwalang tungkulin sa mga kinauukulan ng mga ito.”**

Sinabi pa Niya (28:26): **“tunay na ang mainam na upahan mo ay ang malakas na mapagkakatiwalaan.”**

Sinabi pa Niya (70:32): **“sila na sa mga ipinagkakatiwalang tungkulin sa kanila at sa kasunduan sa kanila ay mga nangangalaga;”**

Ayon sa sinabi ni Abū Hurayrah (RA): **“Habang ang Propeta (SAS) ay nagsasalita sa mga tao sa isang pagtitipon,**

may dumating na isang Arabeng taga-disyerto at nagsabi ito: Kailan ang Huling Panahon? Ngunit nagpatuloy ang Sugo ni Allāh pagsasalita. Noong natapos na ang pagsasalita niya ay nagsabi siya: ***Nasaan na ang nagtatanong tungkol sa Huling Panahon.*** Nagsabi ito: Heto ako, o Sugo ni Allāh. Nagsabi siya: Kapag iwinalang-bahala na ang tungkuling ipinagkakatiwala ay hintayin mo na ang Huling Panahon. Nagsabi ito: Paapaanong iwawala ito? Nagsabi siya: ***Kapag iniaatang na ang tungkulin sa hindi karapatdapat para rito ay hintayin mo na ang Huling Panahon.***” Iniulat ni Imām al-Bukhārī.

Ayon sa sinabi ni Anas: “Bihira kaming kausapin ng Sugo ni Allāh na hindi nagsabi: ***Walang pananampalataya ang hindi mapagkakatiwalaan at walang relihiyon ang walang pagtupad sa kasunduan.***” Iniulat ni Imām Ahmad.

Mga Aral

1. Ang laki ng kahalagahan ng ipinagkatiwaalang tungkulin at ang atas na pangalagaan ito.
2. Na ang pangangalaga sa ipinagkatiwalang tungkulin ay kabilang sa mga katangian ng mga mananampalatayang mananagumpay.
3. Ang atas na gampanan ang ipinagkatiwalang tungkulin sa kinauukulan nito.
4. Walang pananampalataya ang hindi mapagkakatiwalaan.

93. Ang Kabutihan ng Pag-aanyaya Para kay Allāh

Sinabi ni Allāh (41:33): ***“Sino pa ang higit na magaling sa pananalita kaysa sa kanya na nag-aanyaya para kay***

Allāh, gumagawa ng mabuti, at nagsasabi: Tunay na ako ay kabilang sa mga Muslim.”

Sinabi pa Niya (16:125): **“Mag-anyaya ka sa landas ng iyong Panginoon sa pamamagitan ng karunungan at magaling na pangangaral, at makipagtalo kayo sa kanila sa paraang pinakamagaling.”**

Sinabi pa Niya (12:108): **“Sabihin mo: Ito ang landas ko. Nag-aanyaya ako kay Allāh nang may kabatiran, ako at ang sinumang sumunod sa akin.”**

Ayon kay Sahl Ibn Sa’d (RA) ang Propeta (SAS) ay nagsabi kay ‘Alī Ibn Abī Tālib: noong araw ng [labanan sa] Khaybar: ***“Sumulong ka nang hinay-hinay hanggang sa dumating ka sa lupain nila. Pagkatapos ay anyayahan mo sila sa Islam at ipabatid mo sa kanila ang tungkulin nilang gampanan mula sa karapatan ni Allāh, sapagkat sumpa man kay Allāh, na patnubayan ni Allāh dahil sa iyo ang iisang tao ay higit na mainam para sa iyo kaysa sa [magmay-ari ng] ng mga mamahaling kamelyo.”*** Iniulat nina Imām al-Bukhāri at Imām Muslim.

Ayon kay Abū Hurayrah (RA) ang Sugo ni Allāh ay nagsabi: ***“Ang sinumang mag-anyaya sa patnubay, siya ay magkakamit ng gantimpalang tulad ng mga gantimpala ng sinumang sumunod sa kanya, na hindi nakababawas iyon ng anuman mula sa mga gantimpala nila. Ang sinumang mag-anyaya sa pagkaligaw, siya ay magpapasan ng kasalanang tulad ng mga kasalanan ng sinumang sumunod sa kanya, na hindi nakababawas iyon ng anuman mula sa mga kasalanan nila.”*** Iniulat ni Imām Muslim.

Mga Aral

1. Ang kabutihan ng pag-aanyaya tungo kay Allāh.
2. Ang malaking gantimpala para sa sinumang ginamit ni Allāh sa pagpatnubay ng isa sa mga tao.
3. Na ang sinumang mag-anyaa sa mga tao sa isa sa mga mabuting gawain ay magkakamit siya ng katulad ng mga gantimpala ng sinumang sumunod sa kanya sa gawaing iyon.

94. Ang Pagsaway sa Labis na Pagpapapuri

Ayon sa sinabi ni Abū Bakrah (RA): “Pinapurihan ng isang lalaki ang isa pang lalaki sa harap ng Propeta (SAS) kaya nagsabi siya nang makailang ulit: *Kawawa ka naman, pinutol mo ang leeg ng kaibigan mo, pinutol mo ang leeg ng kaibigan mo. Kapag ang sinuman sa inyo ay hindi maiiwasang magpapapuri sa kaibigan niya ay magsabi siya: Ipinagpapalagay ko na si Polano — at si Allāh ang Nakasasapat para sa kanya at hindi ako nagpapatotoo ng kalinisang-budhi sa harap ni Allāh ng isa man — kung nalalaman niya iyon, ay ganoon at ganito.*” Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni Abū Mūsā (RA): “May narinig ang Propeta (SAS) na lalaking nagpupuri sa isa pang lalaki at nagpakalabis ito sa pagpapapuri roon, kaya nagsabi siya: *Talaga ngang pinatay ninyo ang — o pinutol ang likod ng — lalaki.*” Iniulat ni Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni al-Miqdād (RA): “Inatasan kami ng Sugo ni Allāh (SAS) na sabuyan namin ng alabok ang mga mukha ng mga labis magpapuri.” Iniulat ni Imām Muslim.

Mga Aral

1. Ang pagsaway sa pagpapalabis sa pagpapapuri.
2. Tungkulin ng nagpupuri na limitihan ang pagpapapuri niya ayon sa nakikita niya; magsasabi siya: ipinagpapalagay naming ganoon siya ngunit si Allāh ang nakasasapat para sa kanya.
3. Ang utos na sabuyan ng alabok ang mukha ng mga labis magpapuri.

95. Ang Pagbabawal sa Pag-awit³⁴

Sinabi ni Allāh (31:6): **“May mga tao na bumibili ng walang kabuluhang usapan upang makapagligaw palayo sa Landas ni Allāh nang walang kaalaman at ginagawa ito na tampulan ng pangungutya. Ang mga iyon ay magkakamit ng nakahihiyang pagdurusa.”**

Ayon kay Abū Mālik al-Ash‘arī na narinig niya ang Propeta na nagsasabi: ***“Talagang ngang magkakaroon mula sa Sambayan ko ng mga taong magpapahihintulot sa pangangalunya, sutla [para sa lalaki], alak, mga gamit sa tugtugin. Talaga ngang may manunuluyang mga tao sa tabi ng bundok, na pupuntahan sila sa gabi [ng pastol nila] dala ang mga tupa nila. Pupunta ito sa kanila dahil sa isang pangangailangan at magsasabi sila: Bumalik ka sa amin bukas. Ngunit lilipulin sila ni Allāh sa gabi at dadaganan Niya ng bundok. Babaguhin Niya ang mga iba***

³⁴ Ang pag-awit na tinutukoy rito ay ang may kaalinsabay na mga instrumentong pangmusika na ipinagbabawal. Kabilan din dito ang mga awiting malalaswa kahit walang kaalinsaby na instrumentong pangmusika.

upang mag-anyong mga unggoy at mga baboy hanggang sa araw ng pagkabuhay.” Iniulat ni Imām al-Bukhārī.

Mga Aral

1. Ang pagbabawal sa pag-awit at na ito ay kabilang sa ipinagbabawal ni libangan.
2. Na kabilang sa mga nagtuturing na ipinahihintulot ito ay ang ilang kaanib ng Sambayanang Muslim.

96. Ang Kalamangan ng Sampung Araw ng Buwan ng Dhulhijjah at Ilang mga Alituntunin Dito

Ayon sa sinabi ni Ibn ‘Abbās (RA): “Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): *Walang mga araw na ginawan ng gawang matuwid na higit na pinakaiibig ni Allāh kaysa sa mga araw na ito.* Tinutukoy niya ang sampung araw [ng Dhul H^{ij}jah]. Nagsabi sila: O Sugo ni Allāh, pati pa po ba ang Pakikibaka sa Landas ni Allāh? Nagsabi siya: *Pati na ang Pakikibaka sa Landas ni Allāh, maliban pa sa isang taong nakipaglaban na isinusuong sa panganib ang sarili niya at yaman niya at wala nang naihalik na anuman mula roon.*” Iniulat ni Imām al-Bukhārī.

Ayon kay Umm Salamah (RA), ang Propeta (SAS) ay nagsabi: “*Kapag sumapit ang [unang] sampung araw [ng Dhul H^{ij}jah] at magnanais ang sinuman sa inyo na mag-alay [ng hayop] ay huwag magbabawas ng anuman mula sa buhok niya at sa [nakakapit sa] balat niya.*” Sa isa pang sanaysay: “*Pigilin niyang mabawasan ang buhok niya at ang mga kuko niya.*” Iniulat ni Imām Muslim.

Mga Aral

1. Ang kalamangan ng sampung araw na ito.
2. Ang pagiging kaibig-ibig ng pagpaparami sa mga araw na ito ng mga matutuwid na gawain.
3. Na ang sinumang magnais na mag-alay ng hayop ay hindi magbabawas ng anuman sa buhok niya o sa mga kuko niya kapag pumasok ang kapag sumapit ang unang sampung araw ng dhulhijjah.

97. Ang Salāh sa 'Īd 1

Ayon kay Ibn 'Abbās: “Ang Propeta (SAS) ay nagdasal noong araw ng īd ng dalawang rak'ah: hindi siya nagdasal bago isagawa ito ni matapos isagawa ito.” Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

Ayon kay 'A'ishah (RA): “Ang Sugo ni Allāh (SAS) ay nagsasagawa sa [salāh sa 'īd ng] al-Fiṭr at al-Ad'ha ng pitong takbīr sa unang [rak'ah] at lima sa ikalawang [rak'ah].” Iniulat ni Imām Abū Dāwūd.

Ayon sa sinabi ni Abū Wāqid al-Laythī (SAS): “Ang Sugo ni Allāh ay bumibigkas sa [salāh sa 'īd ng] al-Fiṭr at al-Ad'ha ng *qaf' wal qur'ānil majīd* (Sūrah Qāf) at *iqtarabatis sā'atu wanshaqqal qumar* (Sūrah al-Qamar).” Iniulat ni Imām Muslim.

Ang Khuṭba sa Salāh sa Īd:

Ayon kay Ibn 'Umar: “Ang Sugo ni Allāh (SAS) ay nagdadasal noon ng [salah sa id ng] al-Fiṭr at al-Adha at pagkatapos ay nagbibigay siya ng khuṭbah pagkatapos ng salah.” Iniulat ni Imām al-Bukhārī.

Mga Aral

1. Ang ṣalāh sa īd ay ayon sa Batas ng Islam.
2. Na ito ay binubuo ng dalawang rak'ah: may pitong takbīr sa unang rak'ah at lima sa ikalawa.
3. Ang paggiging kaibig-ibig na bigkasin ang Sūrah Qāf sa unang rak'ah at ang Sūra al-Qamar sa ikalawang rak'ah.
4. Na ang khutbah sa īd ay pagkatapos ng ṣalāh.

98. Ang Ṣalāh sa 'Īd 2

Ayon sa sinabi ni Jābir (RA): "Ang Propeta (SAS) noon, kapag araw ng īd ay nag-iiba ng daan [pag-uwi matapos ang khutbah]." Iniulat ni Imām al-Bukhārī.

Ayon sa sinabi ni Umm 'Atīyah (RA): "Inatasan kami ng Sugo ni Allāh na padaluhin namin sila [ṣalāh sa 'īd ng] al-Fitr at al-Ad'ha: ang mga babaeng nasa tamang gulang, mga nirereglang babae at mga birheng palaging nakabelo. Ang mga nirereglang babae ay hihiwalay sa ṣalāh ngunit dadaluhan nila ang mabuting gawa at ang panalangin ng mga Muslim." Nagsabi siya: "O Sugo ni Allāh, ang isa sa amin ay walang jilbāb?" Nagsabi siya: "Pasuutin siya ng alinman sa kapatid niya mula sa jilbāb nito." Iniulat nina Imām al-Bukhārī at Imām Muslim.

99. Ang mga Alay na Hayop

Sinabi ni Allāh (22:37): "**Hindi nakararating kay Allāh ang mga laman nito ni ang mga dugo nito, ngunit nakararating sa Kanya ang pangngilag sa pagkakasala mula sa inyo.**"

Ayon sa sinabi ni Anas (RA): “Nag-alay ang Sugo ni Allāh (SAS) ng dalawang lalaking tupang kulay puti na may batik na itim na may sungay. Kinatay niya ang mga ito ng mga kamay niya, samantalang nagsasabi ng *Allāhu Akbar* at nakalagay ang kanyang paa sa ng tagiliran ng mga ito.” Iniulat ni Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni al-Barā’: “Nag-alay ang amain ko sa ina na si Abū Burdah bago [isinagawa] ang salāh [ng īd] kaya nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): *Iyan ay kambing [na kinatay para sa] laman*. Kaya nagsabi ito: O Sugo ni Allāh, tunay na ako ay may anim na buwang batang kambing. Nagsabi siya: *Ipang-alay mo ito ngunit hindi ito nauangkop sa iba pa sa iyo*. Pagkatapos ay nagsabi siya: *Ang sinumang mag-alay bago [isinagawa] ang salāh [ng īd] ay nagkakatatay lamang para kanyang sarili, at ang sinumang magkatay pagkatapos na salāh ay talaga ngang nalubos niya ang pag-aalay niya at nagampanan niya ang Sunnah ng mga Muslim*.” Iniulat ni Imām Muslim.

Ayon sa sinabi ni Jābir (RA): “Nagsabi ang Sugo ni Allāh (SAS): *Huwag ninyong katayin [para sa pag-aalay] kung hindi sapat ang gulang [ng hayop], maliban na lamang kung mahirap para sa inyo dahil kung gayon ay magkakatatay kayo ng isang lalaking tupa (na kulang sa isang taong gulang ngunit higit sa anim na buwan)*.” Iniulat ni Imām Muslim.

Mga Aral

1. Ang pag-aalay ay ayon sa Batas ng Islam.
2. Ang pagiging kaibig-ibig na ang nag-aalay ay mismong magkakatatay ng kanyang alay.

3. Na ang alay ay hindi kakatayin kung hindi pagkatapos ng *ṣalāh* ng *īd*.

100. Ang Kadakilaan ni Allāh at ang Lawak ng Kaharian Niya

Ayon kay Abū Dharr, ayon sa isinalaysay ng Propeta (SAS) hinggil kay Allāh. Siya ay nagsabi: “O mga lingkod Ko, tunay na Ako ay nagbawal sa sarili Ko ng paglabag sa katarungan at ginawa Ko itong ipinagbabawal sa pagitan ninyo, kaya naman huwag kayong maglabagan sa katarungan. O mga lingkod Ko, lahat kayo ay naliligaw maliban sa pinatnubayan Ko; kaya magpapatnubay kayo sa Akin, papatnubayan Ko kayo. O mga lingkod Ko, lahat kayo ay nagugutom maliban sa pinakain Ko; kaya humingi kayo ng makakain sa Akin, pakakainin Ko kayo. O mga lingkod Ko, lahat kayo ay hubad maliban sa pinadamitan Ko; kaya magpadamit kayo sa Akin, dadamitan Ko kayo. O mga lingkod Ko, tunay na kayo ay nagkakamali sa gabi at araw at Ako ay nagpapatawad sa lahat ng pagkakasala; kaya humingi kayo ng tawad sa Akin, magpapatawad Ako sa inyo. O mga lingkod Ko, tunay na kayo ay hindi makapaghahatid ng pinsala sa Akin para mapinsala ninyo Ako at hindi makapaghahatid ng pakinabang sa Akin para madulutan ninyo Ako ng pakinabang. O mga lingkod Ko, kung ang una sa inyo at ang huli sa inyo, at ang tao sa inyo at ang jinn sa inyo ay naging gaya ng pinakamatuwid na puso ng iisang lalaki mula sa inyo, walang maidadagdag iyon na anuman sa paghahari Ko. O mga lingkod Ko, kung ang una sa

inyo at ang huli sa inyo, at ang tao sa inyo at ang jinn sa inyo ay naging gaya ng napakabuktot na puso ng iisang lalaki mula sa inyo, walang maibabawas iyon na anuman sa paghahari Ko. O mga lingkod Ko, kung ang una sa inyo at ang huli sa inyo, at ang tao sa inyo at ang jinn sa inyo ay tumayo man sa iisang kapatagan at hihingi sa Akin at binigyan Ko ang bawat isa ng hiningi niya, walang maibabawas iyon sa taglay Ko kundi gaya ng naibabawas ng karayom kapag ipinasok ito sa dagat. O mga lingkod Ko, ang mga ginawa ninyo lamang ay binibilang Ko para sa inyo, pagkatapos ay tutumbasan Ko kayo sa mga iyon. Ang sinumang makatagpo ng isang [gantimpalang] mabuti ay magpuri kay Allāh; at ang sinumang makatagpo ng iba roon ay wala nga siyang masisisi kundi ang sarili niya.” Iniulat ni Imām Muslim.

Mga Aral

1. Ang kadakilaan ni Allāh at ang lawak ng kaharian Niya.
2. Ang laki ng kakayahan at kapangyarihan ni Allāh at ang pagkaganap ng kawalan Niya ng pangangailangan sa mga nilikha Niya.
3. Ang matinding pangangailangan ng nilikha sa patnubay Niya, panustos Niya at kapatawaran Niya.